

710-2/18

Broj: 01-02-4-

Dana: 12.07.2018. godine

13-07-2018			
Broj predloga	Broj	Redni broj	Redni broj
PRILAGOD: 01,02-04-1616/18			
SARAJEVO			
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE			
BOSNA I HERCEGOVINA			

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**PREDMET: Izveštaj o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini za
2017.godinu, dostavlja se**

U skladu sa članom 40. stav 1. tačka c. Zakona o zaštiti ličnih podataka (»Službeni glasnik BiH«, broj 49/06, 76/11 i 89/11), dostavljamo vam Izveštaj o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini za 2017.godinu.

Izveštaj dostavljamo na službenim jezicima i pismima u šampanjoj kao i elektronskoj formi.

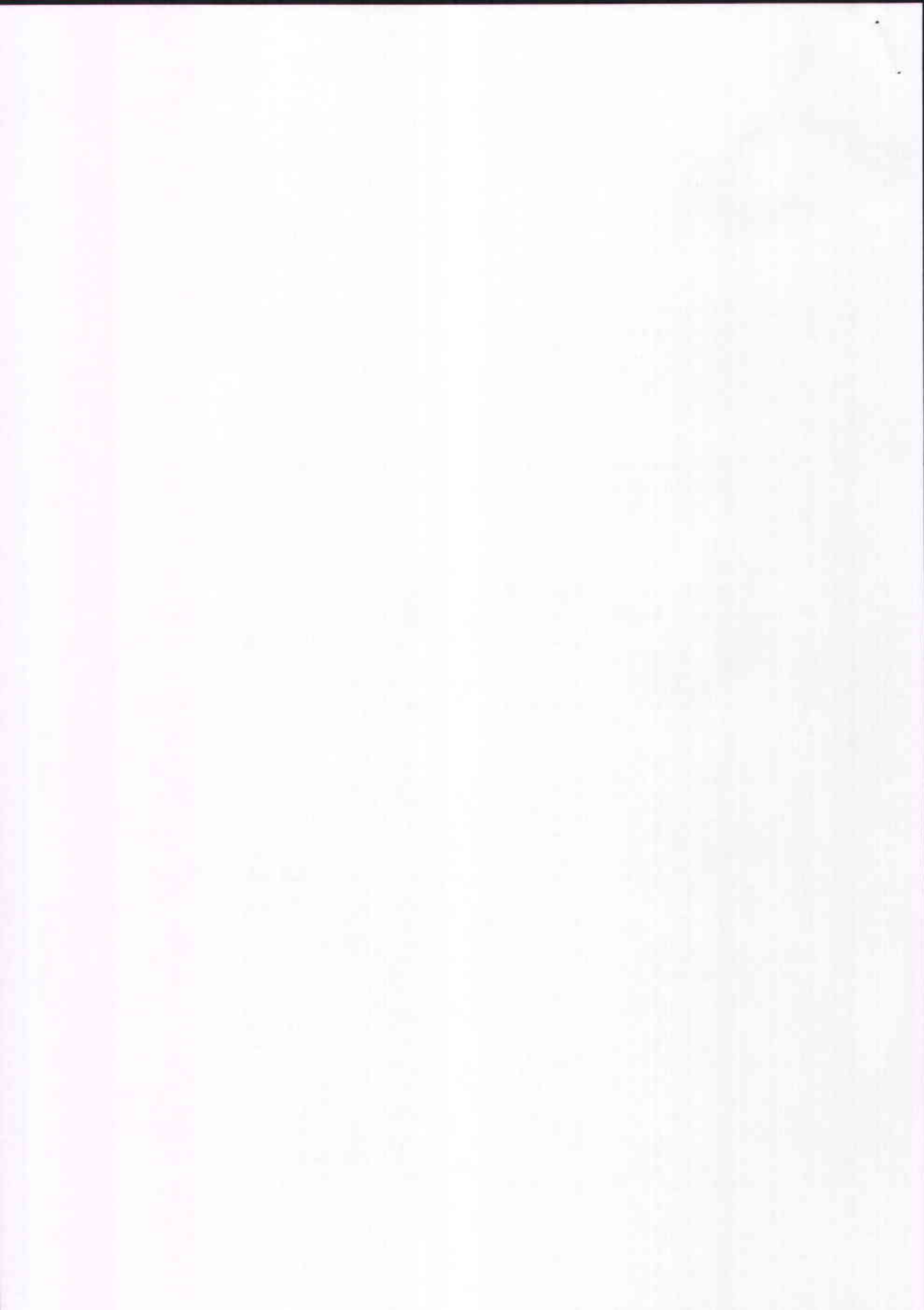
S poštovanjem,

DIREKTOR
Petar Kovačević

Dostavljeno:

- Naslovu
- U spis

Broj: 01-02-4-710-1/18

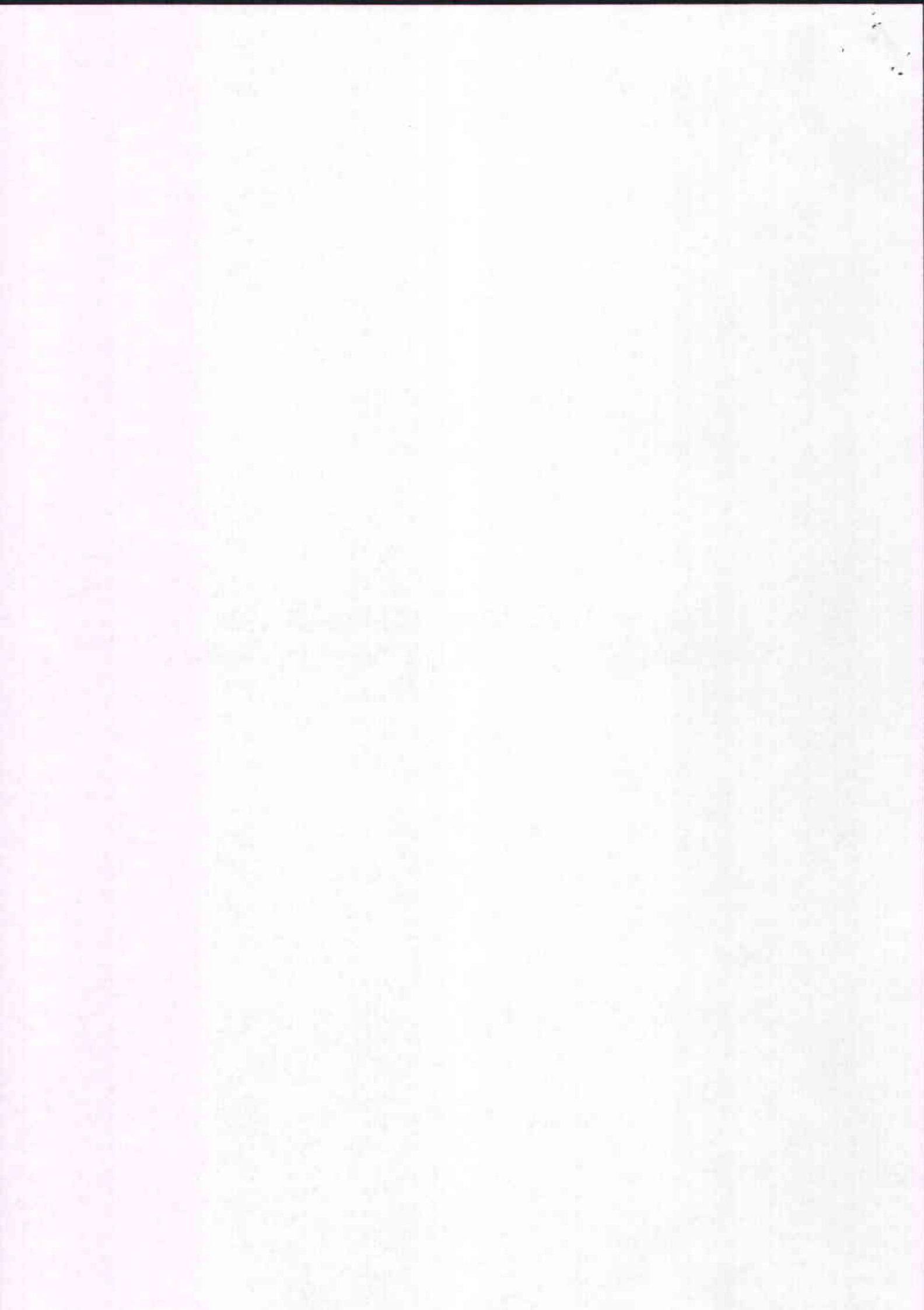
Datum: 14.05.2018.

IZVJEŠĆE

O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2017. GODINU

Sarajevo, svibanj 2018. godine

I. UVOD

Ovo je deseti Izvješće o zaštiti osobnih podataka koji Agencija za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Agencija) podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Zaštita osobnih podataka, u smislu zaštite privatnosti, jedno je od temeljnih vrijednosti svakog demokratskog društva i aspekt ljudskih prava kojem se poklanja velika pažnja, a ima za cilj zaštitu privatnog života u prikupljanju, obradi i korištenju osobnih podataka. Svjedoci smo velikih promjena koje je prouzročila globalizacija i tehnološki napredak, posebno u informatičkom i digitalnom svijetu. Pitanja zaštite privatnosti prisutna su u svakom aspektu života pojedinca, posebno, jer suvremeni uvjeti života omogućavaju dostupnost velikom broju podataka. U procesu globalizacije, informacije ne poznaju granice, pa je teško osigurati balans između privatnosti i sigurnosti, podržavajući slobodan pristup informacijama i zaštitu osobnih podataka.

Zakonodavni okvir koji se odnosi na zaštitu osobnih podataka obuhvata Ustav Bosne i Hercegovine¹, usvojena međunarodna dokumenta i domaće propise.

Ustav BiH garantira zaštitu svih ljudskih prava i temeljnih sloboda predviđenih Europskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njenih protokola, te samim tim prava na privatni i obiteljski život, dom i prepisku: „Prava i slobode predviđeni u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u njenim protokolima izravno se primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.“

Također, Bosna i Hercegovina je ratificirala Konvenciju Vijeća Europe za zaštitu osoba glede automatske obrade osobnih podataka (ETS br. 108) (u daljem tekstu: Konvencija 108), koja je od ključnog značaja za osiguranje prava na privatnost. Konvencija 108 garantira pravo na privatnost, pa time i zaštitu osobnih podataka svake fizičke osobe.

Slijedom Ustava BiH i navedene međunarodne Konvencije 108, Bosna i Hercegovina je donijela Zakon o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj 49/06, 76/11 i 89/11) (u daljem tekstu: Zakon).

Trenutno, domaći zakon odražava odredbe Direktive 95/46/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 24.10.1995. o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka. Inkorporiranjem Direktive, koju su u domaći zakon obvezne primijeniti samo članice EU i zemlje kandidati za članstvo, dokazali smo da je naša zemlja postigla usklađenost sa europskim standardima u formalnom smislu.

Međutim, Europski parlament i Vijeće Europske unije donijeli su Uredbu 2016/679 o zaštiti pojedinaca glede obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju van snage Direktive 95/46/EC (Opća uredba o zaštiti podataka). Isto tako, Europski parlament i Vijeće Europske unije donijeli su Direktivu 2016/680 o zaštiti pojedinca u vezi sa obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprječavanja, istraga, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i slobodnom kretanju takvih podataka, o stavljanju van snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

U Bosni i Hercegovini postoje četiri kaznena zakona i svaki od tih zakona propisuje kazneno djelo „nedozvoljeno korištenje osobnih podataka.“

¹ Kako bi se izbjeglo opterećenje teksta i postiglo njegovo lakše praćenje, u daljem tekstu Izvješća biće korištena skraćenica BiH uz pravni akt ili instituciju koji u svom nazivu sadrže riječi *Bosna i Hercegovina*

Sudska zaštita osobnih podataka je osigurana i kroz parnični postupak za naknadu štete po Zakonu o obligacijskim odnosima.

Jedno od temeljnih načela upravnog postupka „zaštita prava građana i zaštita javnog interesa“ garantira zaštitu prava stranaka u postupku, pa i zakonitu obradu osobnih podataka.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, preuzeta je obveza usklađivanja zakonodavstva koje se odnosi na zaštitu osobnih podataka, s pravom Zajednice i drugim europskim i međunarodnim zakonodavstvom o privatnosti. Ovim Sporazumom, Bosna i Hercegovina se obvezala da će uspostaviti neovisno nadzorno tijelo sa dovoljno financijskih i ljudskih potencijala, s ciljem provođenja nacionalnog zakonodavstva o zaštiti osobnih podataka.

U svim dosadašnjim Izvješćima Europske komisije o napretku Bosne i Hercegovine navodi se da je postignut izvjestan napredak u oblasti zaštite osobnih podataka ali i sljedeće:

„Zaštita osobnih podataka u Bosni i Hercegovini djelomično je usklađena sa europskim standardima. Potrebno je ojačati kadrovsko popunjavanje Agencije.“

II. NAJAKTUALNIJE U VEZI SA ZAŠTITOM OSOBNIH PODATAKA

U ovom poglavlju, posebno ćemo se osvrnuti na pojedine teme iz zaštite osobnih podataka, koje su bile najaktualnije u izvještajnom razdoblju.

2.1. *Novo europsko zakonodavstvo o zaštiti osobnih podataka*

Podsjećamo da su Europski parlament i Vijeće Europske unije donijeli Uredbu 2016/679 o zaštiti pojedinaca glede obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju van snage Direktive 95/46/EC (Opća uredba o zaštiti podataka). Sama činjenica da je oblast zaštite osobnih podataka bila jedan od prioriteta za Europsku uniju, u 2016. godini, govori o aktualnosti i značaju zaštite osobnih podataka, kao jednog od temeljnih ljudskih prava.

Opća uredba o zaštiti podataka stvorila je jasnoću uspostavljanjem jednog Zakona u cijeloj Europskoj uniji, a zamijenila trenutnu Direktivu 95/46/EC za zaštitu podataka, koja datira iz 1995. kada je Internet bio na svojim počecima, kako bi se građanima pružila veća kontrola nad vlastitim podacima u digitaliziranom svijetu pametnih telefona, društvenih medija, internet bankarstva i globalnih transfera. Direktiva je bila ograničena, predstavljala je minimum pravnih standarda koje su članice Europske unije trebale unijeti u svoje nacionalne zakone o zaštiti podataka, jer u suprotnom svaka članica bi mogla izrađivati vlastite zakone po vlastitim standardima

Opća uredba o zaštiti podataka neposredno nameće jedinstveni režim zakona sigurnosti podataka za sve članice Europske unije. Nema potrebe da države članice usvajaju zakonske propise, jer nakon usvajanja, Opća uredba o zaštiti podataka postaje zakon u svakoj državi članici. Opća uredba o zaštiti podataka stupila je na snagu 25. svibnja 2016, s tim da će se ista primjenjivati u svim državama članicama dvije godine nakon ovog datuma, od 25. svibnja 2018.

Prije svega, Opća uredba o zaštiti podataka štiti pravo na zaštitu osobnih podataka, ali u isto vrijeme i na isti način prepoznaje značaj obrade osobnih podataka za opći napredak čovječanstva. Znači, zaštita osobnih podataka ni u kom slučaju ne znači da se osobni podaci ne obrađuju, već upravo suprotno. Svakim danom je sve veća potreba za obradom osobnih podataka, kako od strane javnih tako i privatnih subjekata. Obrada, naravno, podrazumijeva i razmjenu, a bez toga nema napretka u

bilo kom društvenom segmentu. Zbog toga je potreban kvalitetan zakon kojim će se to na najbolji način urediti. Upravo je to jedan od razloga zbog čega su se Europski parlament i Vijeće odlučili za uredbu koja treba spriječiti različitosti u zaštiti osobnih podataka i otkloniti prepreke za protok osobnih podataka.

Općom uredbom o zaštiti podataka ojačana su prava nositelja podataka, kao i obveze onih koji obrađuju osobne podatke. Tako, jasnije i opširnije, garantiraju se prava na informacije o obradi osobnih podataka, pravo na ispravke i brisanje osobnih podataka (pravo na zaborav), pravo na prigovor, građani će moći odlučivati koje osobne podatke žele podijeliti i tako ponovo dobiti kontrolu nad svojim osobnim podacima, i drugo. S druge strane, preciziraju se i proširuju obveze onih koji obrađuju osobne podatke, te se uvodi obveza imenovanja službenika za zaštitu podataka, uspostavljanje i praćenje kodeksa ponašanja prilikom obrade osobnih podataka, certifikacija i slično.

Poseban značaj dat je neovisnim nadzornim tijelima koji moraju uspostaviti visoke standarde neovisnosti i kvalifikacije da bi bili kompetentni za zadatke koji su im dati u nadležnost.

Tu su naravno riješena i druga bitna pitanja kao što je kažnjavanje, obrada osobnih podataka u odnosu na: slobodu izražavanja i informiranja, pristup službenim dokumentima, nacionalni identifikacijski broj, arhivske, znanstvene i povijesne, te statističke svrhe i drugo.

Odobrena nova pravila prikladna su za digitalno doba i ova reforma smatra se velikim uspjehom, kao i žestoko europsko „da“ jakim pravima potrošača i konkurenciji u digitalnom dobu. Nova europska pravila o zaštiti podataka stvaraju povjerenje, pravnu sigurnost i pravednije tržišno takmičenje, kao i visoku i ujednačenu razinu zaštite podataka širom Europske unije za digitalno doba.

Paket reforme zaštite podataka također uključuje i Direktivu o prijenosima podataka u svrhu rada policije i pravosuđa - Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprječavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka, te o stavljanju van snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

Ova Direktiva stupila je na snagu 6. svibnja 2016, a države članice treba da do 06. svibnja 2018. donesu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja sa Direktivom. Države članice će imati dvije godine da preuzmu odredbe Direktive u svoje državno zakonodavstvo.

Direktiva će se primjenjivati na prekogranični prijenos podataka unutar Europske unije i po prvi put postaviće minimalne standarde za obradu podataka u policijske svrhe u svakoj državi članici. Nova pravila za prijenos podataka osiguraće bolju policijsku suradnju, imaće za cilj zaštitu pojedinaca, bilo žrtava, kriminalaca ili svjedoka, postavljanjem jasnih prava i ograničenja na prijenos podataka u svrhu prevencije, istrage, otkrivanja i procesuiranja kaznenih djela ili izvršenje kaznenih sankcija, uključujući zaštitu i sprječavanje ugrožavanja javne sigurnosti, a istovremeno olakšavanje bolje i uspješnije suradnje između tijela za provođenje zakona. Ova Direktiva postaće moćan i koristan alat koji će pomoći tijelima da razmjenjuju osobne podatke jednostavno i uspješno, poštujući u isto vrijeme temeljno pravo na privatnost.

U Bosni i Hercegovini nije uslijedila potrebna reakcija vlasti kojom je trebalo preuzeti i Opću uredbu i Direktivu. U cilju animiranja vlasti, Agencija je u srpnju mjesecu uputila Vijeću ministara BiH posebnu Informaciju o hitnosti i neophodnosti usklađivanja zakona u Bosni i Hercegovini sa Općom uredbom i Direktivom. Nije uslijedila očekivana reakcija, pa je Agencija poduzela aktivnosti na izradi prijedloga novog Zakona o zaštiti osobnih podataka. Osigurana je podrška, za razumijevanje standarda Uredbe i Direktive, preko TAIEX instrumenta EU, dolaskom eksperata iz

nadzornih tijela Pokrajine Saksonije – SR Njemačke i Republike Hrvatske u posjetu Agenciji. Također, preko Projekta IPA 2017, osigurano je prevođenje prijedloga na engleski jezik i analiza istog od strane eksperta iz Velike Britanije, u pogledu njegove usklađenosti sa novim europskim standardom. U trenutku pisanja izvješća, izrada Zakona o zaštiti osobnih podataka, kao prijedloga Agencije, u završnoj je fazi. Nakon što Agencija sačini konačan prijedlog, isti će biti dostavljen Ministarstvu civilnih poslova BiH, kao jedinom ovlaštenom predlagatelju, radi upućivanja u dalju proceduru.

Na kraju, upozoravamo da će primjena novog europskog zakonodavstva napraviti ozbiljne probleme, kako institucionalnoj suradnji, tako i poslovnim subjektima iz Bosne i Hercegovine, ukoliko domaće zakonodavstvo u skorije vrijeme ne bude usklađeno sa europskim. Samim tim, potrebno je da ovom važnom pitanju dužnu pažnju posvete sve institucije koje su za to nadležne. Nije realno očekivanje da samo angažmanom Agencije može biti napravljen kvalitativan iskorak po pitanju zaštite osobnih podataka u Bosni i Hercegovini.

2.2. Projekat „Ne ostavljajte svoje tragove na Internetu“

U skladu sa predviđenim aktivnostima Agencije na jačanju svijesti javnosti o zaštiti osobnih podataka i privatnosti, otpočele su aktivnosti na kreiranju i realizaciji Projekta edukacije djece u osnovnim školama u Bosni i Hercegovini „Ne ostavljajte svoje tragove na Internetu“. Prijedlog Projekta obuhvatio je cilj, kao i specifične ciljeve Projekta, ciljnu grupu (učenike VI razreda osnovnih škola), partnere za uspostavljanje i realizaciju Projekta, predviđena sredstva i financijske troškove, kao i dinamiku Projekta.

Realizacija Projekta u vidu prezentacije i radionica u osnovnim školama pokrenuta je u školskoj 2016/2017 godini. Uspostavljeni su kontakti sa relevantnim entitetskim tijelima, nadležnim za koordinaciju Federalnim ministarstvom obrazovanja i znanosti i Ministarstvom prosvjete i kulture RS², u cilju dobivanja suglasnosti.

Analizom nastavnih planova i programa u devetogodišnjim osnovnim školama u Bosni i Hercegovini, ustanovljeno je da predmet „Informatika“ učenici prvi put slušaju u VI razredu osnovne škole. Iz tog razloga, prijedlog Projekta bio je održavanje predavanja o zaštiti osobnih podataka na Internetu za odjeljenja VI razreda osnovnih škola, u sklopu jednog ili dva časa Informatike.

Realizacija Projekta započela je u Unsko-sanskom kantonu i obuhvatila je po jednu osnovnu školu u sljedećim gradovima: Bihać, Cazin, Bosanska Krupa i Velika Kladuša. Tom prilikom predavanje je odslušalo 290 učenika VI razreda. U Zeničko-dobojskom kantonu realizacija Projekta odvijala se u osnovnim školama u Zenici, Kaknju, Tešnju i Visokom. Predavanje je odslušalo 298 učenika u četiri osnovne škole. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu projekat je realiziran u pet osnovnih škola u Konjicu, Mostaru i Stocu, a predavanju je nazočilo 287 učenika. U Tuzlanskom kantonu određene su dvije škole u Tuzli za realizaciju Projekta, kada je predavanjima nazočilo 120 učenika. U Bosansko-podrinjskom kantonu, nadležno kantonalno ministarstvo unaprijed je odredilo jednu osnovnu školu u Goraždu za realizaciju projekta. Predavanje je odslušalo 67 učenika.

U prvoj fazi Projekta, čija je dosadašnja realizacija bila isključivo u FBiH, predavanja je odslušalo 954 učenika. Izvršena je statistička analiza rezultata ankete, koja je, između ostalog, pokazala realan rizik za zaštitu osobnih podataka djece za vrijeme korištenja interneta. Pitanja su bila: imate li profil

² Kao bi se izbjeglo opterećenje teksta i postiglo njegovo lakše praćenje, u daljem tekstu Izvješća će biti korištena skraćenica RS i FBiH za riječi *Republika Srpska* i *Federacija Bosne i Hercegovine*.

na društvenim mrežama; da li su vam traženi osobni podaci; znaju li roditelji koje stranice posjećujete i sl.

Nastavak druge faze Projekta počeo je u drugom polugodištu školske 2017/2018 godine u osnovnim školama u Kantonu Sarajevo i RS, a te aktivnosti nisu obuhvaćene ovim Izvješćem.

Sve posjećene škole izrazile su želju za dodatnim predavanjima za učenike, ali i za roditelje, s obzirom da je većina djece iskusnija i brža od roditelja kad su digitalne tehnologije u pitanju.

Problemi vezani za sigurnost i zaštitu osobnih podataka djece na Internetu javljaju se zbog socijalno-društvenih podjela među djecom, te potrebe za dokazivanjem na Internetu. Naime, djeca su uvjereni da imaju svoju publiku kojoj se obraćaju i na taj način stvaraju ovisnost prema društvenim mrežama koje predstavljaju kontakt sa publikom. Želja za što više dijeljenja njihovih postova, te dobivanja podrške i simpatizera za te postove, odnosno želja za popularnošću na društvenim mrežama, ujedno ih čini osjetljivijima i podložnijima raznim oblicima manipulacije, maltretiranja i zlostavljanja. I u narednom razdoblju djeca, kao posebno ranjiva kategorija, kroz ovaj ali i druge projekte, bit će u fokusu pažnje Agencije u cilju podizanja svijesti o značaju zaštite osobnih podataka.

Ovaj problem prepoznat je i u Općoj uredbi o zaštiti podataka, koja propisuje da je nuđenje usluga informacijskog društva djeci mlađoj od 16 godina zakonito jedino uz suglasnost roditelja. Uredba predviđa da države mogu propisati i nižu starosnu granicu, ali ne nižu od 13 godina.

2.3. Problemi u radu Agencije

U proteklom razdoblju, od osnivanja, Agencija je imala podršku Parlamentarne skupštine BiH i Vijeća ministara BiH. Agencija, shodno njenoj neovisnosti, predstavlja resurs Parlamentarne skupštine BiH. Ipak, Vijeće ministara BiH, kroz određene aktivnosti i odluke, utječe na rad Agencije. Međutim u posljednje vrijeme određene odluke i postupci Vijeća ministara BiH otežavaju i dovode u pitanje zakonit rad Agencije.

U Izvješću za 2016. godinu upoznali smo Parlamentarnu skupštinu BiH i javnost o određenim slučajevima koji dovode u pitanje zakonitost rada Agencije. Podsjećamo, radilo se o sljedećem:

1. Agencija je 2013. godine pokrenula proceduru donošenja novog Pravilnika o unutarnjoj organizaciji. Razlozi za izradu novog Pravilnika su usklađivanje sa Odlukom o načelima za utvrđivanje unutarnje organizacije tijela uprave BiH i Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterija za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH.

Vodeći računa o nadležnostima i opsegu rada Agencije, kao i ograničavajućim finansijskim sredstvima, predloženim Pravilnikom broj izvršitelja u Agenciji je ostao isti, ali je promijenjena struktura zaposlenih, i to na način da je smanjen broj zaposlenika, a povećan broj državnih službenika. Zaposlenička radna mjesta za administrativno tehničke poslove kod zamjenika i pomoćnika ravnatelja su ukinuta (ukupno četiri). Od toga povećan je broj državnih službenika, i to stručnih savjetnika za inspeksijski nadzor za tri izvršitelja. Osim toga, predloženo je organiziranje pisarnice kao posebne cjeline u sastavu Sektora za administraciju i sistematiziranje radnog mjesta šef pisarnice – referent specijalista, u skladu sa važećim odlukama. Razlog za uvođenje ovih rješenja u Prijedlogu pravilnika su dosadašnji pokazatelji i iskustva u radu Agencije, imajući u vidu njenu nadležnost i temeljna funkciju koja proizlazi iz Zakona. Naime, temeljna djelatnost Agencije jeste na inspektorima Agencije i zbog toga je povećan broj istih sa sedam na deset. Isto se moglo postići ukidanjem radnih mjesta administrativno tehničkih poslova kod zamjenika i kod tri pomoćnika ravnatelja. Sasvim logično, ukazala se potreba da se organizacijski ojača

administracija, s obzirom da se broj izvršitelja smanjio. Upravo zbog toga je predloženo formiranje pisarnice i uvođenje radnog mjesta šef pisarnice – referent specijalista. Ovim se postiže ekonomičnost, racionalnost i ekspeditivnost, kao i ušteda finansijskih sredstava i prostora.

Na ovaj prijedlog Pravilnika, izuzev sugestije u pogledu predloženog alternativnog stupnja stručne spreme, a što je i uvaženo, Ministarstvo pravde nije imalo primjedbi.

Agencija nije mogla prihvatiti sugestiju Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH kojom se tražilo da se za poziciju ravnatelja i zamjenika ravnatelja propiše sedam godina radnog iskustva kako je to propisano Odlukom, imajući u vidu činjenicu da Zakon propisuje da kandidat za ravnatelja i zamjenika ravnatelja mora imati pet godina radnog iskustva na poslovima rukovođenja u upravi.

Također, Agencija nije mogla prihvatiti uvjet Ministarstva financija i trezora BiH da se radno mjesto referent-šef pisarnice ukine. Za Agenciju je neprihvatljiv proizvoljan zahtjev i obrazloženje Ministarstva da Agencija u proteklom razdoblju nije imala problema u svom radu bez tog radnog mjesta. Naime, Agencija je i u proteklom razdoblju imala problema, ali je iste, uglavnom, uspješno rješavala. Prijedlog Pravilnika sa obrazloženjem Agencija je 19.05.2016. dostavila Vijeću ministara BiH na suglasnost. Agencija nikada nije dobila odgovor.

2. Vijeće ministara BiH je usvojilo Pravilnik o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine u kome za Agenciju nisu predviđena vozila za inspeksijski nadzor. Agencija raspolaže sa tri službena vozila, što ne odgovara potrebama Agencije. Naime, Pravilnikom je predviđeno da Agencija može samo raspolagati već postojećim brojem i kategorijom vozila, te da pravo korištenja imaju ravnatelj, zamjenik ravnatelja i u svrhe kurirsko - administrativnih poslova.

Ovakvo rješenje dovodi u pitanje obavljanje temeljne djelatnosti Agencije. Treba imati u vidu činjenicu da prvo ovlaštenje Agencije, propisano člankom 40. stavak (2) točka a) Zakona je da „putem inspekcije vrši nadzor nad ispunjavanjem obveza propisanih ovim zakonom“. U članku 2. stavak (2) Pravilnika definirano je da su „službena specijalizirana vozila“ i vozila za obavljanje „... i inspeksijskih aktivnosti,...“. Samim tim je, po automatizmu, u članku 13. Pravilnika, gdje su nabrojane institucije BiH koje obavljaju inspeksijske poslove, trebalo navesti i Agenciju. Zbog čega to nije urađeno, nije poznato. Agencija je ovo pokušala ispraviti, ali bezuspješno, jer Ministarstvo financija i trezora BiH to onemogućava. Sadašnja situacija je neodrživa, jer je Agencija onemogućena da izvršava jedno od svojih temeljnih ovlaštenja, čime se dovodi u pitanje opravdanost njenog postojanja. Nadalje, tu su postupci pred sudovima za prekršaje, obuke, razni sastanci i skupovi i slično, na kojima je neophodno sudjelovanje predstavnika Agencije. Uštede, na šta se poziva Ministarstvo, ne mogu dovesti u pitanje zakonit rad institucija i nije nam jasan pravi razlog za negativno mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH. Agencija ne spori da su implementacijom Pravilnika učinjene uštede, naprotiv, podržavamo svaki oblik štednje u javnom sektoru, ako je to realno i razumno.

3. Vijeće ministara BiH je na 46. sjednici, održanoj 03.03.2016. zaključilo da su sve institucije Bosne i Hercegovine iz nadležnosti Vijeća ministara BiH, prije raspisivanja oglasa radi popune upražnjenih ili novih radnih mjesta, obvezne pribaviti suglasnost Vijeća ministara BiH.

U Agenciji je dana 01.02.2016. pretao radni odnos državnom službeniku, koji je radio na poziciji Višeg stručnog suradnika za postupke po prigovorima, temeljem eksternog premještaja. Donesena je odluka o potrebi prijema novog državnog službenika na tu poziciju i od Agencije za državnu službu BiH je zatraženo da javno objavi oglas za upražnjeno radno mjesto. Agencija za državnu službu BiH dostavila je obavještenje da ne mogu raspisati javni oglas zbog predmetnog zaključka Vijeća ministara. Dana 31.03.2016. putem Generalnog tajništva, zatražena je suglasnost Vijeća ministara BiH, a nakon toga, 21.04.2016. dostavljena i urgencija, ali do danas nismo dobili odgovor.

Zakonom o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu, određeno je da Agencija u 2016. godini ima 27 zaposlenih. Od 01.02.2016. Agencija ima 26 zaposlenih i onemogućavanje zaposlenja temeljem zaključka Vijeća ministara BiH predstavlja kršenje Zakona o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu. Dakle, veću pravnu snagu ima zaključak Vijeća ministara BiH, nego Zakon o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu.

Jedan od temeljnih zadataka i stalnih prioriteta Agencije jeste, upravo, postupanje po prigovorima građana. Pravilnikom su sistematizirana dva izvršitelja za postupke po prigovorima i trenutno su oba upražnjena. Svjesni smo trenutne teške financijske situacije, međutim, ne prihvatamo selektivan pristup odobravanju dodatnog zapošljavanja. Ne umanjujući značaj nijedne institucije, mada su mnoge svojim radom dovele isti u pitanje, cijenimo da je jačanje kapaciteta Agencije prioritet.

Iz naprijed navedenih razloga, primorani smo da smanjimo inspeksijske nadzore, obustavimo suradnju sa agencijama za državnu službu, smanjimo izdavanje prekršajnih naloga i sl. O navedenim problemima upoznali smo predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH i njegove zamjenike. Agencija nikada nije dobila odgovor.

U 2017. godini nijedan navedeni problem Agencija nije uspjela riješiti. Naprotiv, stanje je lošije. Naime, Agencija je u 2017. godini imala i jedan smrtni slučaj. U listopadu mjesecu preminula je službenica raspoređena na radno mjesto šef Odsjeka za pravne i kadrovske poslove. I za ovu poziciju je tražena suglasnost za popunu od strane Vijeća ministara BiH. Odgovor nije dostavljen. Zakon o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu, kao i prethodni, predvidio je da je u Agenciji zaposleno 27 službenika. Dakle, protuzakonitim zaključkom Vijeća ministara BiH, Agenciji je onemogućeno da izvrši popunu radnih mjesta u skladu sa zakonom, tako da je trenutno u Agenciji zaposleno 25 službenika. Osim svih drugih odsustava sa posla, samo zbog bolovanja u 2016. godini bilo je 629 dana (u prosjeku svaki radni dan dva i po radnika), a u 2017 godini 851 dan (u prosjeku svaki radni dan tri i po radnika). Bez sumnje treba istaći da su odsustvovanja bila opravdana.

Imajući u vidu gore navedene činjenice, očekujemo da će Parlamentarna skupština BiH podržati Agenciju u prevazilaženju navedenih problema.

III. RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI

3.1. Nadležnosti Agencije

Agencija je samostalna upravna organizacija utemeljena da bi osigurala zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini. U tom smislu, člankom 40. Zakona definirane su nadležnosti Agencije:

- ❖ nadgledanje provođenja odredbi ovog Zakona i drugih zakona o obradi osobnih podataka,
- ❖ postupanje po podnesenim prigovorima nositelja podataka,
- ❖ podnošenje Parlamentarnoj skupštini BiH godišnjeg izvješća o zaštiti osobnih podataka, koji treba da bude dostupan javnosti,
- ❖ praćenje uvjeta za zaštitu osobnih podataka davanjem prijedloga za usvajanje ili izmjenu zakona koji se odnosi na obradu osobnih podataka, te davanje mišljenja s prijedlozima tih zakona i staranje o ispunjavanju kriterija zaštite podataka koji proistječu iz međunarodnih sporazuma obvezujućih za Bosnu i Hercegovinu.

3.2. Ovlaštenja Agencije

U cilju uspješnog obavljanja poslova i zadataka, zakonodavac je Agenciji dao sljedeća ovlaštenja:

- ❖ putem inspekcije vrši nadzor nad ispunjavanjem obveza propisanih ovim Zakonom,
- ❖ vodi Središnji registar,
- ❖ prima primjedbe i prigovore građana koje se odnose na kršenje ovog Zakona,
- ❖ donosi provedbene propise, smjernice ili druge pravne akte, u skladu sa Zakonom,
- ❖ nalaže blokiranje, brisanje ili uništenje podataka, privremenu ili trajnu zabranu obrade, upozorava ili opominje kontrolora,
- ❖ izriče kazne u prekršajnom postupku, odnosno podnosi zahtjev za pokretanje postupka u skladu sa ovim Zakonom,
- ❖ daje savjete i mišljenja u vezi sa zaštitom osobnih podataka,
- ❖ surađuje sa sličnim tijelima u drugim državama,
- ❖ vrši druge dužnosti propisane Zakonom,
- ❖ vrši nadzor nad iznošenjem osobnih podataka iz Bosne i Hercegovine.

Ovim ovlaštenjima stvorena je realna pretpostavka da se Agencija adekvatno bavi zaštitom osobnih podataka. Agencija u ocjeni zakonitosti obrade osobnih podataka u svakom konkretnom slučaju mora u potpunosti da odgovori na četiri pitanja, i to:

1. Da li je došlo do miješanja u ovo pravo?
2. Da li je miješanje u skladu sa zakonom?
3. Da li se obrada vrši u svrhu ostvarenja jednog od legitimnih ciljeva?
4. Da li je miješanje neophodno i proporcionalno u demokratskom društvu?

3.3. Neovisnost i kapaciteti Agencije

Neovisnost Agencije je jedan od ključnih faktora za realizaciju međunarodno preuzetih obveza i za učinkovit i pravilan rad Agencije. Potpuna neovisnost Agenciji daje joj legitimitet da se bavi povjerenim poslovima. Značaj neovisnosti Agencije, kao jednog od ključnih instituta zaštite osobnih podataka, nameće potrebu da se u svakom Izvješću o zaštiti osobnih podataka dâ osvrt i na ovaj segment.

Prije svega, nadzorno tijelo mora imati neovisnu organizaciju. Članak 35. Zakona u stavcima (1) i (2) propisuje „Agencija je samostalna upravna organizacija utemeljena da bi se osigurala zaštita osobnih podataka, na čijem je čelu ravnatelj“ i „Agencija djeluje potpuno neovisno u izvršavanju dužnosti koje su joj povjerene“. Ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije imenuje Parlamentarna skupština BiH, koja ih može suspendirati i razriješiti prije isteka mandata u taksativno nabrojanim okolnostima u članku 45. Zakona. Ovim rješenjem je ojačan legitimitet Agencije iza koga stoji Parlamentarna skupština BiH. Agencija ne podnosi izvješće o radu Parlamentarnoj skupštini BiH, već izvješće o zaštiti osobnih podataka, čime se želi spriječiti utjecaj na Agenciju. To ni u kom slučaju ne isključuje odgovornost i profesionalnost u radu Agencije, već ih osnažuje. Neovisnost za sobom povlači zabranu obavljanja bilo kojih profitabilnih djelatnosti i drugih djelatnosti koje bi mogle ugroziti uvjerenje u njenu neovisnost. Naglašavamo pojam „uvjerenje“ koji spada u subjektivni sud pojedinca o neovisnosti Agencije i koji je samim tim posebno zahtjevan. Neovisnost i odgovornost su u izravnoj proporciji i funkcioniraju po sustavu spojenih posuda – što je veća neovisnost, to je i veća odgovornost.

Financijska neovisnost Agencije kao posebnog proračunskog korisnika osigurana je člankom 36. Zakona, koji regulira da se sredstva potrebna za financiranje rada Agencije osiguravaju iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine. Međutim, sam postupak usvajanja Zakona o proračunu otvara mogućnosti utjecaja na Agenciju, te bi bilo potrebno osigurati veći utjecaj Parlamentarne skupštine BiH u tom dijelu.

Zaposleni u Agenciji imaju status državnih službenika i zaposlenika. Problem predstavlja sadašnje rješenje u Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH, gdje se u postupku prijema državnih službenika kao glavna institucija nalazi Agencija za državnu službu. Sudjelovanje ravnatelja je simbolično što je svakako neprihvatljivo i negativno utječe na neovisnost Agencije. Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH propisano je da su od njegove primjene izuzeti zaposleni u Centralnoj banci BiH i u Kancelariji ombudsmana za ljudska prava u BiH. Međutim, nameće se načelno pitanje zbog čega samo ove dvije institucije. Državni službenici Agencije postupaju u predmetima gdje se kao kontrolor pojavljuje Agencija za državnu službu, što dovodi u pitanje njihovu nepristrasnost.

Agencija nije klasično tijelo uprave, jer je njen glavni zadatak da nadzire provođenje zakona kojima je regulirana obrada i zaštita osobnih podataka, što podrazumijeva ocjenu zakonitosti obrade osobnih podataka. Ovo su samo neki od osnova i parametara po kojima se Agencija bitno razlikuje od drugih upravnih organizacija i ona svakako treba biti pozicionirana u neovisna tijela u punom kapacitetu u svim zakonima koji reguliraju to pitanje.

Agencija mora imati kapacitete za izvršavanje povjerenih nadležnosti i ovlaštenja. Trenutno Agencija nema potrebne kapacitete (broj zaposlenih, proračun, smještaj, vozila i sl.), da bi zakonito i učinkovito obavljala poslove koji su joj povjereni. Aktivnosti poput inspekcijskih nadzora, postupaka po prigovorima, mišljenja, izdavanja prekršajnih naloga, sudjelovanja u postupcima pred sudovima, održavanje Središnjeg registra i drugo, vrlo su zahtjevne i podrazumijevaju dovoljne kapacitete.

Agencija je ovlaštena da izdaje autoritativne naloge. Kada Agencija uoči nezakonitu obradu osobnih podataka, nalaže mjere koje je kontrolor dužan da poduzme u određenom roku i da o tome informira Agenciju. Isti članak propisuje da Agencija može da zahtijeva od kontrolora ili obrađivača da joj dostavi informaciju ili dozvoli uvid u bilo koji dokument i evidenciju u kojima mogu da budu osobni podaci. Agencija ima pravo da uđe u prostorije u kojima se vrši obrada osobnih podataka, državne i službene tajne ne predstavljaju prepreku za Agenciju, a javna tijela obvezna su da Agenciji, na njen zahtjev, pruže pomoć u vršenju njene nadležnosti. Naravno, ovo je

na adekvatan način praćeno kaznenim odredbama. Rješenja Agencije su konaćna i mogu biti predmet ocjene samo u upravnom sporu pred Sudom BiH.

Jedna od zakonskih obveza Agencije je da prati stanje u oblasti zaštitе osobnih podataka i da s tim u vezi daje prijedloge, inicijative i mišljenja. U proteklom razdoblju je Agencija to i radila. Međutim, postoji problem što predlagatelji propisa kojima se regulira zaštita osobnih podataka, u pravilu, ne dostavljaju prijedloge Agenciji na mišljenje, jer to nije sustavno riješeno.

Širenje znanja o zaštiti osobnih podataka u okviru komunikacije sa javnošću jedno je od temeljnih instrumenata, koji omogućavaju učinkovitost rada svakog nadzornog tijela koje se bavi zaštitom osobnih podataka. Agencija radi aktivno na promociji prava koja proizlaze iz zaštite osobnih podataka, te redovito izvještava javnost o svojim aktivnostima.

3.4. Inspekcijski nadzori

U izvještajnom razdoblju izvršena su 83 inspekcijska nadzora, od toga 53 redovita i 30 izvanrednih.

3.4.1. Redoviti inspekcijski nadzori

Redoviti inspekcijski nadzori izvršeni su u skladu sa godišnjim i mjesećnim planovima inspekcijskih nadzora. Godišnji plan inspekcijskih nadzora donosi se sa ciljem usmjeravanja tih aktivnosti prema toćno određenim sektorima, a u cilju sagledavanja stanja u toj oblasti. U ovoj godini planirani su redoviti inspekcijski nadzori kod pravnih osoba koja pružaju usluge iz oblasti turizma, osiguranja, prometa nekretnina, upravljanja i održavanja zgrada.

Mjesećnim planovima rada inspekcije utvrđeni su inspekcijski nadzori u pravnim osobama koja pružaju usluge iz oblasti turizma, osiguranja, prometa nekretnina, upravljanja i održavanja zgrada u cilju kontrole ispunjavanja obveza propisanih Zakonom.

U skladu sa mjesećnim planovima inspekcijskih nadzora, izvršeno je 25 redovitih inspekcijskih nadzora u pravnim osobama koja pružaju usluge u oblasti turizma, i to u:

1. Lux travel d.o.o. Trebinje
2. Buena Vista d.o.o. Zenica, Poslovna jedinica „Sol Azur“ Sarajevo
3. Ubla-Tours d.o.o. Trebinje
4. Friend travel d.o.o. Trebinje
5. Reisebiro d.o.o. Sarajevo
6. Golden tours d.o.o. Tuzla
7. Hit tours d.o.o. Tuzla
8. Centrotours d.o.o. Sarajevo
9. ARD d.o.o. Sarajevo
10. Tavor d.o.o. Pale
11. Obner d.o.o. Goražde
12. BH Passport d.o.o. Sarajevo
13. Fibula d.o.o. Sarajevo
14. Euroline Travel d.o.o. Banja Luka
15. Zepter Passport d.o.o. Banja Luka,
16. Unis Tours d.o.o. Banjaluka
17. Globus travel d.o.o. Istoćno Sarajevo
18. Air Tours d.o.o. Tuzla
19. Dinamik turs d.o.o. Brćko
20. Turist d.o.o. Brćko

21. Biss Tours d.o.o. Zenica
22. Travel time d.o.o. Zenica
23. Kompas-Sarajevo d.o.o Sarajevo
24. Travel centar d.o.o. Sarajevo
25. Sirius travel d.o.o. Sarajevo

Izvršeno je 11 redovitih inspekcijskih nadzora u pravnim osobama koja pružaju usluge u oblasti upravljanja i održavanja zgrada, i to u:

1. Famos Gradnja d.d. Sarajevo
2. OKI upravitelj d.o.o. Sarajevo
3. Hetig d.d. Sarajevo
4. Fidges Upravitelj d.o.o. Sarajevo
5. A eling d.o.o. Zenica
6. Metal Export Upravitelj d.o.o. Sarajevo
7. Importanne d.o.o. Sarajevo
8. Novi Standard d.o.o. Sarajevo
9. Stambeni servis d.o.o. Zenica
10. Hidromontaža d.d. Sarajevo
11. Sarajevostan d.d. Sarajevo

Izvršeno je devet redovitih inspekcijskih nadzora u pravnim osobama koja pružaju usluge u oblasti prometa nekretnina, i to u:

1. Europartner d.o.o. Trebinje
2. Prostor d.o.o. Sarajevo
3. Herc Invest d.o.o. Trebinje
4. YAS Properties d.o.o. Ilidža
5. Sigenx d.o.o. Sarajevo
6. TK Nekretnine Tuzla
7. S.P. Emporium nekretnine Brčko
8. Eksluziva Nekretnine Brčko
9. Nek nekretnine Istočno Sarajevo

Izvršeno je osam redovitih inspekcijskih nadzora u pravnim osobama koja pružaju usluge u oblasti osiguranja, i to u:

1. Central osiguranje d.d. Sarajevo
2. Ponte d.o.o. Mostar
3. Zaštitni fond FBiH Sarajevo
4. Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo
5. GRAWE d.d. Sarajevo
6. Triglav osiguranje d.d. Sarajevo
7. Dunav osiguranje a.d. Banja Luka-Poslovnica Pale
8. Uniqa osiguranje d.d. Sarajevo

Inspekcijskim nadzorima je utvrđeno da većina navedenih subjekata nije izvršila formalno-pravne obveze propisane Zakonom, što znači da nisu prijavili zbirke osobnih podataka u Središnji registar Agencije, nisu donijeli Plan sigurnosti za zaštitu osobnih podataka, nisu uspostavili posebne evidencije o osobnim podacima koji su dati trećoj strani i svrsi zbog koje su dati, te evidenciju o odbijenim zahtjevima nositelja osobnih podataka za pristup svojim podacima. U skladu sa utvrđenim, donesena su odgovarajuća rješenja.

Od ukupnog broja izvršenih inspekcijskih nadzora, sedam nije riješeno u 2017. godini.

3.4.2. Revizijski inspekcijski nadzori

Tijekom 2017. godine nisu vršeni revizijski inspekcijski nadzori. Jedini razlog neizvršavanja ovih nadzora je nedostatak kadrova, što predstavlja ozbiljan problem u učinkovitosti rada Agencije.

3.4.3. Izvanredni inspekcijski nadzori

Izvanredni inspekcijski nadzori predstavljaju sredstvo radi utvrđivanja činjenica i okolnosti značajnih za rješavanje konkretnog postupka.

Izvršeno je ukupno 30 izvanrednih inspekcijskih nadzora, od čega 18 u postupku po prigovoru, a 12 u postupku po službenoj dužnosti.

- a) Kontrolori kod kojih je izvršen izvanredni inspekcijski nadzor u postupku po prigovoru su:
1. Fond za povratak BiH - obrada osobnih podataka sadržanih u podnescima i pripadajućim prilogima koji su dostavljeni Fondu za povratak BiH;
 2. Intesa Sanpaolo Banka BiH d.d. Sarajevo, Poslovnica Dobrinja - obrada osobnih podataka građana prilikom plaćanja računa za pružene komunalne usluge;
 3. Centrotours d.o.o Sarajevo - obrada osobnih podataka kupaca karata za utakmice fudbalske „A“ reprezentacije BiH;
 4. Autoceste FBiH d.o.o. Mostar – obrada osobnih podataka kandidata u natječajnoj proceduri za članove uprave Javnog poduzeća Autoceste FBiH d.o.o. Mostar;
 5. Fizička osoba nastanjena u Romanovcima u Novoj Topoli, općina Gradiška - obrada osobnih podataka putem video nadzora;
 6. UniCredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica 17 Sarajevo - obrada osobnih podataka u svrhu ažuriranja identifikacijskih dokumenata klijenta;
 7. Federalna uprava civilne zaštite – obrada osobnih podataka o posebnom stažu;
 8. Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata – obrada osobnih podataka o posebnom stažu;
 9. Razvojna banka FBiH – obrada osobnih podataka putem video nadzora i davanje osobnih podataka trećoj strani;
 10. Germania – Centar za edukaciju Banja Luka – obrada preslike osobne iskaznice, te audio i video nadzor;
 11. Sberbank BH d.d. Sarajevo - pristup osobnim podacima sadržanim u Središnjem registru kredita;
 12. Elektrotehnički fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu, zadržavanje osobne iskaznice kao sredstvo osiguranja;
 13. Fizička osoba iz Brčkog - obrada osobnih podataka putem kamere video nadzora na stambenom objektu na adresi od strane određene osobe;
 14. Zavod za transfuzijsku medicinu FBiH - utvrđivanje činjenica i okolnosti pod kojima je izvršena obrada osobnih podataka podnositeljice prigovora iz brisane Presude Općinskog suda u Sarajevu;
 15. JP BH Pošta d.o.o., Sarajevo – obrada jedinstvenog matičnog broja određene osobe, prilikom upućivanja pošiljke;
 16. Agencija za privatizaciju u FBiH – obrada preslike osobne iskaznice, prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja da nije iskorištena stara devizna štednja Ljubljanske banke u postupku privatizacije;

17. Central osiguranje d.d. Sarajevo – obrada osobnih podataka u svrhu izravnog marketinga;
18. MKF „Prizma“ u stečaju - obrada osobnih podataka fizičke osobe u Središnjem registru kredita;

b) Kontrolori kod kojih je izvršen izvanredni inspekcijski nadzor u postupku po službenoj dužnosti su:

1. Unicredit Banka BH d.d. Mostar, Poslovnica Dobrinja - obrada osobnih podataka građana prilikom plaćanja računa za pružene komunalne usluge;
2. Robot GT Co d.o.o. Sarajevo – obrada osobnih podataka kandidata u natječajnoj proceduri putem kadrovskog upitnika „Obrazac za zapošljavanje“;
3. Grad Trebinje - obrada osobnih podataka putem anketiranja (popisa) građana u mjesnim zajednicama Grada;
4. Turkish Airlines – Predstavništvo Sarajevo – obrada preslike putovnice ili osobne iskaznice putnika kojima je izgubljen ili oštećen prtljag ili zbog zakašnjele isporuke prtljaga;
5. UniCredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica 2 Sarajevo – obrada osobnih podataka izdavanjem izvoda iz evidencije prebivališta i boravišta državljana BiH, kao zamjene za potvrdu o prebivalištu;
6. Sberbank BH d.d. Sarajevo - obrada osobnih podataka izdavanjem izvoda iz evidencije prebivališta i boravišta državljana BiH, kao zamjene za potvrdu o prebivalištu, te obradu otisaka prstiju kao sredstva identificiranja klijenata mobilnog bankarstva;
7. Agencija za identifikacijska dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA - identifikacija pravnih osobe kojima je omogućen pristup osobnim podacima sadržanim u elektroničkim evidencijama za čije tehničko održavanje i elektroničko arhiviranje je nadležna IDDEEA, zakonski pravni temelj odobravanje stalnog pristupa, te mogućnosti tiskanja izvoda iz središnje evidencija IDDEEA;
8. Uprava za neizravno oporezivanje BiH, Carinska ispostava Sarajevo – obrada osobnih podataka zadržavanjem osobnih iskaznica posjetilaca Carinskog terminala u Sarajevu;
9. Intereuropa RTC d.d. Sarajevo – obrada osobnih podataka zadržavanjem osobnih karata posjetilaca Carinskog terminala u Sarajevu;
10. Grad Tuzla – Služba za opću upravu i zajedničke poslove, Matični ured – obrada osobnih podataka zahtijevanjem od mladenaca i svjedoka da dostave presliku osobne iskaznice i potvrdu o prebivalištu u svrhu zakazivanja vjenčanja;
11. Institut za nestale osobe BiH Sarajevo - obrada osobnih podataka nestalih osoba i članova njihovih obitelji;
12. Udruženje društava za osiguranje u FBiH - obrada osobnih podataka u evidenciji „Lista šteta“.

Više pojedinosti u vezi sa izvršenim inspekcijskim nadzorima biće obrađeno u dijelu koji se odnosi na prigovore ili postupke po službenoj dužnosti, u okviru kojih su inicirani izvanredni inspekcijski nadzori.

3.4.4. Žalbe kontrolora

Na rješenje inspektora doneseno u postupku redovitog inspekcijskog nadzora, kontrolor može izjaviti žalbu ravnatelju Agencije kao drugostupanjskom tijelu. U izvještajnom razdoblju nije bilo žalbi na rješenje inspektora.

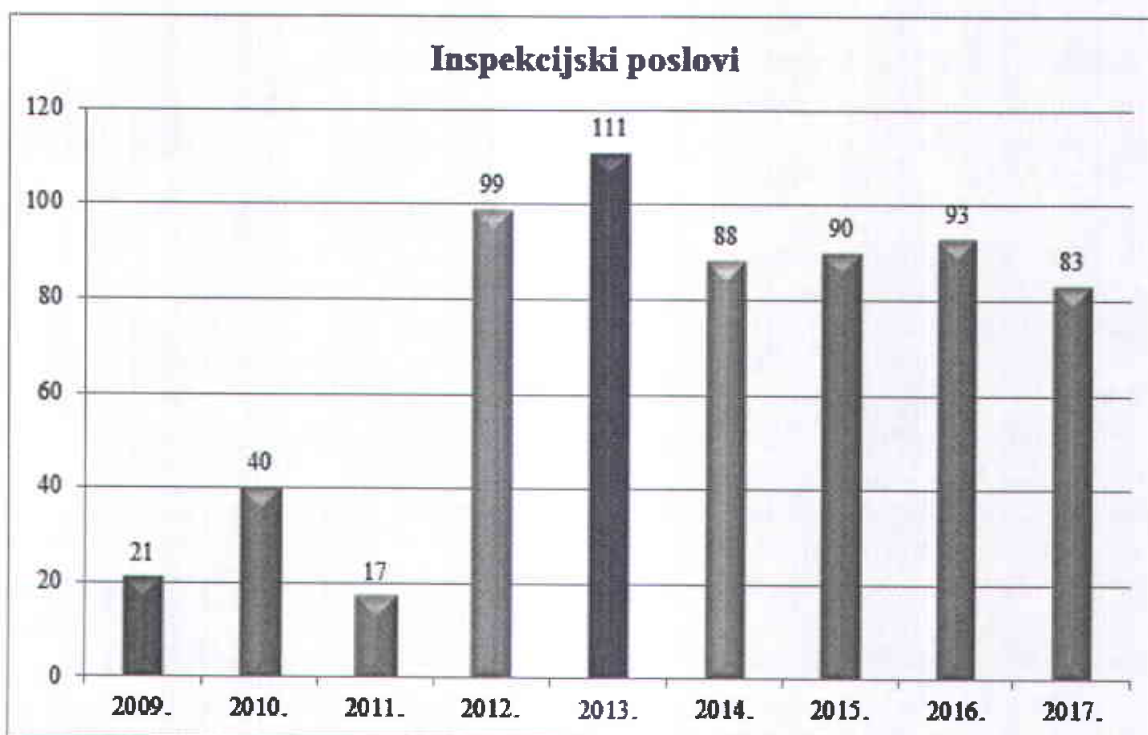
3.4.5. Inspekcijski nadzori urađeni u 2016. godini

Riješeno je devet inspekcijskih nadzora izvršenih u 2016. godini, koji su izvršeni u sljedećim kontrolorima:

1. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
2. Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona Bihać
3. MH „Elektroprivreda RS“ Trebinje, ZP „Elektro Doboj“ a.d. Doboj
4. Teleshop Exclusive d.o.o Sarajevo
5. Unicredit Bank d.d. Mostar, Poslovnica u Sarajevu
6. Lanaco d.o.o Banja Luka
7. TeleGroup d.o.o Banja Luka
8. Stambeni objekat u ulici Porodice Ribar br. 35 u Sarajevu
9. Rent-a-car „Minell“ d.o.o. Sarajevo, Poslovna jedinica „City car Sarajevo“

3.4.6. Usporedni podaci za 2009 - 2017

INSPEKCIJSKI POSLOVI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno	21	40	17	99	111	88	90	93	83
Redoviti	21	15	12	34	53	43	53	56	53
Revizijski	0	21	1	2	1	2	1	1	0
Izvanredni	0	4	4	63	57	43	36	36	30
Žalbe	3	3	2	14	8	2	1	4	0

3.5. Prigovori

Svaki nositelj osobnih podataka, fizička osoba na koju se podaci odnose, ima pravo podnijeti prigovor Agenciji kada sazna ili posumnja da su kontrolor ili obrađivač podataka povrijedili njegovo pravo ili da postoji izravna opasnost za povredu prava.

Pravo na podnošenje prigovora je propisano u članku 30. Zakona.

3.5.1. Rješavanje po prigovorima

U izvještajnom razdoblju, zaprimljeno je 96 prigovora nositelja osobnih podataka. Protiv javnih tijela podneseno je 57 prigovora, dok je 39 prigovora podneseno protiv drugih subjekata, kao što su banke, mikrokreditne organizacije, privredni subjekti, predstavnici etažnih vlasnika i fizičke osobe.

U cjelosti je usvojeno 36 prigovora dok je djelomično usvojeno 6 prigovora. 25 prigovora je odbijeno. Doneseno je 11 zaključaka, kojim su okončani postupci po prigovoru, zbog nenadležnosti ili neurednosti podneska, a 1 prigovor je dostavljen u rad nadležnom tijelu. 17 prigovora je u postupku rješavanja.

Iz 2016. godine riješeno je 12 prigovora. Iz 2015. godine u ponovnom postupku, a po nalogu Suda BiH, riješeno je 5 prigovora a iz 2013. godine 1 prigovor.

3.5.2. Prigovori protiv kontrolora iz javnog sektora

Protiv javnih tijela podneseno je 57 prigovora. 22 prigovora su usvojena kao utemeljena u cjelosti, dok su tri usvojena kao djelomično utemeljena. 16 je odbijeno kao neutemeljeno. Šest prigovora je okončano zaključkom zbog nenadležnosti i zbog neurednosti podnesaka. Deset prigovora je u postupku rješavanja.

• **Kontrolori protiv kojih su prigovori usvojeni kao utemeljeni:**

1. KJKP „RAD“ d.o.o. Sarajevo - traženje od kandidata da dostave ovjerenu presliku osobne iskaznice u natječajnoj proceduri,
2. Općinska izborna komisija Općine Centar Sarajevo - objava Izvoda iz privremenog Središnjeg biračkog spiska na službenoj internet stranici Općine (dva prigovora),
3. Ministarstvo prosvjete i kulture RS - objava osobnih podataka studenata na službenoj web stranici Ministarstva,
4. KJKP „Toplane–Sarajevo“ d.o.o Sarajevo - prikupljanje preslika kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača,
5. JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Elektrodistribucija Sarajevo - prikupljanje preslika kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača,
6. KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo - prikupljanje preslika kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača,
7. Elektrotehnička škola za energetiku Sarajevo - objava osobnih podataka na službenoj web stranici,
8. Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu – objava rang liste studenata za postdiplomske studije na web stranici Fakulteta,
9. Pošte Srpske a.d. Banja Luka - obrada JMB u obrascu uplatnog naloga (dva prigovora),
10. Fond za povratak Bosne i Hercegovine - prikupljanje Nalaza, ocjena i mišljenja Prvostupanjske ljekarske komisije i dostave nalaza, ocjena i mišljenja i platne liste Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo uz Zahtjev za refundaciju, te dostava Izvješća o privremenoj spriječenosti za rad Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu,
11. Ured za pravnu pomoć Brčko Distrikta BiH - obrada osobnih podataka putem video nadzora,
12. ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa - davanje zdravstvenog kartona trećoj strani,
13. Ministarstvo pravde RS - traženje od kandidata da dostave presliku osobne iskaznice u natječajnoj proceduri,
14. J.P. Regionalna deponija „Dep-ot“ d.o.o. Banja Luka - traženje uvjerenja o neosuđivanosti uz prijavu na Natječaj za izbor i imenovanje ravnatelja Poduzeća,
15. Elektrotehnički fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu - zadržavanje osobne iskaznice kao sredstva garancije za izvršenje obveza i povrata dokumenata preuzetih na revers,
16. J.P. Međunarodni aerodrom Sarajevo d.o.o. - navođenje osobnih podataka o imenu i prezimenu radnika u obavijesti o ishodu postupaka po inspeksijskom nadzoru i dostavljanje iste organizacijskim jedinicama,
17. Grad Banja Luka - prikupljanje preslike osobnih iskaznica od podnositelja zahtjeva za kupovinu stanarske parking karte,
18. MUP USK – navođenje podataka o srodstvu sa komandrom Policijske postaje na pozivu za stranku,
19. JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo - obrada jedinstvenog matičnog broja u obrascu poštanske uputnice,
20. Agencija za privatizaciju u FBiH - obrada preslike osobne iskaznice prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja da nije iskorištena stara devizna štednja u postupku privatizacije.

3.5.3. Prigovori protiv kontrolora iz privatnog sektora

Protiv kontrolora iz privatnog sektora podneseno je 39 prigovora. U cjelosti je usvojeno 14 prigovora dok su tri prigovora usvojena kao djelomično utemeljena. Devet prigovora je odbijeno kao neutemeljeni, pet prigovora je okončano zaključkom zbog nenadležnosti ili neurednosti

podneska, a sedam prigovora je u postupku rješavanja. Jedan prigovor je dostavljen nadležnom tijelu na rješavanje.

• **Kontrolori protiv kojih su prigovori usvojeni kao utemeljeni:**

1. Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH - uvid u osobnu iskaznicu i obrada jedinstvenog matičnog broja prilikom plaćanja komunalnih usluga,
2. Predstavnik etažnih vlasnika – objava podataka o etažnim vlasnicima,
3. Određena osoba - obrada osobnih podataka putem kamera video nadzora postavljenih na obiteljskoj kući,
4. OKI Upravitelj d.o.o. Sarajevo – obrada preslike kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene etažnog vlasnika,
5. Feliks d.o.o. Sarajevo - internet pristup sustavu Poreske uprave FBiH bez znanja nositelja podataka,
6. Aura osiguranje a.d. Banja Luka i UNIQA osiguranje d.d. Sarajevo - obrada jedinstvenog matičnog broja, preslike vozačke dozvole i preslike bankovne kartice u postupku prijave štete,
7. Sberbank BH d.d. Sarajevo - pristupanje osobnim podacima u Središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH, bez suglasnosti nositelja podataka,
8. „GERMANIA“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka - obrada osobnih podataka uporabom audio i video nadzora, te obrada jedinstvenog matičnog broja i preslike osobne iskaznice od polaznika kursa,
9. Central osiguranje d.d. Sarajevo - prikupljanje i obrada osobnih podataka u svrhu izravnog marketinga (šest prigovora).

3.5.4. Prigovori iz 2016. godine koji su okončani u izvještajnom razdoblju

U izvještajnom razdoblju riješeno je 12 prigovora iz 2016. godine. Radi se o prigovorima zaprimljenim na kraju iste godine. Osam prigovora je usvojeno kao utemeljeno i tri kao djelomično utemeljena, dok je jedan odbačen zaključkom zbog nenadležnosti. Prigovori su podneseni protiv kontrolora iz javnog i privatnog sektora a odnosili su se na obradu podataka radnika iz radnog odnosa, zbog objave podataka o dužnicima za održavanje zajedničkih dijelova zgrade, obrade podataka u peticiji, zatim obrade broja osobne iskaznice prilikom prodaje artikala, te obrade osobnih podataka u postupku prijave štete.

• **Kontrolori protiv kojih su prigovori usvojeni kao utemeljeni:**

1. Općina Živinice i Kera&Disk d.o.o. Živinice - obrada osobnih podataka u postupku zasnivanja i prestanka radnog odnosa,
2. Predstavnik etažnih vlasnika na adresi u Sarajevu - objava spiska dužnika za održavanje zajedničkih dijelova zgrade na oglasnoj ploči,
3. Sindikat Javnog komunalnog poduzeća „Komrad“ d.o.o. Bihać - objava na oglasnoj ploči zapisnika sa sastanka Sindikalnog odbora,
4. Binas d.d. Bugojno - obrada podataka u peticiji i objava na portalu bugojno-danas.info,
5. MUP HNK, PU Mostar - dostavljanje osobnih podataka osoba iz službene evidencije poslodavatelju,
6. ZU „Moja apoteka“ Banja Luka - obrada broja osobne karte prilikom prodaje artikala po akcijskoj/sniženoj cijeni,
7. MUP USK Bihać i Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba za USK Bihać - obrada netočnih podataka u radnoj knjižici i matičnoj evidenciji,

8. ASA Osiguranje d.d. Sarajevo - obrada jedinstvenog matičnog broja, preslika osobne iskaznice, preslike izvoda iz matične knjige rođenih i preslike bankovne kartice, u postupku prijave štete.

U izvještajnom razdoblju riješeno je šest prigovora i to u ponovnom postupku po nalogu Suda BiH. Pet prigovora je riješeno iz 2015. godine (četiri usvojen i jedan odbijen) i jedan iz 2013. godine koji je usvojen.

- ***Kontrolori protiv kojih su u ponovnom postupku prigovori usvojeni kao utemeljeni:***

1. Ministarstvo unutarnjih poslova SBK i Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba Travnik - obrada posebnog staža (pet prigovora).

3.5.5. Primjeri iz prakse

- *Davanje na uvid zdravstvenog kartona supružniku, od strane zdravstvene ustanove*

Prigovor nositeljice osobnih podataka, protiv ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa (u daljem tekstu: Zdravstvena ustanova), zbog davanja njenog zdravstvenog kartona supružniku, koji je podatke iz zdravstvenog kartona iznio u okviru brakorazvodne parnice, usvojen je kao utemeljen. Zdravstvenoj ustanovi je zabranjeno da zdravstvene kartone pacijenata daje neovlaštenim osobama. Zdravstvena ustanova je u izjašnjenju, po zahtjevu Agencije, dostavila informacije da je na pismeni zahtjev jedne fizičke osobe za podizanje zdravstvenih kartona za sebe i supružnika, istom ustupila i zdravstveni karton njegove supruge, radi preseljenja u inozemstvo. Nakon izvjesnog vremena, taj podnositelj zahtjeva je vratio zdravstvene kartone obrazlažući da su se predomislili i odustali od preseljenja. Zdravstvena ustanova je istakla da je zdravstveni karton podnositeljice prigovora dat njenom supružniku i da je sve urađeno po ustaljenoj praksi.

Prema propisima iz oblasti zdravstva³, zdravstveni karton pacijenta predstavlja temeljna medicinsku dokumentaciju, koja se otvara za svakog pacijenta prilikom prve posjete zdravstvenoj ustanovi. Zdravstveni karton prati svakog pacijenta, tijekom cijelog života, a u slučaju promjene ljekara medicine, zdravstvene ustanove ili mjesta stanovanja, zdravstveni karton ili prijepis istog se dostavlja novoj zdravstvenoj ustanovi, odnosno privatnoj praksi u kojoj pacijent ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu. Dakle, nije propisano da se zdravstveni karton daje pacijentu, a naročito ne drugoj osobi, pa ni članu uže obitelji pacijenta.

Propisi koji reguliraju prava i obveze pacijenata,⁴ garantiraju čitav set prava među kojima pravo na povjerljivost informacija i privatnost, osobno dostojanstvo, tajnost podataka, pravo uvida u podatke sadržane u medicinskoj dokumentaciji i dr.

Davanjem osobnih podataka na prethodno opisani način, od strane Zdravstvene ustanove došlo je do je povrede načela pravičnosti i zakonitosti.

- *Dostavljanje osobnih podataka Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv MUP-a USK (u daljem tekstu: Ministarstvo), zbog dostavljanja njegovih osobnih podataka Zavodu za mirovinsko osiguranje Republike Hrvatske bez njegove suglasnosti, odbijen je kao neutemeljen.

Ministarstvo je po zahtjevu Agencije dostavilo informacije da je temeljem uvida u personalni dosje podnositelja prigovora utvrđeno da je isti u razdoblju 1988-1990 godine imao zaposlenje u tijelima

³ Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva („Službene novine FBiH“ broj: 37/12)

⁴ Zakon o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata („Službene novine FBiH“ broj: 40/10)

Sarajevo-Capajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровацка број 6
tel/мел ++387 33 726-250, факс/факс 726-251

unutarnjih poslova Republike Hrvatske za koje se priznaje staž osiguranja sa uvećanim trajanjem. Imajući u vidu da se radilo o stažu kod ranijeg poslodavatelja, a da podaci o uplatama doprinosa nisu bili poznati, podnositelj prigovora je kao zaposlenik pismenim putem bio pozivan da dostavi uvjerenje o činjenicama iz matične evidencije Zavoda za mirovinsko osiguranje Republike Hrvatske. Kako podnositelj prigovora nije postupio po pismenom zahtjevu za dostavljanje podataka, putem Ministarstva inozemnih poslova BiH, zatraženi su podaci od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Nadležna tijela Republike Hrvatske su zatražila da zahtjev bude dostavljen putem Središnje administrativne službe Federalnog zavoda za mirovinsko invalidsko osiguranje, što je i učinjeno. Podaci su bili neophodni za utvrđivanje uvjeta za prestanak radnog odnosa temeljem navršenih godina mirovinskog staža.

Dakle, Ministarstvo je temeljem zakona o policijskim službenicima bilo dužno utvrđivati ispunjenost uvjeta za prestanak radnog odnosa. Takva obrada osobnih podataka može se vršiti bez suglasnosti nositelja osobnih podataka, odnosno podnositelja prigovora, u smislu članka 6. stavak (1) točka a) Zakona, kojim je propisano da kontrolor može obrađivati osobne podatke bez suglasnosti nositelja osobnih podataka, ukoliko se obrada vrši u skladu sa zakonom ili je obrada neophodna da bi se ispunile nadležnosti utvrđene zakonom

- *Obavještanje svih zaposlenika o predstavi jednog zaposlenika, koja je imala za ishod utvrđivanje kršenje pravila o zabrani korištenja duhanskih proizvoda u uredima i drugim prostorijama od strane nadležne inspekcije*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv J.P. Međunarodni aerodrom Sarajevo d.o.o. (u daljem tekstu: Aerodrom) zbog navođenja njegovih osobnih podataka u obavijesti svim organizacijskim jedinicama o obvezi poduzimanja mjera u vezi sa poštovanjem propisa kojima se regulira uporaba duhanskih proizvoda u uredima i drugim prostorijama, usvojen je kao utemeljen. Aerodromu je naloženo da u obavijestima koje dostavlja svim organizacijskim jedinicama, ne navodi osobne podatke radnika po čijim predstavkama su ti postupci pokrenuti.

Podnositelj prigovora se zajedno sa grupom zaposlenika bezuspješno obraćao Aerodromu, radi nepoštovanja propisa o zabrani uporabe duhanskih proizvoda u uredima i drugim prostorijama poslodavatelja. Nadalje, isti je sa još nekolicinom zaposlenika podnio prijavu nadležnoj upravi za inspeksijske poslove koja je utvrdila nepridržavanje zabrane konzumiranja duhanskih proizvoda i izdala prekršajni nalog poslodavatelju. Aerodrom je u cilju informiranja svih zaposlenih, da su dužni poštovati pravila o zabrani korištenja duhanskih proizvoda, naveo ime i prezime zaposlenika koji je podnio predstavku, te da je upravo kao ishod te predstavke izdan nalog od uprave za inspeksijske poslove.

U svom izjašnjenju Aerodrom je istaknuo da je podnositelj prigovora u svojoj predstavi naveo svoje puno ime i prezime i nije tražio anonimnost, te je u istom i najavljeno podnošenje prijave nadležnoj inspeksijskoj upravi, te da je njegov postupak profesionalan i ispravan kada je podnositelja prigovora i sve ostale zaposlenike obavijestio o mjerama koje će poduzeti po nalogu inspeksijske uprave.

Navođenje imena i prezimena podnositelja prigovora u obavijesti svim organizacijskim jedinicama, o obvezi poduzimanja mjera u vezi sa poštovanjem propisa kojima se regulira uporaba duhanskih proizvoda u uredima i drugim prostorijama poslodavatelja, zato što je isti bio pokretač ovog postupka, je upravo usmjeren protiv podnositelja prigovora i imao je za cilj njegovo otkrivanje drugim zaposlenima koji se mogu smatrati „pogođenim“ provođenjem ovih zakonskih mjera.

Ovaj postupak Aerodroma je suprotan članku 4. stavak (1) točka c) Zakona, koji obvezuje kontrolore da osobne podatke obrađuju u mjeri i opsegu koji je neophodan za ispunjenje određene svrhe.

- *Pristup osobnim podacima u Središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba, bez suglasnosti nositelja osobnih podataka*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv Sberbank BH d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: Banka) zbog pristupanja osobnim podacima u Središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH usvojen je kao utemeljen. Banci je zabranjeno da pristupa podacima fizičkih osoba bez suglasnosti nositelja osobnih podataka.

Prema izjašnjenju Banke, pristupi osobnim podacima podnositelja prigovora u Središnjem registru kredita su izvršeni radi objedinjavanja dokumentacije i eventualnog odobrenja zahtjeva za kredit koji je podnijela njegova supruga. Istaknuto je da je osobne podatke podnositelja prigovora kao potencijalnog sudužnika po kreditu dala njegova supruga, navodeći ih na obrascu za kredit. Prilikom obrade zahtjeva utvrđeno je da je supruga podnositelja prigovora sudužnik po kreditu za koji postoje nenaplaćena potraživanja. Obzirom da je podnositelj prigovora dužnik po tom kreditu, izvršeni su pristupi njegovim osobnim podacima, a sve kao bi se utvrdilo da li je njegova supruga kreditno sposobna.

Relevantnim Odlukom⁵ je propisano da korisnici podataka iz Središnjeg registra kredita u koje između ostalog spadaju i kreditne organizacije, mogu koristiti isključivo uz pisanu suglasnost poslovnih subjekata i fizičkih osoba.

Banka je bez pisane suglasnosti podnositelja prigovora, izvršila pristupe osobnim podacima podnositelja prigovora u Središnjem registru kredita radi objedinjavanja dokumentacije i eventualnog odobrenja zahtjeva za kredit njegove supruge, pravdajući se činjenicom da je ista u zahtjevu za kredit dobrovoljno navela njegove osobne podatke kao potencijalnog sudužnika.

Ova obrada osobnih podataka od strane Banke je suprotna načelu pravičnosti i zakonitosti iz članka 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori.

- *Objavljivanje osobnih podataka o visini neisplaćenih naknada za prijevoz i topli obrok, za vrijeme trajanja štrajka radnika*

Prigovor nekolicine nositelja osobnih podataka, zaposlenih u Željeznicama RS a.d. Doboj (u daljem tekstu: Željeznice) zbog javnog objavljivanja njihovih osobnih podataka koji se odnose na visinu neisplaćenih naknada za prijevoz i topli obrok, odbijen je kao neutemeljen.

Željeznice su za vrijeme trajanja štrajka radnika zbog neisplaćenih potraživanja, javno objavile podatke o visini neisplaćenih naknada za prijevoz i topli obrok prema svakom od podnositelja prigovora. Željeznice su u izjašnjenju na navode iz prigovora istakli da su podnositelji prigovora stupili u štrajk gladu i da su zlonamjernim medijskim istupima i davanjem neistinitih podataka o visini dugovanja, te o svom i statusu drugih radnika, pokušavali da obmanu javnost oko utemeljenosti, vrste i iznosa potraživanja koje imaju prema Željeznicama. Iz navedenih razloga Željeznice su odlučile da informiraju javnost kolika su potraživanja „štrajkača“ za 2017. godinu, te su putem novinske agencije dostavili priopćenje za javnost, u kojem su navedeni podaci o prispjelim a neisplaćenim primanjima za prijevoz i topli obrok štrajkača.

⁵ Odluka o središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 92/11, 103/11 i 22/12)

Prema Zakonu o radu⁶ osobni podaci koji se odnose na radnike ne mogu biti dostupni trećim osobama, osim u slučajevima i pod uvjetom utvrđenim zakonom ili ako je to potrebno radi dokazivanja prava i obveza iz radnog odnosa ili u vezi sa radom. Nesporno je da su podnositelji prigovora tijekom štrajka, iznosili podatke o dugovanjima temeljem neisplaćenih naknada, za prijevoz i topli obrok, te da je javnost upoznata sa činjenicom da Željeznice imaju dugovanja prema svojim radnicima po tim osnovama.

Željeznice su imale zakonit interes da u svrhu demantiranja navoda podnositelja prigovora, izdaju Priopćenje za javnost putem kojeg su javno objavile podatke podnositelja prigovora koji se odnose na visinu dugovanja temeljem neisplaćenih naknada, za prijevoz i topli obrok. Osim toga, objavljivanje podataka na utvrđeni način nije u suprotnosti sa člankom 136. Zakona o radu, jer nisu objavljeni podaci o pojedinačnim isplatama plaća, koji uključuju odbitke za alimentaciju, članarinu za sindikat i slično.

- *Uzimanje preslike kupoprodajnog ugovora prilikom promjene potrošača električne energije*

Prigovor nositeljice osobnih podataka protiv JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (U daljem tekstu: Elektroprivreda) zbog prikupljanja preslika kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača, usvojen je kao utemeljen. Elektroprivredi je naloženo da vrati presliku kupoprodajnog ugovora podnositeljici prigovora.

Podnositeljica prigovora je u prigovoru navela da je nakon kupovine stana i nakon plaćanja poreza i završene procedure upisivanja nekretnine u zemljišne knjige, pokrenula proceduru prijave računa na svoje ime. Na šalteru Elektroprivrede dobila je informacije da je u navedenu svrhu dužna dostaviti presliku kompletnog kupoprodajnog ugovora. Podnositeljica prigovora je smatrala da su za Elektroprivredu nebitne informacije o uvjetima plaćanja stana, karakteristikama nekretnine i smatrala je da je dovoljno dostaviti prvu stranicu ugovora iz koje se vidi predmet ugovora i ugovorne strane i posljednju stranicu ugovora na kojoj se nalaze potpisi ugovornih strana.

U izjašnjenju Elektroprivrede je navedeno, da Opći uvjeti⁷ propisuju da se kod promjene vlasništva objekta krajnjeg kupca, raniji vlasnik krajnji kupac obavezan u roku 30 dana od dana promjene vlasništva dostaviti obavještenje o otkazu ugovora o korištenju distributivne mreže, kao i ugovora o snabdijevanju električnom energijom uz predočenje odgovarajuće isprave, a novi vlasnik podnijeti zahtjev za zaključenje novog ugovora uz predočenje odgovarajuće isprave o promjeni vlasništva. Dalje je navedeno da u sporovima koji se vode na sudu, ugovori o kupoprodaji često služe kao dokaz na okolnosti prava na priključak električne energije na objekat kupca, a u slučajevima drugostupanjskog postupka pred FERK-om, FERK od distributera zahtijeva dostavljanje kompletne dokumentacije temeljem koje je izvršena prijava kupca, te da je kupoprodajni ugovor jedan od temeljnih dokaza i zakonskih temelja priključenja kupca.

Opći uvjeti u članku 35. propisuju zaključenje ugovora, te koje podatke ugovor o snabdijevanju električnom energijom treba da sadrži. Opći uvjeti u članku 41. propisuju da je kod promjene vlasništva objekta krajnjeg kupca, raniji vlasnik - krajnji kupac obavezan u određenom roku dostaviti obavijest o otkazu ugovora o korištenju distribucijske mreže kao i ugovora o snabdijevanju električnom energijom uz predočenje odgovarajuće isprave, a novi vlasnik objekta je dužan u određenom roku podnijeti zahtjev za zaključenje novih ugovora uz predočenje odgovarajućeg dokaza o vlasništvu.

Dakle, propis je jasan i zahtijeva predočenje, a ne prilaganje odgovarajuće isprave o dokazu vlasništva.

⁶ Zakon o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16)

⁷ Opći uvjeti za isporuku električne energije („Službene novine FBiH“ br: 89/14)

Shodno navedenom, podnositeljica prigovora je bila dužna da Elektroprivredi podnese zahtjev za zaključenje ugovora o korištenju distribucijske mreže i ugovora o snabdijevanju električnom energijom uz predočenje odnosno davanje na uvid odgovarajućeg dokaza o vlasništvu objekta. Uvidom u kupoprodajni ugovor ovlašteni službenik Elektroprivrede može provjeriti sve podatke neophodne za zaključenje navedenih ugovora, te u obrazac zahtjeva upisati broj isprave o promjeni vlasništva, datum izdavanja isprave i poslovno ime subjekta koje je sačinio ispravu.

Osim što ne postoji pravni temelj za prikupljanje preslika kupoprodajnih ugovora, isto nije neophodno, jer se svrha prijave promjene potrošača, tj. upisivanje podataka o novom vlasniku, predmetu ugovora, mjestu isporuke i ostalih podataka koji se unose u ugovor o korištenju distribucijske mreže i ugovor o snabdijevanju električnom energijom, može postići bez uzimanja preslike kupoprodajnog ugovora.

Navedenim postupanjem Elektroprivrede došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori osobnih podataka.

- *Navođenje osobnih podataka o bračnom srodstvu sa mužem u nekovertiranom pozivu za stranku*

Prigovor bračnog para zbog obrade osobnih podataka o srodstvu i radnom mjestu jednog bračnog supružnika u nekovertiranom pozivu upućenom drugom bračnom supružniku za stranku u upravnom postupku protiv Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo), usvojen je kao utemeljen. Ministarstvu je naloženo da u pozivu za stranku u upravnom postupku obrađuje samo one osobne podatke koji su propisani relevantnim zakonom.

U prigovoru je navedeno da je supruga zaprimila poziv za stranku, iz Ministarstva, radi izricanja zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom „B“ kategorije. U pozivu je pored navođenja njenih osobnih podataka navedeno boldiranim slovima u zagradi „supruga ime i prezime komandira policijske stanice x.....“, što smatraju neutemeljenim miješanjem u njihov privatni život.

U izjašnjenju Ministarstva nevedeno je da su preporučenom poštom poslali nekovertirani poziv na prijavljenu adresu prebivališta i koja je kao takva evidentirana u Civilnom registru građana. Poziv je vraćen uz konstataciju poštunoše da je dostava pokušana, ali da fizička osoba kojoj je poziv upućen ne živi na adresi, uz konstataciju čija je ista supruga. Došli su do saznanja da se osoba kome je upućen poziv preselila na drugu adresu na kojoj je i dostava uredno izvršena. Kada su u pitanju nekovertirani pozivi, istaknuto je da je na razini Ministarstva postignut dogovor da se u cilju ušteda i smanjenja troškova uredskog materijala, pozivi šalju nekovertirani, po tipskom obrascu poziva.

Prema relevantnom propisu⁸ u pismenom pozivu potrebno je naznačiti naziv tijela koji poziva, ime i prezime i adresu osobe koju se poziva, mjesto, dan, a kada je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vještak itd.), a zatim i koja pomoćna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. Protivno navedenoj normi, osim imena i prezimena i adrese prebivališta/stanovanja, Ministarstvo je navelo i koji je bračni supružnik pozvanog, te njegovo radno mjesto.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori osobnih podataka.

⁸ Zakon o upravnom postupku („Službene novine FBiH broj: 2/98 i 48/99)

- *Obrada osobnih podataka polaznika kursa stranog jezika vršenjem audio i video nadzora, uzimanjem preslike osobne iskaznice i jedinstvenog matičnog broja*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv „Germania“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka (u daljem tekstu: Germania) zbog obrade osobnih podataka polaznika kursa stranog jezika vršenjem audio i video nadzora, uzimanjem preslike osobne iskaznice i jedinstvenog matičnog broja usvojen je kao utemeljen. Germanii je naloženo da prekine audio i video nadzor u prostorijama u kojima se održava nastava, te je zabranjeno da prikuplja preslike osobnih iskaznica i jedinstveni matični broj polaznika kursa, kao i uništenje do sada nastalih snimaka i prikupljenih preslika osobnih iskaznica i jedinstvenih matičnih brojeva.

U provedenom postupku je utvrđeno da je Germania u svrhu osobne sigurnosti i kvaliteta nastave, te onemogućavanja profesora da polaznicima daju individualne časove stranog jezika, sa četiri kamere postavljene u učionici i jednom kamerom postavljenom na recepciji, vršila tonsko snimanje razgovora zaposlenih i polaznika kursa stranog jezika kao i razgovora drugih osoba koje dolaze u prostorije Germanie. Također, Germania je sa devet kamera vršila video nadzor u unutarnjim i vanjskim prostorima u svrhu osiguranja osobne sigurnosti i kvaliteta nastave, te sprječavanja otuđenja knjiga koje su autorsko djelo i vlasništvo Germanie. Unutarnjim kamerama video nadzora snimale su se četiri učionice i recepcija. Od svih polaznika uzimala se preslika osobne iskaznice, a u ugovoru o organiziranju obuke iz jezika i konverzacijskih vještina obrađivao se jedinstveni matični broj u svrhu identifikacije. U skladu sa relevantnim pravnim propisima⁹ za navedeno postupanje ne postoji ni pravni temelj, niti neophodnost obrade osobnih podataka na opisani način.

Snimanjem video i audio kamerama dolazilo je do povrede prava na privatni život kako polaznika tako i nastavnog osoblja gdje se snimaju njihovi glasovi kao i pokreti na određenom prostoru čime se ove osobe sprječavaju u njihovoj slobodi ponašanja za vrijeme izvođenja nastave, a štice imovine, knjige i ugovaranje časova između polaznika i nastavnog osoblja nisu vrijednosti koje nadjačavaju njihovo pravo na zaštitu privatnog života u pogledu obrade osobnih podataka.

Kada je u pitanju prikupljanje preslika osobnih iskaznica i jedinstvenog matičnog broja, stvara se neopravdan rizik od njihove zlouporabe budući da nedostaje jasan zakonski temelj za njihovu obradu.

Navedenim postupanjem Germanie došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) tčka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori osobnih podataka.

- *Dostavljanje medijima informacije o prvostupanjskoj presudi kojom je bivši nositelj javne funkcije oglašen krivim, za zlouporabu položaja i ovlaštenja dok je vršio tu dužnost*

Prigovor nositelja osobnih podataka protiv Kantonalnog tužiteljstva Tuzla (u daljem tekstu: Tužiteljstvo) zbog dostavljanja medijima informacije da je Općinski sud Tuzla donio prvostupanjsku presudu kojom je podnositelj prigovora oglašen krivim za zlouporabu položaja ili ovlaštenja vršenjem funkcije ministra, odbijen je kao neutemeljen. U dostavljenoj i objavljenoj informaciji se navodi da se radi o prvostupanjskoj nepravomoćnoj presudi Općinskog suda Tuzla, te

⁹ Zakon o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16)

Zakon o osobnoj karti državljanina BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12)

Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12)

Zakon o obligacijskim odnosima („Zakon o obligacionim odnosima Sl. List SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Sl. Glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04).

se navode ime i prezime podnosioca prigovora, njegova životna dob, općina prebivališta, visina novčane kazne, kazneno djelo za koje ga je Tužiteljstvo teretilo.

Prema Zakonu o kaznenom postupku¹⁰, proizlazi da se svaka osoba protiv koje se vodi kazneni postupak smatra nevinom do donošenja pravomoćne presude kojom se oglašava krivim za kazneno djelo. Također, prema istim propisima proizlazi da je objava presude javna, čak i u slučajevima da je na glavnoj raspravi javnost bila isključena, da će sud sa svim stranama u kaznenom postupku javno pročitati dispozitiv presude. Objavljivanje presude nije ograničeno samo na stranke u kaznenom postupku, već su objavljivanju mogli nazočiti i građani koji nemaju neposredni pravni interes u kaznenom predmetu, pa samim tim i mediji.

Prema relevantnoj Preporuci¹¹, način pružanja informacija medijima je načelo koje obvezuje sudbena vlasti i policiju da pružaju informacije u vezi sa kaznenim postupcima. Medijima trebaju biti pružene informacije putem izvješća za tisak i press konferencija koje vode ovlaštene dužnosnici. Zaštita privatnosti u kontekstu domaćih kaznenih postupaka glasi „Pružanje informacija o osumnjičenima, optuženima ili osuđenim osobama, kao i o drugim stranama u kaznenim postupcima, treba da poštuje njihovo pravo na privatnost u skladu sa člankom 8. Konvencije.“ Posebna zaštita treba da bude pružena stranama koje su maloljetne i drugim ranjivim osobama, kao i žrtvama, svjedocima i obiteljima osumnjičenih, optuženih ili osuđenih. U svim ovim postupcima posebna pažnja treba da se posveti štetnom učinku koji otkrivanje informacija koje omogućavaju njihovu identifikaciju može imati na osobe na koje se odnosi ovo načelo.

Shodno navedenom, pošto je podnositelj prigovora vršio javnu funkciju, te da je Tužiteljstvo protiv istog nadležnom sudu podnijelo kaznenu prijavu za zlouporabu položaja i ovlaštenja vršenjem javne funkcije, nije osoba iz Konvencije kojemu treba biti posvećena posebna pažnja.

Javni je interes da javnost bude obaviještena na koji način izabrani nositelji javnih funkcija vrše povjerene im poslove, što može biti od utjecaja i na njihov privatni život, ali je sasvim jasno da nositelji javnih funkcija ne mogu uživati zaštitu privatnosti kao „obični građani“.

- *Objavljivanje jedinstvenog matičnog broja studenta koji se natječe za dodjelu stipendija na službenoj web stranici ministarstva*

Prigovor nositeljice osobnih podataka protiv Ministarstva prosvjete i kulture RS (u daljem tekstu: Ministarstvo) zbog objavljivanja njenog jedinstvenog matičnog broja na službenoj web stranici, kao studenta koji se natjecao za dodjelu stipendija, usvojen je kao utemeljen. Ministarstvu je zabranjeno objavljivanje jedinstvenih matičnih brojeva na službenoj web stranici.

Na službenoj web stranici Ministarstva bila je objavljena konačna rang lista za kategoriju „Uspješni studenti“ za studente prvog ciklusa studija na visoko školskim ustanovama u RS koja se financiraju iz proračuna za 2012. godinu, Znanstvena oblast: Humanističke nauke, koja je sadržavala podatke o imenu i prezimenu studenta, imenu roditelja i jedinstvenom matičnom broju podnosiocice prigovora i još 16 studenata. Navedeni dokument je uklonjen sa službene web stranice, ali se isti može pronaći na internetu korištenjem različitih internet pretraživača.

¹⁰ Zakon o kaznenom postupku FBiH („Službeni novine FBiH“, broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)

¹¹ Preporuka REC (2003)13 Odbora ministara zemljama članicama u pružanju informacija putem medija u vezi sa kaznenim postupcima, Aneks Preporuke

Prema izjašnjenju Ministarstva svake godine se dodijeli oko 1000 stipendija, a pretragom jedinstvenog matičnog broja se jedino može doći do tog podataka koji su željeli učiniti dostupnim. Objavljivanje je izvršeno kako bi se vidjelo da je način dodjele stipendija propisanih Pravilnikom o dodjeli stipendija¹² korektan i u skladu sa pomenutim pravilnikom, te da je ovakav način objavljivanja listi bila želja studenata. Također, objašnjeno je da se sadašnje liste objavljuju bez jedinstvenog matičnog broja, te da je sporna lista iz 2012. godine.

Relevantni zakon¹³ za obradu jedinstvenog matičnog broja propisuje da „samo ako je to zakonom propisano JMB se upisuje u osobnu iskaznicu, izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih, radnu knjižicu, zdravstvenu legitimaciju, putnu ispravu vozačku dozvolu, oružni list, evidenciju o državljanstvu kao i druge evidencije i javne isprave građana“.

Posebni zakon¹⁴ koji se primjenjuje za dodjelu stipendija ne propisuje obradu jedinstvenog matičnog broja studenata.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori osobnih podataka.

- *Traženje ovjerene preslike osobne iskaznice u natječajnoj proceduri za izbor pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv Ministarstva pravde RS (u daljem tekstu: Ministarstvo), zbog traženja od kandidata da dostave ovjerenu presliku osobne iskaznice, u natječajnoj proceduri, za izbor pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja RS, usvojen je kao utemeljen. Ministarstvu je naloženo da uništi prikupljene ovjerene preslike osobnih iskaznica.

Ministarstvo je javnim natječajem od kandidata za pozicije pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja zahtijevalo dostavljanje ovjerenih preslika osobnih iskaznica. U odgovoru Ministarstva, po zahtjevu Agencije, navedeno je da je postojala suglasnost kandidata, u smislu da je prijava na javni natječaj dobrovoljna, te da su kandidati svojom voljom dostavljali tražene dokumente.

Ministarstvo je javno tijelo koje provođenje natječajnoj procedure, te u okviru iste i obradu osobnih podataka, ne može zasnivati na suglasnosti pojedinaca. Rad javnih tijela, pa tako i u odnosu na obradu osobnih podataka, zasniva se na izvršavanju zakonom utvrđenih nadležnosti i ovlaštenja i u načelu ne ovisi od suglasnosti građana.

Relevantni pravni propisi¹⁵, koji se odnose na osobnu iskaznicu, te propisi koji se odnose na imenovanje, ne daju pravo javnom tijelu da u natječajnoj proceduri može zahtijevati presliku osobne iskaznice. Uzimanjem i zadržavanjem preslike osobne iskaznice u svrhu identifikacije kandidata ili dokazivanja drugih činjenica sadržanih u osobnoj iskaznici, Ministarstvo je znatno prevazišlo granicu potrebne identifikacije i stvorilo neopravdan rizik od zlouporabe osobnih podataka. Identifikacija kandidata u natječajnoj proceduri se mogla izvršiti uvidom u osobnu

¹² Pravilnik o dodjeli studentskih stipendija („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 101/10, 92/12, 90/13 i 73/15)

¹³ Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 63/08, 103/11, 87/13 i 84/15)

¹⁴ Zakon o studentskom standardu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 34/08)

¹⁵ Zakon o osobnoj iskaznici državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12)

Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 41/03)

iskaznicu i evidentiranjem neophodnih podataka, bez traženja i zadržavanja preslike osobne iskaznice.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori.

- *Evidentiranje broja osobne iskaznice kupaca prilikom prodaje artikala po sniženoj cijeni*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv ZU „Moja apoteka“ Banja Luka (u daljem tekstu: Apoteka), zbog obrade broja osobne iskaznice prilikom prodaje artikala po sniženoj cijeni, usvojen je kao utemeljen. Apoteci je naloženo da izbriše brojeve osobnih iskaznica kupaca artikala po sniženoj cijeni.

U odgovoru Apoteke, po zahtjevu Agencije, dostavljene su informacije da je Apoteka obvezna poduzeti ove mjere u skladu sa Zakonom¹⁶ kojim je propisano da „trgovac koji obavlja trgovinu na malo dužan je da u svakom prodajnom objektu ili prodajnom mjestu vodi i drži trgovačku knjigu koja sadrži evidencije o kupovini i prodaji robe i da osigura dostupnost te evidencije“.

Citirana zakonska norma obvezuje vođenje trgovačke knjige, ali ne i obradu osobnih podataka. Shodno ovoj zakonskoj normi Apoteka je dužna za svaku prodanu robu ili izvršenu uslugu kupcu izdati fiskalni račun, te evidentirati ostvareni promet u trgovačkoj knjizi. Vođenje trgovačke knjige je ograničeno na informacije o ostvarenom trgovačkom prometu robama i uslugama, pri čemu su osobni podaci pojedinačnih kupaca irelevantni, te obrada istih nije propisana zakonom.

Navedenim postupanjem Apoteke došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori.

- *Dostavljanje osobnih podataka poslodavatelju, od strane policije*

Prigovor nositelja osobnih podataka, protiv MUP-a HNK (u daljem tekstu: Ministarstvo) zbog dostavljanja osobnih podataka iz službene evidencije njegovom poslodavatelju, usvojen je kao utemeljen. Ministarstvo je upozoreno da osobne podatke obrađene u policijske svrhe ne dostavlja trećoj strani bez pravnog temelja i svrhe za takvu obradu, a poslodavatelju je naloženo da obavijest sa osobnim podacima podnositelja prigovora vrati Ministarstvu.

Ministarstvo je putem nadležne policijske uprave zaprimilo prijavu o nasilničkom ponašanju podnositelja prigovora, nakon čega su su ga lišili slobode i kompletan predmet predali u nadležnost kantonalnog tužiteljstva. Ministarstvo je putem nadležne policijske uprave dostavilo poslodavatelju podnositelja prigovora informacije da je njihov zaposlenik počinio navedeno djelo, te da mu je općinski sud odredio jednomjesečni pritvor. Osim navedenog, dostavljene su i informacije da je podnositelj prigovora u prethodnom razdoblju evidentiran u operativnoj evidenciji da je počinio više kaznenih djela (razbojništva, nasilničkog ponašanja, lake tjelesne povrede) za koja se vode postupci pred nadležnim sudovima.

U odgovoru, po zahtjevu Agencije, Ministarstvo je navelo da su se prilikom dostavljanja ovih informacija rukovodili činjenicom da je podnositelj prigovora zaposlen, te da može dovesti u opasnost zdravlje i sigurnost pojedinaca, javnosti ili okruženja, te da su postupajući u javnom interesu izvršili dostavljanje informacija kako bi poslodavatelj mogao poduzeti mjere i radnje iz njegove nadležnosti.

¹⁶ Zakon o trgovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 2/11 i 67/13)

Prema relevantnim propisima¹⁷ Ministarstvo je bilo nadležno, radi sprječavanja kaznenih djela i održavanje javnog reda i mira, privesti podnositelja prigovora i o istom sačiniti izvješće i predati ga nadležnom kantonalnom tužiteljstvu, što je i učinilo. Dakle, Ministarstvo nije imalo pravni temelj za dostavljanje osobnih podataka podnositelja prigovora njegovom poslodavatelju. Imajući u vidu da je Ministarstvo podnijelo izvješće protiv podnositelja prigovora i predalo cijeli predmet nadležnom tužiteljstvu, zbog osnova sumnje da je imenovani izvršio određeno kazneno djelo, relevantne su odredbe kazneno procesnog zakonodavstva iz kojih proizlazi da ovlaštena policijska tijela poduzimaju potrebne radnje isključivo pod nadzorom tužiteljstva. Dakle, poslije predaje u nadležnost tužiteljstva i suda, na prava podnositelja prigovora se moglo utjecati samo odlukama tih pravosudnih tijela, a ne proizvoljnim radnjama Ministarstva. U kontekstu naprijed navedenog, značajno je istaknuti da, ukoliko je određenoj osobi pravomoćnom sudskom odlukom izrečena kaznena sankcija, podaci o istoj se obrađuju u okviru kaznene evidencije. Davanje podataka iz kaznene evidencije je propisano člankom 227. Zakona o kaznenom postupku, prema kojem se isti podaci mogu dati na obrazložen zahtjev državnim tijelima ako još traju određene sigurnosne mjere ili pravne posljedice osude. Iz navedenog proizlazi da, čak i da je osoba osuđena pravomoćnom sudskom odlukom, za policijsko tijelo ne postoji obveza obavještavanja njegovog poslodavatelja i drugih subjekata o tome.

Dostavljanjem informacija o podnositelju prigovora njegovom poslodavatelju, podnositelj prigovora je izložen riziku snošenja štetnih posljedica na njegov privatni život, iako prema prethodno navedenim propisima Ministarstvo nije imalo pravni temelj da obavještava poslodavatelja o poduzetim policijskim ovlaštenjima.

Navedenim postupanjem Ministarstva došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori.

¹⁷ Zakon o policijskim službenicima HNK („Službene novine HNK“ broj:9/07 i 9/12)

Zakon o kaznenom postupku FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)

3.5.6. Usporedni podaci za 2009 - 2017

PRIGOVORI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno prigovora	7	29	35	71	107	140	121	113	96
Rješenja	7	17	23	55	75	87	90	70	67
Mišljenja	0	7	1	2	1	0	0	0	0
Ustupljeni predmeti	0	1	0	0	0	0	0	3	1
Zaključci	0	0	6	15	16	19	18	28	11
Predmeti u radu	0	1	5	2	12	34	17	12	17
Predmeti iz prethodne godine	0	0	1	5	12	13	34	14	12

3.6. Postupci po službenoj dužnosti

Postupak po službenoj dužnosti Agencija pokreće temeljem saznanja o nezakonitoj obradi ili sumnji u nezakonitu obradu osobnih podataka. Saznanje može steći prijavom različitih subjekata, uključujući i anonimnu prijavu, opažanjem na elektroničkim i pisanim medijima, internetu, iz drugih predmeta u radu Agencije i slično.

U izvještajnom razdoblju pokrenuto je ukupno 45 postupaka po službenoj dužnosti, od čega je 16 postupaka pokrenuto protiv javnih tijela, dok je 29 postupaka pokrenuto protiv drugih subjekata. U cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja u 11 postupaka po službenoj dužnosti izvršen je izvanredni inspekcijski nadzor, dok su 34 postupka riješena bez inspekcijskog nadzora.

U vezi sa postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti u izvještajnom razdoblju doneseno je 26 rješenja, četiri zaključka (jedan o nenadležnosti i tri o obustavi postupka), šest postupaka je okončano drugim aktima (prijedlog, mišljenje, obavijest). Devet postupaka nije riješeno.

3.6.1. Postupci po službenoj dužnosti prema javnim tijelima

Prema javnim tijelima provedeno je 16 postupaka. Doneseno je osam rješenja kojima su naložene upravne mjere, u jednom postupku donesen je zaključak o nenadležnosti, u jednom postupku je dat prijedlog za izmjenu pravilnika, u jednom postupku je izdano mišljenje. Pet postupaka nije riješeno.

Kontrolori kojima su naložene upravne mjere:

1. Grad Trebinje – obrada osobnih podataka građana Trebinja, putem anketiranja;
2. Institut za nestale osobe BiH – obrada osobnih podataka nestalih osoba i članova njihovih obitelji;
3. Zavod zdravstvenog osiguranja USK - zaštita osobnih podataka pacijenata zbog promjene propisanog e-recepta;
4. Zavod zdravstvenog osiguranja TK - prijenos podataka iz medicinske evidencije;
5. Agencija za identifikacijska dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH - odobravanje pravnim osobama stalnog pristupa osobnim podacima u evidencijama IDDEEA;
6. Agencija za državnu upravu RS - obrada jedinstvenog matičnog broja u obrascu prijave, preslike osobne iskaznice / putovnice i vozačke dozvole uz prijavu na javne natječaje;
7. Zavod zdravstvenog osiguranja KS - objavljivanje osobnih podataka građana, koji su dobili elektroničke zdravstvene knjižice, na internet stranici Zavoda;
8. Općina Han Pijesak - obrada osobnih podataka uporabom video nadzora.

3.6.2. Postupci po službenoj dužnosti prema kontrolorima iz privatnog sektora

Prema kontrolorima iz privatnog sektora provedeno je 26 postupaka. Doneseno je 19 rješenja kojima su naložene upravne mjere, prema kontrolorima. Donesena su tri zaključka o obustavi postupka. Četiri postupka nisu riješena.

Kontrolori kojima su naložene upravne mjere:

1. JKP „Visoko“ d.o.o. Visoko - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju za kazneno djelo i privredni prijestup i uvjerenja o nevođenju kaznenog postupka od svih kandidata u natječajnoj proceduri;

2. Javno poduzeće Autoceste FBiH d.o.o. Mostar - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju za kazneno djelo i privredni prijestup i uvjerenje o nevođenju kaznenog postupka u natječajnoj proceduri;
3. KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo - obrada osobnih podataka korisnika usluga putem obrađivača;
4. AD Gradska čistoća Bratunac - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju i nevođenju kaznenog postupka u natječajnoj proceduri;
5. JP Rad Bratunac - zahtijevanje uvjerenja o nekažnjavanju i nevođenju kaznenog postupka u natječajnoj proceduri;
6. Alumina d.o.o. Zvornik - Zbirke osobnih podataka; Izvršavanje obveza propisanih zakonom;
7. Intereuropa RTC d.d. Sarajevo - zadržavanje osobne iskaznice ili drugih osobnih dokumenata građana za vrijeme boravka u prostoru Carinskog terminala u Sarajevu;
8. A.D. Olimpijski centar „Jahorina“ Pale - obrada izjave o osuđivanosti kandidata u javnom natječaju;
9. „Toplana“ a.d. Prijedor - objava spiskova s imenima i prezimenima stanara i iznosima dugovanja na ulazima stambenih zgrada;
10. KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo - omogućavanje korisnicima komunalnih usluga u zgradama kolektivnog stanovanja da putem službene internet stranice www.viksa.ba izvrše uvid u spisak svih stanara u zgradi sa brojem članova domaćinstva;
11. Nešković osiguranje a.d. Bijeljina - objava liste štetnika na internet stranici;
12. Centrotours d.o.o. Sarajevo – obrada jedinstvenog matičnog broja kupaca karata za utakmice nogometne „A“ reprezentacije BiH;
13. OKI Upravitelj d.o.o Sarajevo - objava Analitičke kartice na oglasnoj ploči zgrade;
14. Robot GT Co d.o.o Sarajevo - obrada osobnih podataka kandidata u natječajnoj proceduri putem kadrovskog upitnika „Obrazac za zapošljavanje“;
15. Turk Hava Yollari A.O. Predstavništvo u Sarajevu - prikupljanje preslike putovnice ili osobne iskaznice od putnika koji prijavljuju gubitak ili oštećenje prtljaga ili kašnjenje u isporuci prtljaga;
16. Predstavnik etažnih vlasnika - objava spiska dužnika za održavanje zajedničkih dijelova zgrade na oglasnoj ploči zgrade;
17. Predstavnik etažnih vlasnika - objava Analitičke kartice na oglasnoj ploči zgrade;
18. Neidentificirani kontrolor - objava putnog dokumenta maloljetnog djeteta na portalu klix.ba.

3.6.3. Postupci po službenoj dužnosti iz 2016. godine, okončani u izvještajnom razdoblju

U izvještajnom razdoblju, riješeno je osam predmeta po službenoj dužnosti koji su pokrenuti u 2016. godini, te su u okviru tih postupaka donesena rješenja kojim su kontrolorima naložene upravne mjere radi otklanjanja utvrđenih nedostataka. Postupci po službenoj dužnosti su provedeni u odnosu na:

1. MUP a RS u vezi sa obradom osobnih podataka zaposlenika o posjedovanju važećih vozačkih dozvola, te valjanošću registracije motornih vozila u privatnom vlasništvu istih i članova njihove uže obitelji;
2. Ministarstvo inozemnih poslova BiH u vezi sa obradom osobnih podataka određene osobe prilikom izdavanja sprovodnice za prijenos posmrtnih ostataka iz Republike Austrije u BiH;
3. Unicredit banku d.d. Mostar u vezi sa obradom osobnih podataka u svrhu otvaranja deviznog računa;
4. Minell d.o.o. Sarajevo u vezi sa obradom osobnih podataka putem video nadzora;
5. Udruženja umirovljenika „Centar“ Bratunac u vezi sa obradom jedinstvenog matičnog broja članova sindikata;

6. Samostalni sindikat radnika komunalne privrede - Kantonalni odbor Sarajevo i Sindikalna organizacija KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo u vezi sa mjerama sigurnosti u ZZOKS i izvršenjem konačnih Rješenja Agencije;
7. Hetig d.d. Sarajevo u vezi sa objavom spiska sa imenima i prezimenima etažnih vlasnika i iznosima njihovih dugovanja za održavanje zajedničkih djelova zgrade na oglasnoj ploči u zgradi;
8. Skupštinu KS u vezi sa objavom Ugovora o djelu u kojima se navodi adresa stanovanja i jedinstveni matični broj određene osobe. na web stranici Skupštine u odjeljku Zastupnička pitanja.

3.6.4. Primjeri iz prakse

- *Obrada osobnih podataka putem ankete u mjesnim zajednicama*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade osobnih podataka od strane Grada Trebinje (u daljem tekstu: Grad), koji je prikupljao osobne podatke građana provođenjem ankete u mjesnim zajednicama, u svrhu sagledavanja potreba građana i planiranja pomoći. Gradu je naloženo da uništi obrasce „Informativni upitnik o domaćinstvu“ koji sadrži osobne podatke građana Trebinja.

Na zahtjev Agencije, da joj se dostave raspoložive informacije i saznanja u vezi sa provođenjem navedenih aktivnosti, a posebno o vrstama osobnih podataka i pravnom temelju za njihovu obradu, Grad je dostavio informaciju o ulozi i načinu organiziranja mjesnih zajednica, kao jedinica lokalne samouprave, te da je donesena Odluka o raspisivanju izbora za članove mjesnih vijeća i da su provedene te aktivnosti u vezi sa izborom članova vijeća. Nadalje, u aktu je navedeno da je nakon objave imena članova vijeća mjesnih zajednica u službenom glasniku, Grad započeo sa provođenjem ankete. Cilj ankete je prepoznati probleme građana, kao bi se na adekvatan način poduzele sve neophodne aktivnosti u cilju unaprjeđenja života građana. Istaknuto je da su građani o poduzetim aktivnostima upoznati preko web stranice Gradske uprave, te da bi se izbjegli svi nesporazumi o poduzetim aktivnostima u mjesnim zajednicama, obaviješten je Centar javne sigurnosti Trebinje.

U provedenom postupku utvrđeno je da je Grad tijekom travnja i svibnja 2017. godine angažiranjem članova vijeća mjesnih zajednica, u svim mjesnim zajednicama proveo anketiranje građana, popunjavanjem obrasca „Informativni upitnik o domaćinstvu“. Upitnik sadrži podatke o imenu i prezimenu, srodstvu, jedinstvenom matičnom broju, zanimanju, radnom statusu, vrsti prihoda, iznosu mjesečnih prihoda, vrsti objekta, strukturi vlasništva, raspoloživom obrađenom i neobrađenom zemljištu, kao i eventualnoj zainteresiranosti za prekvalifikaciju - dodatno obrazovanje, samostalno pokretanje privatnog biznisa, obnova kuće, zainteresiranost za rad u privatnom sektoru, bavljenje poljoprivredom i stočarstvom i potrebna socijalna davanja. Anketiranje je izvršeno po pristanku građana da se izjasne na pitanja iz upitnika, a svrha prikupljanja podataka je sagledavanje stanja u cilju rješavanja svih problema sa kojima se susreću građani, unaprjeđenje života u lokalnoj zajednici i planiranje pomoći.

Shodno temeljnim načelima zakonite obrade osobnih podataka, da bi Grad Trebinje, kao jedinica lokalne samouprave, mogao obrađivati osobne podatke građana u svojstvu kontrolora putem informativnog upitnika, mora imati za to jasno zakonsko ovlaštenje. Prema mjerodavnom propisu¹⁸, koji se odnosi na Grad, taksativno su nabrojane nadležnosti po oblastima koje spadaju u samostalne poslove lokalne samouprave. Prikupljanje osobnih podataka anketiranjem građana i dalja obrada tih podataka u bilo koju svrhu od strane jedinica lokalne samouprave, nema valjan pravni temelj.

¹⁸ Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj: 97/16)

Sarajevo-Sarajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровацка број 6
tel/тел ++387 33 726-250, faks/факс 726-251

Suglasnost, kao pravni temelj za anketiranje građana, na koju se pozivao Grad ne može biti relevantan pravni temelj, jer rad javnih tijela generalno može biti zasnovan isključivo na zakonu kojim se propisuju određene nadležnosti i ovlaštenja u interesu svih građana, a ne onih koji su suglasni. Grad ne može kao pravni temelj uzimati suglasnost pojedinaca i zavisiti od njihove volje. Upravo iz tog razloga upitni su i pokazatelji i rezultati do kojih bi se došlo temeljem tako prikupljenih podataka.

Navedenim postupanjem Grada došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori.

- *Prikupljanje jedinstvenih matičnih brojeva kupaca karata za utakmice nogometne reprezentacije*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade jedinstvenog matičnog broja kupca karata za utakmice od strane Centrotours d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: Centrotours). Centrotours-u je zabranjeno da obrađuje jedinstveni matični broj kupaca karata za utakmice nogometne „A“ reprezentacije BiH, te da izbriše do sada prikupljene jedinstvene matične brojeve kupaca.

U provedenom postupku utvrđeno je da Centrotours vodi zbirku osobnih podataka - evidenciju kupaca karata za utakmice nogometne „A“ reprezentacije BiH. Predmetna evidencija je uspostavljena kako bi se spriječila zlouporaba u prodaji karata, odnosno da se onemogući da jedna osoba kupi više karata nego što je odredio Nogometni savez BiH. U evidenciji su se obrađivali osobni podaci o imenu i prezimenu kupaca karata i njihov jedinstveni matični broj. Evidencija je uspostavljena 2013. godine i nije vršena njena ažurnost.

Budući da zakonskim propisima nije regulirana kupovina karata za nogometne utakmice s jedne strane, a s druge strane postojanje propisa¹⁹ koji izričito propisuje obradu jedinstvenog matičnog broja samo u zakonom propisanim slučajevima, u provedenom postupku je utvrđeno da je Centrotours obradio jedinstveni matični broj protivno načelu pravičnosti i zakonitosti.

Cijeneći da prilikom prodaje karata može doći do zlouporabe, tako da jedna osoba može kupiti veći broj karata, opravdano je da se odredi maksimalan broj karata koje može kupiti jedna osoba. U tu svrhu dovoljno je bilo evidentirati ime i prezime kupca i broj njegove osobne iskaznice, temeljem koje je izvršena identifikacija kupaca, bez obrade jedinstvenog matičnog broja. Dakle, osim što nema zakonskog temelja, za obradu jedinstvenog matičnog broja, također ne postoji neophodnost za njegovu obradu, jer se svrha sprječavanja zlouporaba prilikom kupovine karata može postići obradom imena i prezimena i broja osobne iskaznice kupca. Osim navedenog, Centrotours je dužan utvrditi i vremensko razdoblje u kojem će čuvati osobne podatke kupaca karata. Centrotours nije brisao osobne podatke kupaca karata od 2013. godine iako je svrha obrade osobnih podataka u evidenciji ispunjena nakon održanog sportskog događaja.

Navedenim postupanjem Centrotoursa došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti, načela mjere i opsega, te načela vremenskog čuvanja osobnih podataka, u skladu sa kojima su dužni postupati svi kontrolori.

- *Objavljivanje spiskova građana koji nisu dobili elektroničke zdravstvene knjižice*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade osobnih podataka od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod) koji je objavio na službenoj internet stranici, imena i prezimena građana koji su dobili elektroničke zdravstvene

¹⁹ Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 63/08,103/11 i 87/13)

knjižice, u svrhu njihovog obavještanja da iste mogu preuzeti. Zavodu je naloženo da sa službene internet stranice ukloni objavljene spiskove građana Kantona Sarajevo.

U provedenom postupku je utvrđeno da je Zavod na službenoj internet stranici objavio spiskove od cca 200.000 građana Kantona Sarajevo koji su dobili zdravstvene knjižice, u svrhu njihovog obavještanja da iste mogu preuzeti. U spiskovima su obrađivani ime i prezime, godina rođenja i poslovica u kojoj se elektronička zdravstvena knjižica može preuzeti. Shodno Zakonu, Zavod je kontrolor osobnih podataka građana Kantona Sarajevo kojima je izdana elektronička zdravstvena knjižica i koji je osobne podatke tih građana objavio na službenoj internet stranici i dužan je pridržavati se temeljnih načela zakonite obrade osobnih podataka.

Pozitivni pravni propisi iz oblasti zdravstvenog osiguranja ne reguliraju pitanje objavljivanja osobnih podataka osiguranika, uključujući i objavljivanje na službenoj internet stranici Zavoda. S tim u vezi, postavlja se pitanje neophodnosti obrade osobnih podataka na ovaj način, odnosno da li se ista svrha može postići na drugi način, čime bi se izbjeglo da osobni podaci osiguranika budu dostupni široj javnosti putem interneta. Polazeći od pretpostavke da zakon ili podzakonski akt ne mogu regulirati svaku radnju kontrolora u oblasti obrade osobnih podataka, a posebno u dijelu njihovog objavljivanja, može se zaključiti da nedostatak ovih normi u postojećem pravnom okviru nije stvarni razlog što je ova obrada protivna načelu pravičnosti i zakonitosti. Temeljni razlog je odsustvo neophodnosti jer je postojala mogućnost da se građani putem javnog poziva obavijeste da mogu preuzeti zdravstvene knjižice, bez objavljivanja njihovih identiteta.

Dostupnost osobnih podataka široj javnosti stvara mogućnost da se od različitih subjekata ovi podaci iskoriste u bilo koju drugu svrhu, što je sa aspekta Zakona neprihvatljivo. Zavod je, ne vodeći računa o zaštiti osobnih podataka, veliki broj građana izložio opasnosti da budu kontaktirani ili na drugi način ometeni u svom privatnom životu.

Navedenim postupanjem Zavoda došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti propisanog člankom 4. stavak (1) točka a) Zakona, u skladu sa kojim su obvezni postupati kontrolori.

- *Obrada osobnih podataka nestalih osoba i njihovih srodnika u svrhu identifikacije*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti obrade osobnih podataka od strane Međunarodne komisije za nestale osobe (u daljem tekstu: ICMP) povodom izmiještanja laboratorije za analizu DNK uzoraka krvi, iz Bosne i Hercegovine u Haag. Institutu za nestale osobe BiH (u daljem tekstu: Institut) naloženo je da sa Međunarodnom komisijom za nestale osobe zaključi sporazum iz članka 12. Sporazuma o preuzimanju uloge suosnivatelja za Institut za nestale osobe BiH.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je od Agencije zahtijevalo odgovore na niz pitanja vezanih, kako su istakli, za jednostranu odluku ICMP da laboratoriju za identifikaciju nestalih osoba izmjesti u Haag. Pitanja su se odnosila na vlasništvo i zaštitu podataka u odnosu na uzorke DNK profila i uzoraka krvi i koštane srži, te da li je takva baza podataka prijavljena Agenciji. Također, zahtijevano je da Agencija dostavi informacije gdje se u ulozi kontrolora pojavljuje Institut. Agenciji je dostavljena i korespondencija između Ministarstva i ICMP, u kojoj ICMP ukazuje da je 2014. godine postao Međunarodna organizacija, iz čega je proizašla i potreba izmještanja sjedišta i laboratorije u Haag. Agencija je temeljem dostavljenih informacija, te saznanja i dokaza do kojih je došla u inspeksijskom nadzoru izvršenom u Institutu, utvrdila sljedeće činjenično stanje:

Institut vodi središnju evidenciju nestalih osoba u BiH (SEN), koja sadrži osobne podatke, uključujući i posebnu kategoriju osobnih podataka iz izvješća o DNK rezultatima analize uzoraka krvi srodnika i koštanih uzoraka nestalih osoba. Analizu i uzimanje DNK uzoraka vrši ICMP u

svojoj laboratoriji, te Institutu dostavlja DNK izvještaj o preliminarnoj identifikaciji. Institut nije zaključio sporazum kojim se regulira pružanje usluga u DNK laboratoriji ICMP i nije upoznat sa procedurama, uzimanja, korištenja i čuvanja uzoraka koji se koriste za DNK identifikaciju. Shodno Zakonu, Institut je kontrolor osobnih podataka sadržanim u SENBiH, uključujući i posebnu kategoriju osobnih podataka, koja se odnosi na DNK rezultate analize uzoraka krvi srodnika nestalih osoba, te je dužan te podatke obrađivati u skladu sa temeljnim načelima zakonite obrade osobnih podataka.

Prema mjerodavnim propisima²⁰ u cilju unaprjeđenja procesa traženja i identifikacije nestalih osoba, utemeljen je Institut, kao neovisna institucija za traženje nestalih osoba. Osim, navedenog propisano je da suosnivač Instituta može biti i međunarodna organizacija, te da će Sporazumom o utemeljenju koji zaključuju suosnivačji biti reguliran način osnivanja, bliže nadležnosti i sl.

Dakle, suglasno Zakonu o nestalim osobama, zaključen je Sporazum o preuzimanju uloge suosnivačja za Institut, između Vijeća ministara BiH i ICMP-a. Sporazumom su utvrđene nadležnosti Instituta, njegova organizacija, tijela upravljanja, financiranje, tehnička pomoć i sl. Sporazumom se u posebnom članku (Tehnička i stručna pomoć ICMP-a) propisuje da će Institut i ICMP regulirati odnose koji se odnose na tehničku pomoć koju ICMP pruža Institutu, pružanje usluga u DNK laboratorijama, antropološku i arheološku pomoć i druge vrste tehničke pomoći, uključujući nabavu, i/ili prijenos opreme i/ili drugih sredstava.

Zakon u članku 12. (obrađa osobnih podataka preko obrađivača) propisuje obvezu zaključivanja ugovora između između kontrolora i obrađivača, koji treba sadržavati sve radnje koje obrađivač poduzima za kontrolora. Međutim, utvrđeno je da se obrađa osobnih podataka koja podrazumijeva uzimanje uzoraka u svrhu identifikacije, vršenje analize DNK, razmjenu podataka DNK izvješća, te čuvanje uzoraka za analizu, u praksi provodi bez formalno reguliranih pravila i procedura.

Nadalje, između ICMP i Vijeća ministara BiH zaključen je međunarodni sporazum, čime je dat međunarodni karakter odnosu između ICMP-a i BiH, te se shodno tome može primijeniti članak 18. Zakona koji propisuje da se osobni podaci mogu „iznositi u drugu državu ili davati na korištenje međunarodnoj organizaciji koja primjenjuje adekvatne mjere zaštite osobnih podataka propisane ovim Zakonom“. Imajući u vidu da se radi o prijenosu osobnih podataka međunarodnoj organizaciji, isto podrazumijeva da njeno sjedište može biti i izvan BiH, te ta činjenica nije od utjecaja na valjanost pravnog temelja koji proizlazi iz međunarodnog ugovora.

Zaključno, kao posljedica nezaključivanja predviđenog sporazuma, o reguliranju odnosa između Instituta i ICMP-a pojavio se niz sumnji i nejasnoća, kao što je prijenos osobnih podataka u DNK laboratoriju, izmiještanje laboratorije, nejasna dalja suradnja za slanje i vraćanje DNK uzoraka i sl.

- *Stalni pristup pravnih osoba osobnim podacima sadržanim u središnjoj evidenciji koje održava IDDEEA*

Agencija je po službenoj dužnosti provela postupak ocjene zakonitosti odobravanja i omogućavanja od strane IDDEEA stalnog elektroničkog pristupa osobnim podacima sadržanim u elektroničkim evidencijama pravnim osobama. Neposredni povod za provođenje postupka bilo je priopćenje Unicredit Bank d.d. Mostar da je otpočela sa pružanjem usluge izdavanja izvoda iz središnje evidencije prebivališta i boravišta državljana BiH, kao zamjenu za potvrdu o prebivalištu izdanu od strane nadležnih tijela. U provedenom postupku Agencija je utvrdila da je IDDEEA odobrila i omogućila pravnim osobama (35) stalni pristup osobnim podacima građana sadržanim u

²⁰ Zakon o nestalim osobama („Službeni glasnik BiH“ broj: 50/04) Sporazum o preuzimanju uloge suosnivačja za Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“ broj: 13/05)

elektroničkim evidencijama. Stalni pristup je omogućen pravnim osobama koje pružaju finansijske usluge, usluge telekomunikacija te komunalne usluge.

Prema načelu pravičnosti i zakonitosti relevantni pravni propisi za postupanje IDDEEA su Zakon o IDDEEA²¹ i Pravilnik.²² Zakonom o IDDEEA su jasno definirani nadležna ili izvorna tijela i prijemna tijela. Nadležna ili izvorna tijela su institucije koje surađuju sa IDDEEA i koje dostavljaju podatke u središnjem registru ili koji dostavljaju zahtjeve za personalizaciju dokumenta. Prijemna tijela su tijela kojima IDDEEA, u skladu sa relevantnim zakonima u BiH, omogućava pristup središnjim evidencijama koje vodi. Shodno navedenom, pravne osobe nisu ni izvorna ni prijemna tijela, kojim je prema Zakonu o IDDEEA dozvoljen stalni pristup podacima iz evidencije koje se vode kod IDDEEA.

Međutim, Zakonom o IDDEEA je propisano da IDDEEA „izdaje podatke o evidencijama i iz evidencija ovlaštenim institucijama i pravnim osobama.“ Dakle, ovo zakonsko ovlaštenje za izdavanje podataka iz evidencija ne može se smatrati pravnim temeljom za stalni pristup podacima pravnim osobama, jer je zakonodavac opravdano i jasno napravio razliku između instituta pristupa i instituta izdavanja podataka.

Zakonom o IDDEEA propisan je pravni temelj za donošenje Pravilnika. Pravilnikom je propisano da pored izvornih i prijemnih tijela, pravo na stalni pristup podacima koje se vode u evidencijama IDDEEA, imaju i „ostale pravne osobe“, koja za to imaju pravni interes. Dakle, Pravilnikom koji je trebao propisati samo način i postupak, kao i tehnička i operativna pravila pristupa, utvrđen je i pravni temelj za stalni pristup pravnim osobama. Jasno je da Pravilnikom, kao podzakonskim aktom, ne mogu biti ustanovljena nova prava za koja ne postoji pravni temelj u zakonu.

Odobranje pravnim osobama stalnog pristupa podacima iz evidencija koje se vode kod IDDEEA, u suprotnosti je i sa člankom 11. Zakona o IDDEEA, kojim je propisano da su osobni podaci povjerljivi i mogu se prikupljati i obrađivati samo u skladu sa zakonom, koji regulira oblast zaštite osobnih podataka i drugim relevantnim zakonima. Odobreni stalni pristup pravnim osobama izravno je suprotan i odredbama Zakona jer, shodno istom, svaki pojedini pristup osobnim podacima mora imati utvrđen pravni temelj i svrhu, a ne da se oni pretpostavljaju ili ovise od procjene subjekta koji zahtijeva podatke. Omogućavanjem stalnog pristupa pravnim osobama, te pravne osobe su imale tehničku mogućnost da tiskaju izvode iz evidencija kojim pristupaju uz jedini ograničavajući faktor, da plate paušalnu naknadu u iznosu od 3 KM po jednom pristupu. Na utvrđeni način stvorena je izravna opasnost da se postupanje sa osobnim podacima pod kontrolom javnih tijela zasniva na proizvoljnosti, a što dalje može stvoriti opravdanu sumnju građana u moguću povredu prava na privatnost iz oblasti zaštite osobnih podataka.

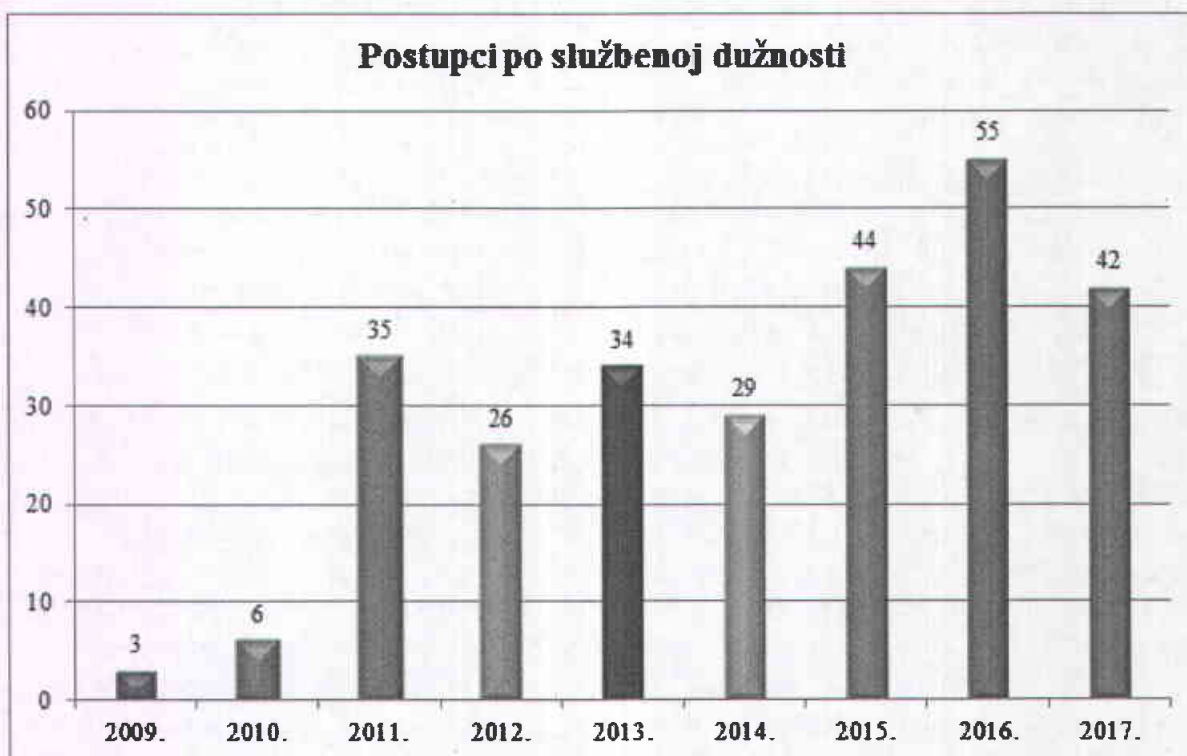
Navedenim postupanjem IDDEEA došlo je do povrede načela pravičnosti i zakonitosti, propisanog u članku 4. stavak (1) u skladu sa kojim su dužni postupati svi kontrolori.

²¹ Zakon o Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 56/08)

²² Pravilnik o načinu pristupa evidencijama i razmjeni podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 35/09 i 55/15)

3.6.5. Usporedni podaci za 2009 – 2017

POSTUPCI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno postupaka	3	6	35	26	34	29	44	55	42

3.7. Kažnjavanje – prekršajni postupci

U izvještajnom razdoblju izdano je 15 prekršajnih naloga, i to:

1. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, načelniku Općine Živinice, zbog prikupljanja dokumentacije i osobnih podataka određene osobe od JU Službe za zapošljavanje TK, Biro Živinice i Kera&Disk d.o.o. Živinice, u svrhu provođenja postupka Javnog natječaja za prijem državnih službenika za upražnjena radna mjesta u Općini Živinice.

Prekršajni nalog nije realiziran jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

2. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, ravnatelju Kera&Disk d.o.o. Živinice, zbog protivpravnog davanja osobnih podataka određene osobe i dokumentacije u vezi sa njegovim prestankom radnog odnosa u Kera&Disk d.o.o. Živinice, Općini Živinice.

Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

3. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, rukovoditelju JU Službe za zapošljavanje TK, Biro Živinice zbog protivpravnog davanja osobnih podataka određene osobe koji se odnose na njegov status i podatke u vezi sa razdobljem prijave i odjave sa evidencije nezaposlenih, podataka o razdoblju zasnivanja i prestanka radnog odnosa kod prethodnog i aktualnog poslodavatelja, Općini Živinice.

Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

4. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, službeniku - zaposleniku JU Službe za zapošljavanje TK, Biro Živinice za protivpravno davanje osobnih podataka određene osobe koji se odnose na njegov status i podatke u vezi sa razdobljem prijave i odjave sa evidencije nezaposlenih, podataka o razdoblju zasnivanja i prestanka radnog odnosa kod prethodnog i aktualnog poslodavatelja, Općini Živinice.

Prekršajni nalog nije realiziran jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

5. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM izdan komandiru/zapovjedniku Policijske postaje Glamoč, koji je u svojstvu odgovorne osobe odbio i nakon pismenog zahtjeva podnositelja prigovora da provede postupak brisanja uvjetne kazne izrečene Presudom Osnovnog suda u Banja Luci.

Prekršajni nalog nije realiziran jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

6. Prekršajni nalog u iznosu od 1.500,00 KM, sekretaru Skupštine KS, zbog toga što je, kao odgovorna osoba Službe za skupštinske poslove Skupštine KS, na službenoj internet stranici, prilikom objave ugovora o djelu, objavila JMB određene osobe, njegovu adresu stanovanja, broj žiro računa u banci i njegov potpis i potpis odgovorne osobe JU Zavod za medicinu rada KS.

Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

7. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, izdan je ravnatelju ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa u kojoj je određenoj osobi omogućeno davanje zdravstvenog kartona A.B..

Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

8. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdan zaposlenoj osobi ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa jer je određenoj osobi dala zdravstveni karton druge osobe.

Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

9. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdan sekretaru Ministarstva pravde RS.

Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

10. Prekršajni nalog u iznosu od 10.000,00 KM, izdan kontroloru JP regionalna deponija „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka zbog zahtijevanja od kandidata da uz prijavu na natječaj za izbor ravnatelja dostave uvjerenje o nekažnjavanju, odnosno zbog počinjenog prekršaja iz članka 4. stavak (1) točka a) Zakona.

Prekršajni nalog nije realiziran jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

11. Prekršajni nalog u iznosu od 10.000,00 KM, izdan kontroloru JP regionalna deponija „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka zbog odbijanja izvršenja naloženih upravnih mjera, odnosno počinjenog prekršaja iz članka 41. stavak (1) Zakona.

Prekršajni nalog nije realizovan jer je zatraženo sudsko odlučivanje.

12. Prekršajni nalog u iznosu od 10.000,00 KM, izdan „GERMANIA“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka, zbog toga što je sa devet kamera vršila video nadzor, a da prethodno nije donesena odluka koja sadržava pravila obrade, da je od polaznika tečaja stranog jezika prikupljala presliku osobne iskaznice prilikom potpisivanja Ugovora o organiziranju obuke iz jezika i konverzacijskih vještina, te da je u ugovoru obrađivala JMB polaznika kursa.
Prekršajni nalog nije realiziran jer je zatraženo sudsko odlučivanje.
13. Prekršajni nalog u iznosu od 500,00 KM, izdan je odgovornoj osobi „GERMANIA“ Maja Mustafić s.p. Banja Luka, zbog toga što je Germania sa devet kamera vršila video nadzor, a da prethodno nije donesena odluka koja sadržava pravila obrade, da je od polaznika kursa stranog jezika prikupljala presliku osobne iskaznice prilikom potpisivanja Ugovora o organizovanju obuke iz jezika i konverzacijskih vještina, te da je u ugovoru obrađivala JMB polaznika tečaja.
Prekršajni nalog nije realiziran jer je zatraženo sudsko odlučivanje.
14. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdan zaposleniku SBERBANK d.d. Sarajevo jer je izvršio pristup osobnim podacima određene osobe u Središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH, bez njegove suglasnosti.
Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.
15. Prekršajni nalog u iznosu od 300,00 KM, izdan zaposleniku SBERBANK d.d. Sarajevo jer je izvršio pristup osobnim podacima određene osobe u Središnjem registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH, bez njegove suglasnosti.
Prekršajni nalog je realiziran u iznosu 50% od izrečene novčane kazne, u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

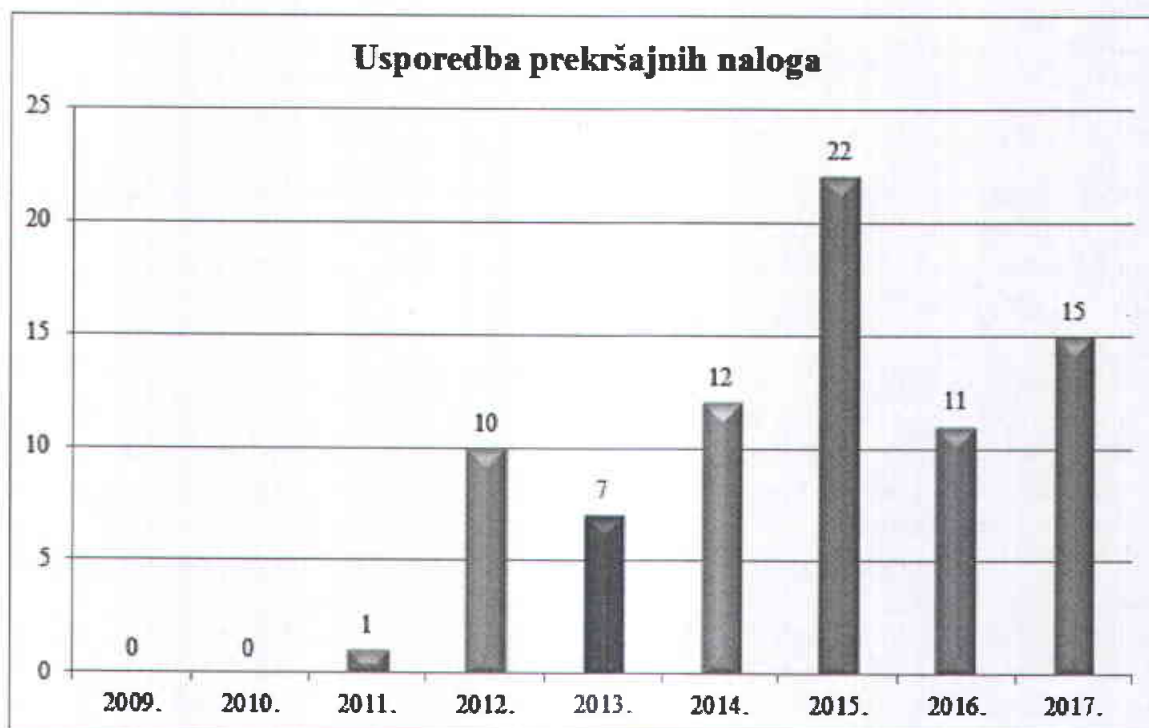
Po osnovu izdanih i realiziranih prekršajnih naloga, na jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine tijekom 2017. godine, uplaćeno je 3.150,00 KM. Sudsko odlučivanje je zatraženo u sedam slučajeva.

Prekršajni sudbeni postupci pokrenuti po tužbama na izdane prekršajne naloge Agencije

1. Osnovni sud u Banja Luci - Prekršajno odjeljenje u Laktašima donio je rješenje kojim „Telekomunikacije RS“ a.d. Banja Luka, oglašava odgovornim i kažnjava novčanom kaznom od 1.000,00 KM, sa troškovima postupka u iznosu od 150,00 KM.
2. Općinski sud Živinice donio je rješenje kojim je okrivljeni oglašen odgovornim i izrečena mu novčana kazna u iznosu od 500,00 KM sa obvezom uplate troškova postupka od 50,00 KM.
3. Općinski sud Živinice donio je rješenje kojim je okrivljeni oglašen odgovornim i izrečena mu novčana kazna u iznosu od 300,00 KM i obvezom uplate troškova postupka od 50,00 KM.
4. Općinski sud u Livnu donio je rješenje kojim se okrivljeni oglašava odgovornim i uvjetno kažnjava novčanom kaznom od 500,00 KM, za razdoblje provjeravanja od šest mjeseci.
5. Kantonalni sud u Tuzli donio je rješenje kojim se žalba okrivljenog protiv rješenja Općinskog suda u Živinicama djelomično usvaja i rješenje preinačava u odluci o sankciji, te se okrivljeni uvjetno kažnjava novčanom kaznom od 300,00 KM, za razdoblja provjeravanja od šest mjeseci.

3.7.1. Usporedni podaci za 2009 - 2017

PREKRŠAJNI NALOG									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno prekršajnih naloga	0	0	1	10	7	12	22	11	15
Kontroloru	0	0	0	0	0	1	1	4	3
Odgovornoj osobi	0	0	1	8	6	8	6	6	7
Zaposlenom u kontroloru	0	0	0	2	1	3	15	1	5
Javno tijelo	0	0	1	6	5	5	20	4	8
Pravna osoba	0	0	0	4	2	6	2	7	7
Fizička osoba	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.8. Upravni sporovi

U izvještajnom razdoblju okončano je ukupno devet upravnih sporova pokrenutih pred Sudom BiH protiv konačnih rješenja Agencije i to: tri spora pokrenuta u 2015. godini i šest u 2016. godini. U

*Sarajevo-Sarajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровачка број 6
tel/тел ++387 33 726-250, faks/факс 726-251*

pet sporova je odbijena tužba i potvrđena su konačna rješenja Agencije, u četiri spora je tužba uvažena i predmet vraćen Agenciji na ponovno rješavanje.

Sud BiH je donio sljedeće odluke:

1. Presudu kojom je odbijena tužba Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo radi poništenja konačnog rješenja kojim je zabranjeno Zavodu da, osim Izvještaja o privremenoj spriječenosti za rad, prikuplja medicinsku dokumentaciju osiguranika od njihovih poslodavatelja, u svrhu rješavanja zahtjeva za refundaciju naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 42 dana;
2. Presudu kojom je odbijena tužba Fonda za povratak BiH u vezi sa onemogućavanjem određene osobe na pristup njegovim osobnim podacima;
3. Presudu kojom je odbijena tužba određene osobe protiv Vijeća za tisak BiH zbog obrade njegovog imena i prezimena putem službene internet stranice, Facebook stranice, te u internet biltenima Vijeća;
4. Presudu kojom je uvažena tužba Udruženja za zaštitu deviznih štediša protiv zaključka Agencije kojim se postupak po prijavi istog obustavlja;
5. Presudu kojom je odbijena tužba M-tel Banja Luka u vezi sa obradom JMB određene osobe, u evidenciji pretplatnika telekomunikacijskih usluga;
6. Presudu kojom je uvažena tužba Federalne uprave civilne zaštite u vezi sa obradom podataka o posebnom stažu određene osobe i drugih;
7. Presudu kojom je odbijena tužba Federalne uprave civilne zaštite zbog obrade podataka o posebnom stažu određene osobe;
8. Presudu kojom je uvažena tužba određene osobe zbog obrade podataka o posebnom stažu.;
9. Presudu kojom je uvažena tužba MUP-a RS protiv zaključka Agencije kojim se oglasila nenadležnom u postupku osiguravanja zakonitosti rada IDDEEA radi uspostavljanja internet portala za pristup osobnim podacima i statusu dokumenata za sve građane BiH, putem službene web stranice.

Tijekom 2017. godine, pokrenuto je 12 upravnih sporova pred Sudom BiH, protiv konačnih rješenja Agencije. Od ukupnog broja pokrenutih upravnih sporova, osam je pokrenuto tužbom od strane javnih tijela, jedan je pokrenut tužbom pravne osobe, a tri spora su pokrenuta tužbom podnositelja prigovora. Ovi sporovi nisu riješeni u 2017. godini.

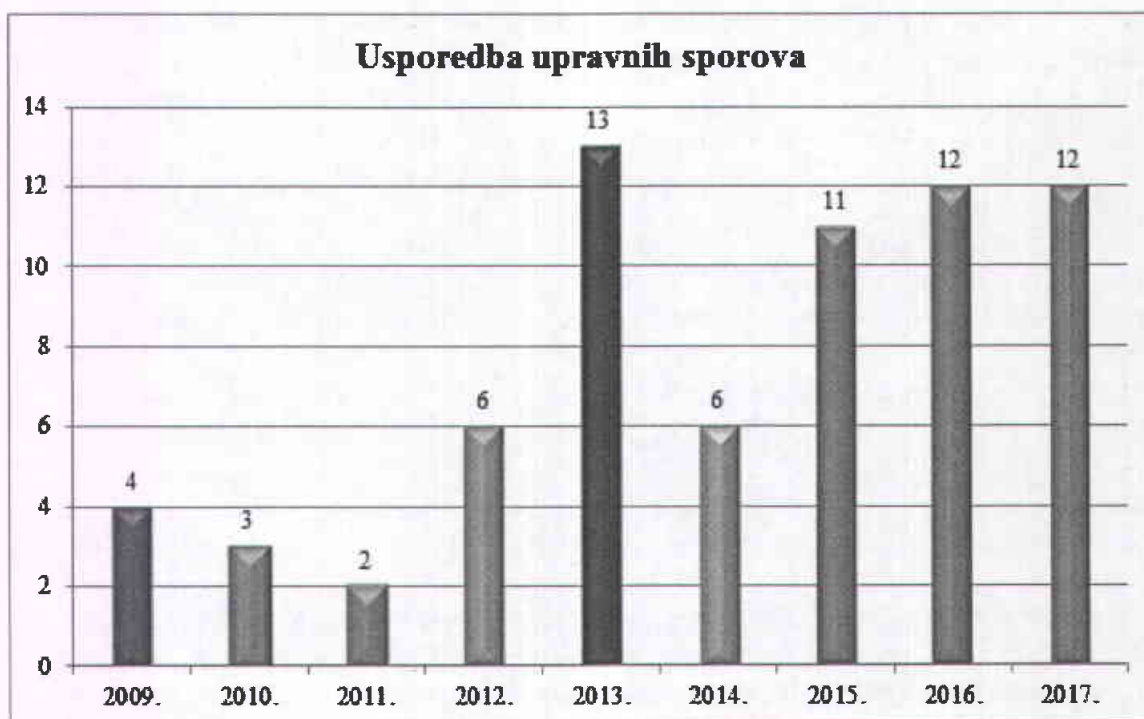
Tužbu za poništenje rješenja/zaključaka Agencije, Sudu BiH, podnijeli su:

1. Općina Živinice za poništenje rješenja, kojim je uvažen prigovor određene osobe zbog obrade njegovih osobnih podataka u postupku zasnivanja i prestanka radnog odnosa (pribavljanje dokumentacije, uvjerenja);
2. MUP-a SBK za poništenje rješenja kojim je uvažen prigovor određene osobe zbog obrade podataka o posebnom stažu;
3. Podnositelj prigovora za poništenje rješenja, kojim je odbijen njegov prigovor zbog uvida Zavoda zdravstvenog osiguranja KS u njegov zdravstveni karton u svrhu kontrole privremene spriječenosti za rad;
4. MUP SBK za poništenje rješenja kojim je uvažen prigovor određenih osoba zbog obrade podataka o posebnom stažu;
5. JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo – Elektrodistribucija Sarajevo, za poništenje rješenja, kojim je usvojen prigovor određene osobe zbog prikupljanja preslike kupoprodajnog ugovora prilikom prijave promjene potrošača;

6. MUP SBK za poništenje rješenja, kojim je usvojen prigovor određene osobe zbog obrade podataka o posebnom stažu;
7. IDDEEA za poništenje rješenja, kojim je istoj trajno zabranjeno da odobrava i omogućava pravnim osobama stalni pristup osobnim podacima sadržanim u elektroničkim evidencijama.;
8. Bosna Bank International d.d. Sarajevo, za poništenje rješenja, kao zainteresirana strana, kojim je IDDEEA-i trajno zabranjeno da odobrava i omogućava pravnim osobama stalni pristup osobnim podacima sadržanim u elektroničkim evidencijama;
9. Regionalna deponija JP „DEP-OT“ Banja Luka za poništenje rješenja, kojim je uvažen prigovor određene osobe zbog zahtijevanja da uz natječajnu prijavu dostavi i uvjerenje o neosuđivanosti;
10. Podnositelj prigovora za poništenje rješenja, kojim je odbijen prigovor protiv Porezne uprave FBiH, Kantonalni porezni ured Tuzla, Porezna ispostava Tuzla zbog davanja osobnih podataka Pravobraniteljstvu RS;
11. Podnositelj prigovora za poništenje rješenja, kojim je odbijen prigovor protiv određene osobe zbog zlouporabe, javnog priopćavanja i korištenja netočnih osobnih podataka, bez njegove suglasnosti;
12. MUP RS za poništenje zaključka kojim je odbačen njihov zahtjev za osiguravanje zakonitosti rada IDDEEA radi uspostavljanja internet portala za pristup osobnim podacima i statusu dokumenata za sve građane BiH, putem službene web stranice.

3.8.1. Usporedni podaci za 2009 – 2017

UPRAVNI SPOROVI									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno upravnih sporova	4	3	2	6	13	6	11	12	12
Riješeno	4	3	2	6	9	6	11	7	0
Riješeno u korist Agencije	4	2	2	6	11	5	10	3	0
Riješeno protiv Agencije	0	1	0	0	2	1	1	4	0
Neriješeno	0	0	0	0	0	0	0	5	12

3.9. Mišljenja

U izvještajnom razdoblju je dato 199 mišljenja po zahtjevima različitih kontrolora i nositelja osobnih podataka. Javnim tijelima je dato 66 stručnih mišljenja, pravnim osobama 36, 19 mišljenja o prijenosu osobnih podataka u inozemstvo i fizičkim osobama 78 stručnih mišljenja.

Osim toga, u izvještajnom razdoblju, po dostavljenim zahtjevima, Agencija je dala 146 odgovora umjesto mišljenja, te podnositelje zahtjeva u 37 slučajeva uputila na akte objavljene na web stranici. Ukupno, na temelju mišljenja, odgovora i uputa na web stranicu izdano je 360 akata.

3.9.1. Mišljenja na zakone, podzakonske akte i druge pravne akte

Agencija je dala mišljenje na dostavljene nacрте i prijedloge sljedećih zakona:

1. Prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o radu u institucijama BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

Člankom 6. Nacrta dodaje se novi članak 11a. koji propisuje obvezu poslodavatelja da vodi Knjigu evidencije o zaposlenima i personalne dosjee zaposlenih, čija će sadržina i način vođenja biti propisani Uputstvom o sadržini, načinu vođenja i čuvanja personalnih dosjjea zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine i Uputstvom o sadržini i načinu vođenja Knjige evidencije o zaposlenima.

Predloženo rješenje utvrđuje obvezu vođenja Knjige evidencije i personalnih dosjjea zaposlenih, ali se na taj način suštinski ne propisuje niti uređuje uspostava i vođenje evidencije od strane poslodavatelja. Navedena odredba ne propisuje naziv evidencije, iako je u obrazloženju istaknuto da „...se propisuje obveza vođenja evidencija zaposlenih u tijelima uprave i institucijama sa javnim

ovlaštenjima kako bi se na jednom mjestu na brz i učinkovit način mogli utvrditi kadrovski kapaciteti zaposlenih u instituciji, kao i status zaposlenih.“

Izneseno je mišljenje da je potrebno predmetnom normom osigurati adekvatan zakonski okvir, tj. zakonom propisati naziv evidencije, svrhu, način vođenja evidencije (elektroničkoj i/ili materijalnoj formi), te propisati vrste osobnih podataka i rok čuvanja. Propisivanjem evidencije i obrade osobnih podataka u zakonskoj normi, osigurao bi se valjan pravni temelj, postigla usuglašenost sa člankom 12. te omogućila lakša i preciznija primjena članka 15. Zakona o radu u institucijama BiH. Također, ostvario bi se neophodan uvjet za zakonitu obradu pojedinih vrsta osobnih podataka za čiju obradu je potreban izričit zakonski temelj. Izričit zakonski pravni temelj, osim za uspostavu evidencije zaposlenih, neophodan je i za obradu pojedinih vrsta osobnih podataka, što je slučaj kod obrade JMB ili elektroničke obrade posebne kategorije osobnih podataka.

Zaključno, izneseno je mišljenje da propisivanje sadržaja i načina vođenja dosijea i evidencije Uputstvom, kao podzakonskim aktom, nije prihvatljivo.

2. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravi - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

Člankom 5. Prijedloga se u članku 56., iza stavka (2) dodaju novi stavci (3) i (4), koji glase: „*Posebne uvjete za imenovanje rukovoditelja i zamjenika rukovoditelja iz st. 1. i 2. ovog članka utvrdiće Vijeće ministara posebnim aktom, ukoliko ti uvjeti nisu propisani posebnim zakonom, na prijedlog Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo pravde). Ministarstvo pravde će obvezno prilikom sačinjavanja prijedloga akta iz stavka 3. ovog članka konzultirati tijelo uprave za koji se utvrđuju posebni uvjeta.*“

Izneseno je stajalište da predloženo zakonsko rješenje nije u skladu sa temeljnim načelima zakonite obrade osobnih podataka. Zakonom je u članku 4. stavak (1) točka a) propisano načelo pravičnosti i zakonitosti, koji znači pridržavanje materijalnih i formalno-pravnih propisa koji se imaju primijeniti prilikom obrade osobnih podataka u određenoj oblasti. Dakle, temeljno načelo zakonite obrade osobnih podataka polazi od toga da li je i na temelju čega propisana obrada osobnih podataka. Zakonski propis predstavlja najsigurniji i najpouzdaniji način reguliranja društvenih odnosa, a naročito u oblasti ljudskih prava, čime se sprječava proizvoljnost i mogućnost zadiranja u pravo, više nego što je neophodno i potrebno u demokratskom društvu. Predloženo zakonsko rješenje dovodi do nejednakog odnosa u pogledu propisivanja posebnih uvjeta za rukovoditelje i zamjenike rukovoditelja, jer se za jedne posebni uvjeti propisuju zakonom, dok se za druge propisuju podzakonskim aktom i uz utjecaj tijela uprave u kojem se vrši imenovanje u svakom pojedinom slučaju. Izneseno je mišljenje da se u cilju poštovanja načela pravičnosti i zakonitosti treba propisati obveza da se posebni uvjeti za imenovanje rukovoditelja i zamjenika rukovoditelja trebaju utvrditi relevantnim zakonskim propisom.

Mišljenje Agencije nije prihvaćeno i Zakon je usvojen kakav je bio u Prijedlogu, bez obrazloženja.

3. Prijedlog zakona o parlamentarnom nadzoru - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

U članku 22. (Radnje tijekom saslušanja) Prijedloga zakona o parlamentarnom nadzoru propisano je „*Saslušanje se, u pravilu, snima fonografski, odnosno o njemu se vodi zapisnik, a tehničke i druge ispravke mogu se obaviti samo u dogovoru i uz suglasnost osobe koja su predmet saslušanja.*“ Shodno članku 3. Zakona, snimanje glasa predstavlja obradu biometrijskih podataka koji spada u posebne kategorije podataka i na iste se primjenjuje članak 9. Stavkom (2) istog članka Zakona, propisani su izuzeci od zabrane obrade posebnih kategorija osobnih podataka, te je između ostalog

prema točki g) obrada posebne kategorije osobnih podataka izuzetno dozvoljena ako „je to od posebnog javnog interesa ili u drugim slučajevima propisanim zakonom. U ovim slučajevima zakon mora sadržavati konkretne odredbe o adekvatnim mehanizmima zaštite.“

Prvi nedostatak navedene odredbe je propisivanje fonografskog snimanja „u pravilu“ što upućuje na zaključak da se saslušanje ne mora u svakom slučaju snimati fonografski. S tim u vezi, potrebno je odredbu dopuniti propisivanjem kriterija, koji će prevagnuti u odluci, da li vršiti fonografsko snimanje ili ne. Nedostatak se ogleda i u činjenici da ne postoji obveza prethodnog upoznavanja osoba koje se saslušava da će se snimati. S tim u vezi, potrebno je okviru iste odredbe dodati stavak, kojim se propisuje obveza, da osoba koja se saslušava mora prije početka saslušanja biti informirana da se vrši fonografsko snimanje. Na taj način bi se ispoštovao članak 22. Zakona koji obvezuje da se prije početka prikupljanja, nositelj podataka obavijesti o prikupljanju podataka, tj. svrsi, pravnom temelju, kontroloru itd. U predloženoj odredbi nisu predviđeni mehanizmi zaštite koji bi se primijenili za čuvanje nastalih fonografskih snimaka.

Izneseno je mišljenje da je u okviru članka 22. Prijedloga, neophodno kroz naredne stavke propisati adekvatne mehanizme zaštite biometrijskog podatka – glasa, koji se fonografski snima tijekom saslušanja. Navedeno podrazumijeva propisivanje tehničkih i organizacijskih mjera kojim će se osigurati kako fizička, tako i tehnička zaštita podataka u cilju onemogućavanja neovlaštenog pristupa i prijenosa podataka ili njihovog gubitka, te vremensko razdoblje čuvanja podataka.

Osim navedenih primjedbi, istaknuto je, da je usljed nedostatka obrazloženja za neophodnost uvođenja fonografskog snimanja, nužno dodatno razmotriti potrebu njegovog uvođenja. Izneseno je stajalište, da se svrha saslušanja osoba u postupku parlamentarnog nadzora može postići i bez fonografskog snimanja, davanjem pisane izjave ili usmenog saslušanja, osim ukoliko ne postoje neki drugi, nama nepoznati, razlozi za uvođenje ovakvog načina saslušanja osoba.

U članku 30. u stavku (2) Prijedloga propisano je da se dnevni redovi, svjedočenja, transkripti, zapisnici i izvješća obvezno objavljuju na internet stranici Parlamentarne skupštine BiH, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka. U odnosu na navedenu normu izneseno je mišljenje da je potrebno na kraju navedenog stavka, prije točke dodati tekst „ i Zakonom o zaštiti osobnih podataka“. Na ovaj način, bi se uspostavilo ograničenje da se navedeni akti po automatizmu ne objavljuju na internet stranici Parlamentarne skupštine BiH. Dakle, to bi značilo obvezu da se prije objave akata izvrši procjena njihovog sadržaja, odnosno ispita da li je neophodno pojedine osobne podatke adekvatno zaštititi kako njihovom objavom ne bi došlo do povrede prava na privatnost pojedinaca koji su sudjelovali u postupku (npr. generalije sudionika, kao što su datumi rođenja, JMB, adrese, bračno stanje i sl.).

4. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje - Uprava za neizravno oporezivanje BiH

Člankom 2. Nacrta dodani su stavci (3) i (4) u članku 7. Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje koji glase: „(3) U radnjama i postupcima iz nadležnosti UNO, samo u mjeri i opsegu koji je neophodan za ispunjavanje određene svrhe, kao osobni podaci fizičke osobe koriste se: ime i prezime, adresa prebivališta ili boravka i jedinstveni matični broj ili, za fizičku osobu koja nema jedinstveni matični broj, druga informacija koja se odnosi na fizičku osobu na temelju koje je utvrđen ili se može utvrditi identitet osobe. Navedeni osobni podaci upisuju se u podnescima, carinskim prijavama, odlukama i drugim službenim aktima koji se podnose i/ili nastaju u radnjama i postupcima iz nadležnosti UNO, kao i u propisanim evidencijama i registrima koje vodi UNO.“

„(4) Vođenje, prikupljanje i obrada osobnih podataka iz stavka (3) ovog članka vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka.“

U Obrazloženju za ovaj članak navedeno je: „Ovim člankom, u stavku (3). i (4) regulirano je pitanje korištenja osobnih podataka, kao nova nadležnost UNO, a koje se pojavilo kao nužno u radnjama i postupcima iz nadležnosti Uprave, i to samo u mjeri i opsegu koji je neophodan za ispunjavanje određene svrhe“.

Predloženo zakonsko rješenje nije u skladu sa temeljnim načelima zakonite obrade osobnih podataka.

Zakonom su u članku 4. stavak (1) točka a) propisana načela zakonite obrade osobnih podataka: pravičnosti i zakonitosti, načelo svrhe, proporcionalnosti, vremenskog ograničenja itd. Svako od navedenih načela treba na pravilan način primijeniti i prilikom propisivanja. Prilikom donošenja zakona, kojim se regulira obrada osobnih podataka, potrebno je voditi računa da zakonska norma bude jasna i potpuna što znači da iz norme proizlazi koji će se osobni podaci obrađivati i u koju svrhu. Neprihvatljivo je predloženo rješenje da će se u svim radnjama i postupcima odnosno službenim aktima Uprave koristiti iste vrste osobnih podataka uključujući i jedinstveni matični broj, a pri tome se ističe da je to „u mjeri i opsegu koji je neophodan za ispunjavanje određene svrhe“. Pogotovo imajući u vidu da UNO u svom radu provodi različite postupke i sasvim logično obrađuje različite podatke osoba čiji je status također različit. To se najbolje vidi uvidom u stavak (1) predmetnog članka.

Nadalje, pozivanje na Zakon je suvišno, jer je obveza primjene ovog zakona već propisana u Zakonu. Uostalom, u stavku (3) članka 6. Zakonu o upravi za neizravno oporezivanje već postoji odredba koja glasi: „UNO štiti tajnost osobnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka i drugim zakonima.“

Člankom 3. Nacrta iza članka 13. dodaje se novi članak 13a (Obveze operatera u vazdušnoj, pomorskoj i riječnoj luci i željezničkog operatera) Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje. U Obrazloženju za ovaj članak je navedeno da su ti podaci potrebni: „radi pravovremenog provođenja analize rizika i carinskog nadzora i kontrole, a sve u smislu sprječavanja i otkrivanja eventualnih prekršaja i kaznenih djela (što uključuje i mogućnost kontrole iznosa gotovine u međunarodnom putničkom prometu sa inozemstvu, shodno deviznim propisima i/ili propisima kojima se regulira oblast sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti). Bez reguliranja predmetnog pitanja zakonom UNO ne može zahtijevati dostavljanje tih podataka, neovisno od navedene potrebe za istima“. Navedeni članak na jasan način propisuje obveze operatera, vrste osobnih podataka i njihove nositelje i vremensko razdoblje obrade. Međutim, iz navedenog članka nije jasna svrha obrade osobnih podataka i u kojem će se postupku koristiti carinski nadzor i kontrola, devizno poslovanje, sprječavanje pranja novca i dr.

U aktu kojim je dostavljen Nacrt Zakona na mišljenje, navedeno je da je Vijeće ministara donijelo Odluku o formiranju radne grupe, sa zadatkom da izvrši ocjenu usklađenosti propisa i praktičnog postupanja Uprave za neizravno oporezivanje i drugih tijela u BiH u vezi sa prijenosom novca i novčanih instrumenata preko granice u skladu sa preporukama FATF-a. Istaknuto da je Ministarstvo financija i trezora BiH, aktom koji je dostavljen svim relevantnim institucijama, ukazalo na obvezu poduzimanja mjera, te je ukazano da nadležne institucije na svim razinama vlasti pripreme i u dalju proceduru upute izmjene i dopune propisa iz navedene oblasti. U istom aktu je navedeno da je na predloženi nacrt zakona i Direkcija za europske integracije dala svoje mišljenje o njegovoj usklađenosti sa Uredbom (EC) broj: 1889/2005, te je u prilogu istog i dostavljena. Slijedom navedenih informacija, nametnut je zaključak da Nacrt Zakona treba uskladiti sa Uredbom br. 1889/2005 Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice.

Predmetna Uredba, u članku 3. Obveza prijavljivanja, propisuje obvezu svakoj osobi koja ulazi ili napušta Zajednicu da prijavi gotovinu u naznačenoj vrijednosti, te koje podatke ta prijava treba da sadrži, način dostavljanja podataka itd. Dakle, Uredba je na sasvim jasan način propisala obradu osobnih podataka u svrhu kontrole unosa ili iznosa gotovine iz Zajednice u svrhu sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. Analizom Uredbe, utvrđeno je da u istoj ne postoji norma sadržaja koji tretira članak 13a.

5. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH – SDP BiH

Na temelju analize dostavljenog Prijedloga, utvrđeno je da se istim u cilju otklanjanja neregularnosti u izbornom procesu, predviđa uvođenje novih tehničkih rješenja koja uključuju obradu osobnih podataka. Nova tehnička rješenja predviđaju uvođenje optičkog skeniranja glasačkih listića, video nadzora na biračkim mjestima i obradu biometrijskog podatka otiska prsta birača. Cijeneći Prijedlog, moglo se zaključiti da bi kontrolor osobnih podataka obrađenih putem video nadzora na biračkim mjestima i biometrijskog podatka otiska prsta birača, bio Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: SIP).

U članku 4. Zakona propisana su temeljna načela obrade osobnih podataka kojih su obvezni da se pridržavaju svi kontrolori u postupku obrade osobnih podataka. Jedno od načela obrade osobnih podataka je načelo pravičnosti i zakonitosti propisano u točki a) navedenog članka, koji podrazumijeva obradu osobnih podataka na temelju zakonskog propisa koji se primjenjuje u konkretnoj oblasti i da je obrada neophodna za ostvarivanje svrhe koja se želi postići. Nadalje, zaštita osobnih podataka obuhvaćena je člankom 8. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama koji određuje poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i prepiske, naglašava značaj vladavine zakona u demokratskom društvu, a posebno sprječavanje proizvoljnog miješanja u prava iz Konvencije.

Svaka obrada osobnih podataka je ograničenje privatnosti, a da bi bila zakonita prema članku 8. stavak 2. Konvencije moraju kumulativno biti ispunjena tri uvjeta: da je propisana zakonom; da se vrši u jednom od legitimnih ciljeva i da je neophodna u demokratskom društvu.

Cijeneći Prijedlog u odnosu na navedene uvjete zakonitog miješanja u pravo na privatnost, nesporno je da bi istim načelno bio ispunjen prvi uvjet koji se odnosi na postojanje zakonskog temelja.

Prijedlogom se propisuje uvođenje video nadzora na biračkim mjestima u svrhu uočavanja i sprječavanja povrede procesa glasovanja na način na koji se ne smije povrijediti tajnost glasovanja. U kontekstu zaštite prava na privatnost, video nadzor znači pribavljanje i pohranjivanje zvučnih, vizuelnih ili drugih zapisa iz praćenih mjesta gdje se kreću fizičke osobe, putem instaliranog sustava video nadzora. Video nadzor znači obradu osobnih podataka kada se vrši zapis o monitoringu fizičke osobe, shodno definiciji obrade osobnih podataka propisanoj člankom 3. Zakona. U ovom slučaju dolazi do sustavnog prikupljanja snimaka osoba na određenom prostoru, u određenom vremenskom razdoblju, uz očekivanu pretpostavku daljeg korištenja ovih snimaka. Nadalje, video nadzor predstavlja mjeru tehničke zaštite čija je primjena opravdana jedino u svrhu osobne i imovinske sigurnosti, te pod uvjetom da se navedena svrha ne može ostvariti drugim, manje invazivnim mjerama. Naime, jedina legitimna i opravdana svrha uporabe video nadzora jeste zaštita imovine i osoba koja borave u/na određenom prostoru, uz zaštitu interesa pojedinca čiji osobni podaci mogu biti obrađeni uporabom video nadzora. Primjena video nadzora na biračkim mjestima, u svrhu uočavanja i sprječavanja povrede procesa glasovanja imala bi izrazito negativan utjecaj na privatnost osoba koje su pod takvim nadzorom. Instaliranje video nadzora na biračkim

mjestima, kod birača bi stvorio osjećaj nelagode, da se nalaze pod prismotrom, da se prate da li su glasovali, kada su glasovali, da li su došli sa članovima obitelji ili sami i slično. Također, treba imati u vidu činjenicu da se radi o tisućama biračkih mjesta i milionskom broju birača čiji bi osobni podaci bili obrađeni video zapisom, samo zato što su izašli na izbore. Video nadzorom na biračkim mjestima bi se neopravdano ograničila privatnost svih građana, zbog potrebe za nadzorom i praćenjem pojedinaca, koji krše izborna pravila. Otklanjanje neregularnosti na izborima, uočavanje i sprječavanje povrede procesa glasovanja, može se postići primjenom manje invazivnih mjera koje adekvatno i dosljedno trebaju primijeniti birački odbori i nadzirati posmatrači na biračkim mjestima. Zaključno, video nadzor na biračkim mjestima ne bi bio mjera koja je srazmjerna cilju koji se želi postići, niti je takva mjera neophodna u demokratskom društvu.

Nadalje, podatak o otisku prsta je biometrijski podatak i spada posebnu kategoriju podataka, čija je obrada shodno članku 9. stavak (1) Zakona, zabranjena, osim u slučaju izuzetaka iz stavka (2) istog članka koji nisu primjenjivi za predmetnu obradu. Također, kada se vrši automatska obrada posebne kategorije podataka, zakonom mora biti predviđena i odgovarajuća zaštita. (članak 9 i 10. Zakona). Bez obzira na predloženu zakonsku normu, koja bi formalno bila pravni temelj, ovdje se nameće pitanje neophodnosti obrade ovog podataka, te koji legitimni cilj se treba ostvariti zadiranjem u privatnost svih birača u ovoj mjeri. Analizom Prijedloga Agencija nije utvrdila da postoje relevantni i dovoljno jasni razlozi koji bi bili opravdani realnom društvenom potrebom i legitimnim ciljem koji se želi postići obradom ovog osobnog podataka. Shodno izbornom zakonu Bosne i Hercegovine identitet birača se utvrđuje na osnovu važeće osobne isprave (osobna iskaznica, putovnica i vozačka dozvola), što je u skladu i sa drugim zakonima kojim je propisano da se navedenim dokumentima dokazuje identitet. Stoga je nemoguće opravdati zahtjev da građani čiji identitet je na biračkom mjestu utvrđen na temelju važećeg identifikacijskog dokumenta, moraju „dati“ otisak prsta da bi ostvarili biračko pravo.

Nesporno je da SIP kao kontrolor treba da osigura regularne, poštene i fer izbore, ali ostvarivanje tog cilja ne može se vršiti pretjeranim zadiranjem u privatnost građana na način da se isti radi ostvarivanja demokratskog i građanskog prava uvjetuju obradom biometrijskih podataka. Obrada biometrijskih podataka predstavlja posebno invazivan i rizičan prodor u privatnost pojedinca. Obrada biometrijskih podataka dozvoljena je samo kada je nužna i neophodna (npr. rasvjetljavanje kaznenih djela, identifikacija počinitelja i sl.), a uvođenje biometrijskih mjera samo radi kontrole izbornog procesa je prekomjerno i nesrazmjerno, te na taj način predstavlja nepotrebno zadiranje u privatnost pojedinca. Nesrazmjernost se ogleda i u činjenici da građani identifikacijskim dokumentom dokazuju identitet pred sudom, ovlaštenom službenom osobom, da mogu preći državnu granicu, raspolagati nekretninama, kreditno se zadužiti i sl., a sa druge strane isti identifikacijski dokument ne bi bio dovoljan za identifikaciju pred biračkim odborom. Shodno navedenom, obrada otiska prsta kao biometrijskog osobnog podatka u svrhu ostvarivanja biračkog prava, i kada bi se propisala zakonom ne bi bila u skladu sa načelom pravičnosti i zakonitosti, iako bi formalno postojao zakonski temelj.

Kako je ranije obrazloženo, „*propisano zakonom*“ ne znači samo puko propisivanje radnje zakonom, nego kvalitet tog zakona. Naime, zakon mora pružiti određenu mjeru zaštite od proizvoljnog miješanja javnih vlasti u prava koja štiti Konvencija. Imajući u vidu navedeno, jasno je da bi vršenje video nadzora i obrada otiska prsta u svrhu uočavanja i sprječavanja povrede procesa glasovanja predstavljala kršenje prava na privatnost pojedinaca.

Agencija nema primjedbi u vezi sa prijedlogom da se primijeni optičko skeniranje glasačkih listića, s obzirom da isti ne uključuje obradu osobnih podataka.

6. Prijedlog Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade - Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoline Kantona Sarajevo

Člankom 41. Prijedloga, pored ostalih obveza, propisana je i obveza upravnika „*da vodi ažurnu evidenciju etažnih vlasnika za zgradu*“, dok je u istom članku propisano ovlaštenje Ministra da donese Uputstvo o sadržaju obrasca „*Evidencije zgrada, stanova, samostalnih prostorija i etažnih vlasnika*“, te su točkama a) i b) decidno propisane vrste podataka koje sadrži. Iz navedenih odredbi nije bilo jasno da li se obveza upravnika sastoji od vođenja odvojene evidencije etažnih vlasnika za zgradu ili je riječ o jedinstvenoj „*Evidenciji zgrada, stanova, samostalnih prostorija i etažnih vlasnika*“, čiji oblik i sadržaj propisuje Ministar posebnim uputstvom. Izneseno je mišljenje, da je neophodno jasno propisati da li upravnik vodi posebnu evidenciju etažnih vlasnika ili se ista vodi u okviru „*Evidencije zgrada, stanova, samostalnih prostorija i etažnih vlasnika*“. Također, potrebno je propisati da se podaci o etažnom vlasniku iz članka 41. stavak (7) točka b) Prijedloga evidentiraju na temelju uvida u javne isprave koje dokazuju potrebne podatke za etažnog vlasnika.

Prijedlog u članku 50. stavak (5) propisuje da zapisnik o odlučivanju etažnih vlasnika sadrži sve osobne podatke o pojedinačnom etažnom vlasniku, koji su predviđeni i člankom 41. stavak 7. točka b), pri čemu je nejasna svrha obrade navedenog opsega osobnih podataka u svakom pojedinačnom odlučivanju (pismenom izjašnjavanju na zapisnik) o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade. Imajući u vidu da je prethodno već izvršena identifikacija i evidentiranje svih propisanih podataka o etažnom vlasniku, izneseno je mišljenje smo da je u narednim postupcima odlučivanja etažnih vlasnika, dovoljno evidentirati znatno manji opseg osobnih podataka, kao što je ime, prezime, broj osobne iskaznice i potpis etažnog vlasnika.

Članak 50. stavak (9) Prijedloga predviđa obvezu etažnog vlasnika da osobno ili putem predstavnika etažnih vlasnika upravniku dostavi dokaz o etažnom vlasništvu, koji je dužan voditi računa o zaštiti osobnih podataka. Za reguliranje međusobnih prava i obveza upravnika i etažnih vlasnika dovoljno da se izvrši uvid u javnu ispravu kojom se dokazuje vlasništvo, te evidentiraju neophodni podaci bez prikupljanja preslika. Naime, obveza etažnog vlasnika je da na prikladan način obavijesti pružatelja usluge održavanja zajedničkih prostorija-upravnika, da je pravnim poslom ili na drugi zakonit način stekao vlasništvo nad određenim stanom, te dati na uvid javnu ispravu kojom dokazuje status vlasnika.

Članak 51. Prijedloga u stavku (5) predviđa da zapisnik sa odlukom donesenom prikupljanjem potpisa, bude postavljen na oglasnu ploču ili neko drugo vidno mjesto u zgradi, ali će se učiniti nevidljivim osobni podaci o oznaci posebnog dijela, naziv i broj dokumenta o vlasništvu i broj osobne iskaznice etažnog vlasnika. Prema navedenom, objava imena (imena oca) i prezimena etažnih vlasnika nije izuzeta od objave, što je nesvrishodno i predstavlja neopravdano miješanje u privatne odnose etažnih vlasnika objavljivanjem na oglasnoj ploči njihovih imena, imena oca i prezimena u okviru zapisnika o odlučivanju. U kontekstu zaštite prava na privatnost, obrada predmetnog opsega osobnih podataka na oglasnoj ploči je neopravdana i predstavlja nepotrebno zadiranje u privatnost etažnih vlasnika jer se obavještenje o donesenim odlukama može brojčano iskazati na način koliko je etažnih vlasnika bilo za donošenje konkretne odluke. Ukoliko neki od etažnih vlasnika zahtijeva detaljne informacije o etažnim vlasnicima koji su donijeli određenu odluku, o istom se može upoznati na način da izvrši uvid u originalni zapisnik. Objavljivanjem osobnih podataka na oglasnoj ploči, isti nisu dostupni samo etažnim vlasnicima već i svim osobama koje ulaze u zgradu.

Članak 54. stavak (1) točka c) Prijedloga predviđa, pored ostalih obveza, i obvezu predstavnika etažnih vlasnika da: „*prati promjene etažnog vlasništva i promjene na zajedničkim dijelovima*

zgrade i o tome obavještava upravnika“, dok je točkom n) istog članka i stavka propisana obveza da: *„dostavlja upravniku preslike dokaza o vlasništvu svih etažnih vlasnika radi uvođenja u evidenciju, ukoliko to etažni vlasnici nisu učinili osobno“*. Na predloženu normu odnose se iste primjedbe kao i za članak 50. stavak (9) Prijedloga.

Prikupljanje preslike dokaza o vlasništvu, od strane predstavnika etažnih vlasnika i upravnika, nije neophodno, te je Agencija dala mišljenje da je dovoljno evidentiranje neophodnih podataka na temelju uvida u ispravu kojom se dokazuje vlasništvo.

7. Prijedlog Zakona o dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini BiH – Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
8. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu u institucijama BiH - Ministarstvo pravde BiH;
9. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u BiH;
10. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o polaganju pravosudnog ispita u BiH - Ministarstvo pravde BiH;
11. Nacrt Zakona o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH;
12. Nacrt Zakona o visokom obrazovanju - Ministarstvo za obrazovanje, znanost i mlade Kantona Sarajevo;
13. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima - Ministarstvo civilnih poslova BiH;
14. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH - Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine;
15. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje - Uprava za neizravno oporezivanje BiH;
16. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost - Uprava za neizravno oporezivanje BiH;
17. Prijedlog Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH - Agencija za osiguranje depozita BiH;
18. Prijedlog Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH – Ministarstvo za ljudska prava BiH;
19. Prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
20. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o radu u institucijama BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
21. Prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o državnoj službi u institucijama BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
22. Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
23. Prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture u BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
24. Prijedlog Zakona o osiguranju depozita u bankama BiH – novi tekst - Agencija za osiguranje depozita BiH;
25. Prednacrt Zakona o dopunskim pravima branitelja i članova njihovih obitelji u HNK - Ministarstvo za pitanja branitelja/boraca HNŽ/K;
26. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine - Ministarstvo pravde BiH;
27. Nacrt Zakona o dopunama Zakona o komunikacijama - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH;
28. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;

29. Nacrt Zakona o elektroničkim komunikacijama - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH;
30. Prijedlog Zakona o javnom radiotelevizijskom sustavu BiH - Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH;
31. Nacrt Zakona o dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini BiH - Ministarstvo pravde BiH.

Napomena:

Na Nacrtu i Prijedloge zakona od broja sedam do 31. Agencija nije imala primjedbi zbog toga što ti zakoni nisu sadržavali norme o obradi osobnih podataka, dok su na pojedine Nacrtu i Prijedloge primjedbe Agencije bile minimalne. Iz navedenih razloga ta mišljenja nisu posebno obrazložena u Izvješću.

- *Agencija je dala mišljenja na dostavljene podzakonske akte*
 1. Prijedlog izmjene i dopune Pravilnika o standardima i uvjetima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prijelaza - Ministarstvo sigurnosti BiH;
 2. Nacrt Pravilnika o postupku upisa, sadržaju i načinu vođenja evidencije udruženja i saveza iseljenika iz BiH - Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.
- *Drugi pravni akti koji su dostavljeni Agenciji na mišljenje su:*
 1. Nacrt osnova za vođenje pregovora i zaključivanje Nacrta Sporazuma između Europske unije i BiH o graničnoj suradnji - Ministarstvo sigurnosti BiH.
- *Agencija je uputila prijedloge za izmjene i dopune sljedećih propisa:*
 1. Prijedlog izmjene Pravilnika o načinu obilježavanja motornog vozila kojim upravlja osoba koja prvi put stekne vozačku dozvolu - Ministarstvu komunikacija i transporta BiH. Predloženo je da se iz Pravilnika izbrišu odredbe o upisivanju broja vozačke dozvole vozača početnika na naljepnici koja je istaknuta na vozilu.

3.9.2. Primjeri iz prakse za druga stručna mišljenja

- *Davanje osobnih podataka pacijenata*

JU Dom zdravlja Kakanj (u daljem tekstu: Dom zdravlja) uputila je zahtjev da davanje mišljenja, na koji način da postupi po zahtjevima poslodavatelja za dostavljanje medicinske dokumentacije o radnicima, zatim po zahtjevima za dostavljanje medicinske dokumentacije umrlih pacijenata, koji su podneseni od strane njihove djece, osiguravajućih društava, te banaka.

Prema Zakonu, zdravstveni podaci spadaju u posebnu kategoriju osobnih podataka, čija obrada je zabranjena, osim, između ostalog, ako je obrada potrebna za izvršavanje obveze ili posebnih prava kontrolora iz oblasti radnog prava u onoj mjeri u kojoj je ovlašten zakonom i ako je neophodna za pokretanje, provođenje ili obranu od pravnih zahtjeva. Dom zdravlja je kontrolor, koji na temelju zahtjeva poslodavatelja ili banaka, treba cijeliti pisani zahtjev u pogledu pravnog temelja i svrhe za koju se traže osobni podaci (članak 17.) te cijeliti postojanje razloga za davanje osobnih podataka koji se odnose na zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanje zakonitih interesa treće strane.

Obrada osobnih podataka pacijenata je regulirana propisima iz oblasti zdravstva²³ koji garantiraju pacijentima pravo na povjerljivost informacija i privatnost, osobno dostojanstvo, pravo na tajnost

²³ Zakon o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata („Službene novine FBiH“ broj: 40/10)
 Zakon o zdravstvenom osiguranju („Službene novine FBiH“ broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11)
 Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH“ broj: 46/10)

podataka, pravo uvida u podatke sadržane u medicinskoj dokumentaciji i drugo. Dom zdravlja treba cijeliti utemeljenost zahtjeva poslodavatelja za dostavljanje podataka iz medicinske dokumentacije sa aspekta navedenih propisa, te ukoliko temeljem utvrđenog činjeničnog stanja, donese odluku kojom se odobrava pristup i davanje traženih podataka, potrebno je da vodi računa o vrsti i opsegu osobnih podataka koji se daju. Kada je u pitanju postupanje po zahtjevima za dostavljanje medicinske dokumentacije umrlih pacijenata od strane njihove djece, osiguravajućih društava i banaka, mjerodavne su odredbe zakona koji regulira prava, obveze i odgovornost pacijenata. Nesporno je da osiguravajuća društva i banke imaju zakonit interes da dobiju od Doma zdravlja podatke o umrlom pacijentu, koji su neophodni za rješavanje odštetnih zahtjeva proizašlih nakon njegove smrti, ali ne bi mogli ostvariti uvid u zdravstveni karton ili pak dobiti presliku istog.

- *Davanje podataka o naknadama isplaćenim fizičkim osobama od strane javnog radio-televizijskog servisa*

Klub poslanika Partije demokratskog progresà u Narodnoj skupštini RS (u daljem tekstu: Klub poslanika), podnio je zahtjev za mišljenje da li autorska naknada može biti osobni podatak skriven od javnosti. Klub poslanika postavio je pitanje Ministarstvu saobraćaja i veza RS pod kojim uvjetima je određena osoba angažirana na Javnom radio-televizijskom servisu RS (u daljem tekstu: RTRS), te kolika naknada mu se po tom pitanju isplaćuje. Na postavljeno pitanje dobili su odgovor da je osoba angažirana na temelju autorskog ugovora i da autorska naknada po tom temelju predstavlja osobni podatak, te da u tom smislu RTRS nije ovlaštena da trećoj strani otkrije predmetne osobne podatke.

Prema Zakonu, u skladu sa člankom 17. kontrolor je dužan provesti postupak ocjene utemeljenosti zahtjeva treće strane i na temelju toga donijeti odluku da li će omogućiti pristup traženim podacima. Pravni temelj za davanje osobnih podataka može biti prvenstveno javni interes, a potom zakonom utvrđena nadležnost ili zakonit interes treće strane. Propisani uvjeti nisu postavljeni kumulativno. U vezi sa navedenim, RTRS je kao kontrolor bio dužan provesti postupak utemeljenosti zahtjeva i na temelju utvrđenog činjeničnog stanja donijeti odluku. RTRS je javni radio-televizijski servis, odnosno javno poduzeće čiji osnivač je RS i isti se financira iz javnih prihoda prikupljenih putem RTV takse, a može ostvariti prihod iz proračuna Republike Srpske. Pored toga, RTRS je obavezan Narodnoj skupštini RS i javnosti predstaviti izvješće o svom radu i finansijskom poslovanju. Dakle, nesporno je da narodni poslanici u Skupštini imaju pravo biti upoznati sa trošenjem novčanih sredstava od strane RTRS kao javnog radio-televizijskog servisa. Fizičke osobe koja ostvaruju novčane naknade po temelju angažiranja u RTRS su korisnici novčanih sredstava iz javnih prihoda prikupljenih putem RTV takse koju plaćaju građani, te prihoda iz proračuna Republike. Stoga isti ne mogu uživati zaštitu na privatnost u pogledu obrade osobnih podataka u onoj mjeri u kojoj se ta zaštita Zakonom osigurava fizičkoj osobi u privatnom sektoru. Osim navedenog, podaci koji se odnose na visinu novčanih naknada koje isplaćuje javni radio-televizijski servis ukazuju na način trošenja novčanih sredstava iz javnih prihoda. Iako otkrivanje podataka o visini autorske naknade može utjecati na privatnost pojedinca, pretpostavljene štetne posljedice ne mogu nadjačati javni interes u pogledu vršenja kontrole korištenja novčanih sredstava od strane RTRS.

Agencija je dala mišljenje da narodni poslanici imaju zakonit interes da u svrhu vršenja kontrole trošenja proračunskih sredstava, traže i dobiju podatke o visini naknada koje se isplaćuju fizičkim osobama na temelju angažiranja u RTRS.

Pravilnik o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti („Službene novine FBiH“ broj: 66/12)

- *Obrada osobnih podataka klijenata preko obrađivača*

Mikrokreditna fondacija Partner (u daljem tekstu: Partner) je dostavila zahtjev za davanje mišljenja u vezi sa korištenjem usluga hibridne pošte, koju vrše ovlašteni poštanski operateri, prilikom slanja pismenih obavještenja o stanju duga korisnicima kredita, te da li iste treba prijaviti kao obrađivače. U cilju realizacije tog posla poštanskom operateru bi se dostavljali podaci o imenu i prezimenu, te adresi korisnika kredita. Također, navedeno je da bi se eksternoj agenciji dostavljali kontaktni podaci bivših korisnika (ime i prezime, kontakt telefon i adresa). U tom smislu je i pitanje da li se eksterna agencija može smatrati obrađivačem.

Shodno zakonskim normama, Partner je kontrolor, koji obrađuje osobne podatke svojih klijenata, a obrađivači su pravne osobe koje bi u ime Partnera vršile obradu osobnih podataka klijenata u svrhu dostavljanja obavještenja o stanju duga, bivših korisnika usluga, te u svrhu provjere zadovoljstva o pruženim uslugama. Obrada osobnih podataka preko obrađivača regulirana je člankom 12. Zakona, prema kojem kontrolor može zaključiti ugovor o obradi osobnih podataka sa obrađivačem ako zakonom nije isključena takva obrada. Ugovor mora biti sačinjen u pismenoj formi i u istom se trebaju navesti opseg, svrha i rok na koji je zaključen, kao i adekvatne garancije obrađivača u vezi sa tehničkom i organizacijskom zaštitom osobnih podataka. Obradivač može djelovati na temelju uputstava kontrolora.

Dakle, obrada osobnih podataka klijenata Partnera preko obrađivača, može se vršiti uz ispunjavanje svih obveza propisanih člankom 12. Zakona, te poštovanja i ostalih odredbi Zakona, u cilju zaštite prava na privatnost nositelja osobnih podataka.

- *Davanje medicinske dokumentacije umrlog pacijenta na zahtjev člana obitelji*

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH uputila je zahtjev za mišljenje, a povodom žalbe fizičke osobe. Iz zahtjeva proizlazi da je fizička osoba putem punomoćnika od JZU „Bolnica Gradiška“ (u daljem tekstu: Bolnica) zatražila presliku kompletne povijesti bolesti i druge medicinske dokumentacije o liječenju njegovog umrlog oca u toj ustanovi. Međutim, Bolnica je odbila predmetni zahtjev iz razloga što tražena medicinska dokumentacija sadrži osobne podatke o pacijentu. Zatraženo je mišljenje da li fizička osoba ima pravo na pristup traženim podacima.

Kada je u pitanju povijest bolesti i druga medicinska dokumentacija, ta dokumentacija sadrži podatke koji otkrivaju zdravstveno stanje, koji predstavljaju posebnu kategoriju osobnih podataka, čija obrada je zabranjena osim u posebnim slučajevima propisanim u članku 9. stavak (2) Zakona. Ti slučajevi se odnose na suglasnost nositelja osobnih podataka ili ako je obrada neophodna za zaštitu života, zdravlja, imovine i drugih vitalnih interesa nositelja podataka ili druge osobe za koju se suglasnost ne može dobiti, zatim ako je obrada neophodna za pokretanje, provođenje ili obranu od pravnih zahtjeva, te u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Davanje osobnih podataka propisano je člankom 17. Zakona, prema kojem je kontrolor ovlašten dati osobne podatke na korištenje na temelju pisanog zahtjeva treće strane, ako je to potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa treće strane. Pisani zahtjev mora sadržavati svrhu i pravni temelj za korištenje, te vrstu osobnih podataka koji se traže.

S obzirom da je podnositelj zahtjeva dijete umrlog, predmetni zahtjev treba cijeliti sa aspekta ostvarivanja njegovih zakonitih interesa kao zakonskog nasljednika umrlog pacijenta. Zakoniti interesi mogu se odnositi na reguliranje prava i obveza ugovornih strana ili ako je obrada neophodna za zaštitu života, zdravlja, imovine i drugih vitalnih interesa, te ako su ti podaci potrebni za pokretanje, provođenje ili obranu pravnih zahtjeva.

- *Obrada osobnih podataka o zdravstvenom stanju u svrhu uvećanja dužine godišnjeg odmora*

Fizička osoba, zaposlenik u tijelu uprave uputila je zahtjev za mišljenje na koji način može ostvariti pravo na uvećanje dužine trajanja godišnjeg odmora zbog kroničnog oboljenja kada nijedna zdravstvena ustanova ne želi izdati potvrdu o tome, te da li on sâm treba dostaviti medicinsku dokumentaciju o kroničnom oboljenju, koju posjeduje.

Obrada osobnih podataka zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine regulirana je Zakonom o državnoj službi²⁴ te Zakonom o radu²⁵ prema kojem se osobni podaci zaposlenika ne mogu prikupljati, obrađivati, koristiti ili dostavljati trećim osobama, osim ako je to određeno zakonom ili ako je to potrebno radi ostvarivanja prava i obveza iz radnog odnosa. Podzakonskim aktom su regulirani uvjeti i način korištenja godišnjeg odmora za državne službenike.

Tijelo uprave, kao kontrolor, dužan je poštovati načelo mjere i opsega iz članka 4. stavak (1) točka c) Zakona, koji je neophodan za ispunjenje određene svrhe, što je u predmetnom slučaju utvrđivanje prava zaposlenog na uvećanje dužine godišnjeg odmora temeljem kroničnog oboljenja.

Naprijed utvrđena svrha se može postići dostavljanjem ljekarskog nalaza koji sadrži podatke o postojanju kroničnog oboljenja ili otpusnog pisma koje posjeduje zaposlenik. Kako otpusno pismo sadrži mnogo više podataka nego što je potrebno za ostvarivanje prava na povećanje godišnjeg odmora na temelju kroničnog oboljenja, istaknuto je da se isto može postići uvidom u otpusno pismo od strane ovlaštenog službenika tijela uprave i evidentiranjem relevantnih informacija ili na temelju Izvješća o privremenoj spriječenosti za rad, koje je ranije dostavljeno poslodavatelju.

- *Davanje osobnih podataka osoba odjavljenih iz evidencije nezaposlenih, na zahtjev središta za socijalni rad*

JU Služba za zapošljavanje TK (u daljem tekstu: Služba) uputila je zahtjev za mišljenje da li iz evidencije ureda za zapošljavanje, a na upit središta za socijalni rad, mogu dati podatke o svim osobama koja su odjavljena tijekom mjeseca sa evidencije nezaposlenih. Spiskovi bi sadržavali ime, prezime i jedinstveni matični broj, a koristili bi se od strane središta za socijalni rad u svrhu provjere korisnika novčanih naknada.

Shodno Zakonu, Služba je kontrolor osobnih podataka o nezaposlenima, koji se vode u evidenciji nezaposlenih, a središta za socijalni rad su treća strana kojoj su ti podaci potrebni radi provjere korisnika novčanih naknada u pogledu ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje tog prava. Davanje osobnih podataka propisano je člankom 17. Zakona, prema kojem je kontrolor ovlašten dati osobne podatke na korištenje na temelju pisanog zahtjeva treće strane, ako je to potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa treće strane. Pisani zahtjev mora sadržavati svrhu i pravni temelj za korištenje, te vrstu osobnih podataka koji se traže.

Nesporno je da središta za socijalni rad treba da vrše provjeru svojih korisnika u pogledu ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje novčanih naknada, te da u tu svrhu traži i dobije od Službe podatke o korisnicima koji su odjavljeni iz evidencije nezaposlenih. Treba imati u vidu da predmetna evidencija, odnosno spiskovi sadrže podatke svih osoba koja su odjavljena sa evidencije, a ne samo osobe koja putem središta za socijalni rad ostvaruju pravo na novčanu naknadu.

²⁴ Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 i 40/12.)

²⁵ Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 26/04, 7/05, 48/05, 60/120, i 32/13)
Sarajevo–Сарајево, Dubrovačka broj 6 – Дубровацка број 6
tel/мел ++387 33 726-250, faks/факс 726-251

Agencija je mišljenja da Služba, na zahtjev središta za socijalni rad, treba da dostavi podatke, koji se odnose na osobe korisnike novčanih naknada kod središta za socijalni rad, a ne spiskove koji sadrže osobne podatke o svim osobama koje su objavljenе sa evidencije nezaposlenih.

- *Davanje osobnih podataka o imenu i prezimenu službenika tijela uprave, stranci iz okončanog upravnog postupka*

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS uputilo je zahtjev za mišljenje na koji način odgovoriti stranci iz okončanog upravnog postupka koja zahtijeva podatke o imenu i prezimenu službenika koji je bio zadužen za konkretni predmet, a pri tome pozivajući se na Zakon o slobodi pristupa informacijama.

Zakon o općem upravnom postupku²⁶ po kojem su dužna postupati republička tijela uprave, kada u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obvezama ili pravnim interesima pojedinca, pravne osobe ili druge stranke, kao i kada obavljaju druge poslove utvrđene zakonom. Između ostalog, u istom zakonu je propisano pravo stranke na razgledavanje spisa i obavještanje o tijeku postupka, te izuzeci od tog prava u vezi sa zapisnikom o vijećanju i glasovanju, službenih referata, nacрта rješenja i spisa koji se vode kao povjerljivi.

S tim u vezi, izneseno je stajalište da ostvarivanje zakonom propisanog prava stranke na razgledanje spisa i obavještanje o tijeku postupka, što podrazumijeva i pravo na obavještanje koji je službenik Ministarstva bio zadužen za konkretni predmet, nije u suprotnosti sa načelom pravičnosti i zakonitosti iz članka 4. stavak (1) točka a) Zakona.

- *Obrada osobnih podataka korisnika u rješenjima iz oblasti socijalne zaštite*

JU kantonalni centar za socijalni rad Ilidža (u daljem tekstu: Služba za socijalnu zaštitu) uputila je zahtjev za mišljenje na koji način provesti postupak uručenja rješenja o prestanku prava na određene novčane naknade iz oblasti socijalne zaštite. Dva puta je vraćena dostavnica sa naznakom da je osoba na koju se odnosi rješenje odselilo, odnosno da je nepoznato na adresi. S obzirom da rješenje sadrži osobne podatke o imenu i prezimenu, te jedinstveni matični broj, dilema je da li je isticanje tog rješenja na oglasnu ploču radi dostavljanja stranci suprotno Zakonu.

Kada je u pitanju jedinstveni matični broj, izneseno je stajalište da rješenje iz oblasti socijalne zaštite ne može sadržavati taj broj ukoliko to nije propisano posebnim zakonom shodno relevantnom zakonu²⁷. Zakon²⁸ kojim se regulira upravni postupak, kao jedan od načina dostavljanja pismena stranci, propisuje isticanje istog na oglasnoj ploči tijela koje je provelo postupak. Dakle, nesporno je da Služba za socijalnu zaštitu ima zakonom propisanu obvezu da pod određenim okolnostima, dostavljanje pismena stranci izvrši isticanjem istog na oglasnu ploču i takva obrada je u skladu sa načelom pravičnosti i zakonitosti iz članka 4. stavak (1) točka a) Zakona.

Služba za socijalnu zaštitu je, kao kontrolor, obvezna poštovati načelo iz članka 4. stavak (1) točka c), kojim je propisana obveza kontrolora da osobne podatke obrađuju samo u mjeri i opsegu koji je neophodan za ispunjenje određene svrhe, što znači da je dužna da vodi računa da na oglasnoj ploči ne bude vidljiv i dostupan javnosti cjelokupan sadržaj pismena sa punim opsegom osobnih podataka

²⁶ Zakon o općem upravnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 13/02)

²⁷ Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 63/08, 103/11 i 87/11)

²⁸ Zakon o upravnom postupku („Službene novine FBiH“ broj: 2/98 i 48/99)

stranke, već samo neophodni osobni podaci kako bi se izvršila uredna dostava (ime, prezime i predmet pismena).

- *Davanje informacije o prisustvu zaposlenika na poslu u javnom tijelu*

Fond za povratak BiH (u daljem tekstu: Fond) uputio je zahtjev za mišljenje kao postupiti po zahtjevima fizičkih osoba za davanje informacija o prisustvu zaposlenika na poslu pozivajući na Zakon o slobodi pristupa informacijama.

U skladu sa Zakonom Agencija ne daje savjete i mišljenja koji se odnose na zahtjeve po Zakonu o slobodi informacijama. Obveza javnih tijela je da u svakom konkretnom slučaju ispituju sve okolnosti datog slučaja, te da sami donesu odluku u pogledu davanja tražene informacije. Agencija može upućivati na primjenu Zakona, te na relevantne odredbe kada je u pitanju davanje osobnih podataka trećoj strani. Davanje osobnih podataka trećoj strani predstavlja jednu od radnji obrade osobnih podataka, koju Zakon regulira u članku 17. Prema tom članku, kontrolor je ovlašten dati osobne podatke na korištenje na temelju pisanog zahtjeva treće strane ako je to u javnom interesu ili ukoliko je potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa treće strane. Pisani zahtjev mora sadržavati svrhu i pravni temelj za korištenje, te vrstu osobnih podataka koji se traže. Dakle, obveza Fonda, kao kontrolora, je da cijeni da li u konkretnom slučaju postoji valjan pravni temelj za davanje osobnih podataka, te da postupi u skladu sa utvrđenim, na način da dostavi tražene podatke ili odbije takav zahtjev. Fond je javno tijelo, finansira se iz proračunskih sredstava, te shodno tome ni zaposleni u javnom tijelu ne mogu uživati zaštitu na privatnost u pogledu obrade osobnih podataka u onoj mjeri u kojoj je ta zaštita Zakonom osigurana fizičkoj osobi zaposlenom u privatnom sektoru.

Izneseno je stajalište da ukoliko se predmetni zahtjev odobri, pružena informacija ne treba da sadrži podatke o razlozima odsustva sa posla.

- *Zahtijevanje preslike osobne iskaznice uz podneske građana pred tijelima uprave*

Općina Sokolac je podnijela zahtjev za mišljenje u vezi sa ovlaštenjem općine, kao tijela uprave, da uz podneske građana, koji se odnose na ostvarivanje prava, zahtijeva i prikuplja kopije njihovih osobnih iskaznica.

Shodno relevantnim zakonskim odredbama Općina Sokolac je kontrolor osobnih podataka građana koji u cilju ostvarivanja različitih prava i ispunjavanja obveza istoj upućuju različite podneske. Prema relevantnom zakonu²⁹ obrada preslike osobne iskaznice je propisana na sljedeći način: „*od državljanina BiH može se tražiti preslika osobne iskaznice samo u postupku revizije ili prestanka državljanstva BiH i kada je to zakonom propisano.*“

Izneseno je stajalište, da je za traženje i prikupljanje preslike osobne iskaznice od građana, koji radi ostvarivanja vlastitih prava i interesa dostavljaju podneske Općini Sokolac, neophodno postojanje izričitog zakonskog temelja. U suprotnom, prikupljanje preslike osobne iskaznice bi bilo nezakonito.

²⁹ Zakon o osobnoj karti državljanina BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12.)
Sarajevo-Sarajevo, Dubrovačka broj 6 – Дубровацка број 6
tel/мел ++387 33 726-250, факс/факс 726-251

- *Objavlivanje podataka iz jedinstvenog registra boraca i korisnika prava iz oblasti braniteljsko - invalidske zaštite na web stranici*

Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida obrambeno oslobodilačkog rata (u daljem tekstu: Ministarstvo) uputilo je zahtjev za mišljenje, u vezi sa uspostavom Registra boraca i korisnika prava iz oblasti braniteljsko - invalidske zaštite na temelju Pravilnika o jedinstvenom registru boraca i korisnika prava iz oblasti braniteljsko - invalidske zaštite, te o namjeri da se pojedini podaci iz Registra objave kao bi se imao uvid u transparentno trošenje proračunskih sredstava na službenoj web stranici Ministarstva.

Temeljem postojećeg zakonskog rješenja, nesporno je pravo Ministarstva da prikuplja mjesečna zbirna izvješća o broju korisnika, iznosu naknada i isplatama, te propisuje način vođenja evidencije i izvješćivanja od strane prvostupajskih tijela.

Međutim, Zakonom o pravima branitelja, kao relevantnim propisom nije utvrđen pravni temelj za uspostavu i vođenje Registra, te samim tim nije ispunjen temeljni uvjet zakonite obrade osobnih podataka i ograničenja privatnosti. Iz Pravilnika, proizlazi da bi se u Registru, pored ostalih, obrađivali podaci koji se odnose na JMB, nacionalnost, vjeroispovijest, zdravstveno stanje (ranjavanje, oboljenje, ozljeda) i podaci o sudskim (kaznenim) kaznama.

Kada je u pitanju obrada jedinstvenog matičnog broja relevantan je Zakon o jedinstvenom matičnom broju. Prema članku 18. stavak (1) navedenog zakona, obrada jedinstvenog matičnog broja građana može se vršiti samo ako je to zakonom izričito propisano.

Podaci o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, zdravstvenom stanju i kaznenim presudama spadaju u posebnu kategoriju podataka, čija je obrada shodno članku 9. stavak (1) Zakona, zabranjena, osim u slučaju izuzetaka iz stavka (2) istog članka. Također, kada se vrši automatska obrada posebne kategorije podataka, zakonom mora biti predviđena i odgovarajuća zaštita. (članak 9. i 10. Zakona).

Međutim, bez obzira na nepostojanje zakonske norme kao temelja, ovdje se nameće pitanje neophodnosti i opravdanosti obrade osobnih podataka o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, zdravstvenom stanju i kaznenim presudama, te koji legitimni cilj se treba ostvariti zadiranjem u privatnost svih branitelja i korisnika prava, u ovoj mjeri. Analizom propisa i dostavljenih informacija, Agencija nije utvrdila da u aktu Veze nisu obrazloženi relevantni i dovoljno jasni razlozi koji bi bili opravdani realnom društvenom potrebom i legitimnim ciljem koji se želi postići obradom ovih podataka.

Izneseno je stajalište da bi uspostavljanje Registra, kao elektroničke zbirke osobnih podataka, na predloženi način, bilo suprotno načelu zakonitosti i pravičnosti iz članka 4. stavak (1) točka a) Zakona. Naglašeno je da Agencija ne spori uspostavljanje i vođenja Registra, ali je za to neophodno osigurati adekvatan zakonski okvir, tj. zakonom propisati pravni temelj, svrhu, prava, odgovornosti i mjere zaštite osobnih podataka, te utvrditi vrste osobnih podataka koje će biti srazmjerne cilju koji se želi postići, bez proizvoljnog miješanja u pravo na privatnost.

Posebno pitanje, koje je bilo prioritet, je objava određenih podataka iz Registra, na web stranici Ministarstva. Svrha objave je da se podaci učine dostupnim javnosti, kako bi se imao uvid u transparentno trošenje proračunskih sredstava i utvrđivanje tačnog broja branitelja i korisnika prava. Kao temelj za objavu podataka naveden je članak 6. stavak (1) točka a) Zakona, koji propisuje pravo na obradu osobnih podataka bez suglasnosti nositelja podataka, pod uvjetom „*ako vrši obradu osobnih podataka u skladu sa zakonom ili je obrada neophodna da bi se ispunile nadležnosti utvrđene zakonom*“. Analizom odredbi Zakona o pravima branitelja, utvrđeno je da istim nije

propisano objavljivanje osobnih podataka korisnika prava putem web stranice, odnosno obveza da se isti učine dostupnim najširoj javnosti, niti je to opravdano ispunjavanjem bilo koje nadležnosti Ministarstva. Dakle, za objavu podataka na web stranici ne postoji zakonom utvrđen temelj.

Generalno, objavljivanje podataka na internetu predstavlja invazivan način na koji se kontinuirano vrši miješanje u privatnost pojedinca i stvara neopravdan rizik da se objavljeni podaci zlouporabe u različite iz svrhe, a naročito kada se radi o kategorijama oblasti braniteljsko – invalidske zaštite.

Izneseno je stajalište da i u slučaju, kada bi se zakonom propisala objava osobnih podataka korisnika prava iz braniteljsko – invalidske zaštite na web stranici, ista ne bi bila u skladu sa načelom pravičnosti i zakonitosti, iako bi formalno postojao zakonski temelj. Pojam „*propisano zakonom*“ ne znači samo puko propisivanje radnje zakonom, nego kvalitet tog zakona. Naime, zakon mora pružiti određenu mjeru zaštite od proizvoljnog miješanja javnih vlasti u prava koja štiti Konvencija. Iz akta Veze, nije bilo moguće utvrditi opravdanu svrhu, neophodnost i legitiman cilj koji bi se želio postići objavom podataka korisnika prava iz braniteljsko – invalidske zaštite na web stranici. Naime, kao svrha objavljivanja podataka navedeno je „*da se javnosti učine dostupnim podaci ... kako bi se imao uvid u transparentno trošenje proračunskih sredstava, kao i utvrđivanje točnog broja branitelja i korisnika prava...*“. Rukovodeći se razlozima transparentnosti, na ovaj način, na web stranicama bi se kao redovita aktivnost objavljivali podaci za sve isplate iz proračuna (plaće, mirovine, socijalna primanja itd.), što je neprihvatljivo sa aspekta zaštite osobnih podataka.

Izneseno je mišljenje da činjenje dostupnim javnosti određenih podataka, ne može biti samo sebi svrha, niti se transparentnost u trošenju proračunskih sredstava postiže trajnom i neograničenom objavom na web stranici svih osobnih podataka koje javno tijelo obrađuje. Isto tako apsurdno je da javnost utvrđuje točan broj branitelja i korisnika prava, a niz nadležnih javnih tijela je uključeno u postupak stjecanja i kontrole ostvarivanja tog prava. Imajući u vidu navedeno, zaključeno je da je namjera objavljivanja podataka o korisnicima prava na web stranici bila rezultat proizvoljnosti, da bi predstavljala kršenje prava na privatnost zagaraniranog člankom 8. Konvencije i obrade osobnih podataka suprotno načelima utvrđenim u članku 4. Zakona.

- *Prijenos osobnih podataka u inozemstvo u okviru projekta IT standardizacije Grupe Triglav*

Agencija je zaprimila zahtjev Triglav osiguranja u kojem je traženo mišljenje Agencije vezano za prijenos osobnih podataka u inozemstvo u okviru projekta IT standardizacije Grupe Triglav, kojim bi bio obuhvaćen prijenos svih podataka društava kćeri na privatni cloud Zavarovalnice Triglav d.d. u Sloveniji. Osobni podaci obrađivali bi se od strane obrađivača u Sloveniji, tj. Zavarovalnice Triglav d.d., na čiji cloud bi se pohranili podaci iz svih društava kćeri, uključujući i Triglav a.d. sa sjedištem u Banja Luci.

U mišljenju je navedeno da ukoliko su ispunjene zakonske osnove za obradu i otkrivanje osobnih podataka trećoj strani, dostavljanje osobnih podataka obrađivačima u Sloveniju bilo bi načelno dozvoljeno s tim da, kao kontrolor osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, trebaju imati pismene ugovore o obradi osobnih podataka sa obrađivačima u inozemstvu kao što je regulirano člankom 12. Zakona. Članak nalaže da se u ugovoru između kontrolora i obrađivača, koji mora biti sačinjen u pisanoj formi, navede opseg, svrha i rok na koji je sporazum zaključen, kao i adekvatne garancije obrađivača u vezi sa tehničkom i organizacijskom zaštitom osobnih podataka. Obrada podataka preko obrađivača mora biti regulirana ugovorom koji obvezuje obrađivača prema kontroloru, a posebno da će obrađivač djelovati samo na temelju uputstava kontrolora u skladu sa odredbama Zakona. Obradivač podataka odgovoran je za obradu osobnih podataka prema uputstvu kontrolora

podataka. U obavljanju svojih dužnosti, obrađivač podataka ne može prenositi svoje odgovornosti na druge obrađivače podataka, ako za to ne dobije izričitu suglasnost od kontrolora podataka.

- *Prijenos osobnih podataka prikupljenih video nadzorom u Republiku Tursku*

Agencija je zaprimila zahtjev za mišljenje a u vezi prenosa osobnih podataka, prikupljenih video nadzorom, u Republiku Tursku. U zahtjevu nije naveden pravni temelj ni svrha za obradu osobnih podataka prikupljenih video nadzorom.

Ukoliko su ispunjeni zakonski temelji za davanje osobnih podataka trećoj strani (članak 17.), odnosno ukoliko je cjelokupni postupak obrade osobnih podataka zakonit, osobni podaci koji se obrađuju mogu se iznositi iz Bosne i Hercegovine u drugu državu ili davati na korištenje međunarodnoj organizaciji koja primjenjuje adekvatne mjere zaštite osobnih podataka, propisane Zakonom, što regulira članak 18. stavak (1) Zakona. Republika Turska, kao potpisnica Konvencije za zaštitu pojedinaca glede automatske obrade osobnih podataka ETS 108, te kao država koja ima uređene domaće propise i druge instrumente iz ove oblasti, smatra se državom kod koje se primjenjuju adekvatne mjere zaštite osobnih podataka.

Pravni temelj za prijenos osobnih podataka obrađivačima u inozemstvo reguliran je člankom 12. Zakona, koji propisuje da obrada podataka preko obrađivača mora biti regulirana ugovorom koji obvezuje obrađivača prema kontroloru, a posebno da će obrađivač djelovati samo na temelju uputstava kontrolora u skladu sa odredbama Zakona. Obradivač podataka odgovoran je za obradu osobnih podataka prema uputstvu kontrolora podataka. U obavljanju svojih dužnosti, obrađivač podataka ne može prenositi svoje odgovornosti na druge obrađivače podataka, ako za to ne dobije izričitu suglasnost od kontrolora podataka.

U skladu sa člankom 21.a Zakona, snimci pohranjeni putem video nadzora na određenom prostoru na temelju kojih se može identificirati nositelj podataka, predstavljaju zbirku osobnih podataka. Kontrolor koji vrši video nadzor dužan je donijeti odluku koja će sadržavati pravila obrade s ciljem poštovanja prava na zaštitu privatnosti i osobnog života nositelja podataka, ako video nadzor nije propisan zakonom.

Samo ukoliko kontrolor ima zakonski temelj za obradu osobnih podataka video nadzorom, takav prijenos osobnih podataka u Republiku Tursku načelno je dozvoljen kontrolorima ili obrađivačima, uz uvjet da se ispoštuju sve zakonske norme koje reguliraju navedeno pitanje.

3.9.3. Usporedni podaci za 2009 - 2017

MIŠLJENJA									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno	22	89	120	185	230	290	267	206	199
Stručna mišljenja	22	89	117	181	215	282	259	192	158
Javnim tijelima	14	47	44	56	94	80	84	64	68

Pravnim osobama	6	14	19	41	23	18	28	34	49
Fizičkim osobama	2	28	51	84	98	184	147	94	82
Mišljenje na zakone	0	0	3	3	9	6	6	8	38
Mišljenje na podzakonske akte	0	0	0	0	5	1	0	4	2
Mišljenje na druge pravne akte	0	0	0	1	1	1	2	2	1

3.10. Središnji registar

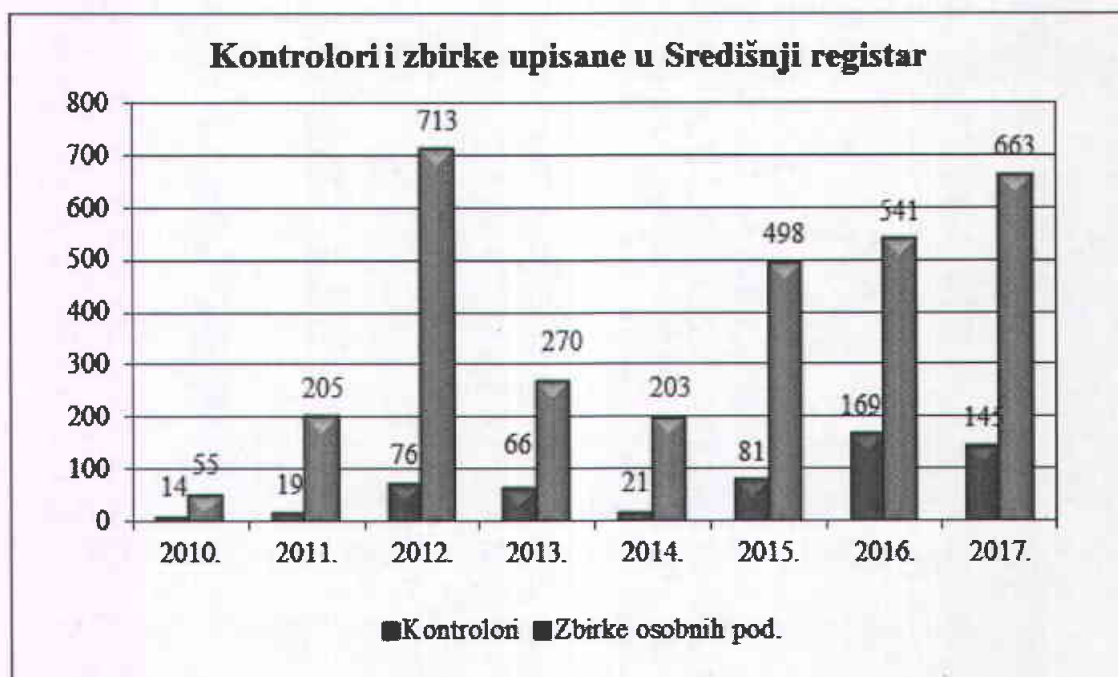
Središnji registar je elektronička evidencija temeljnih podataka o zbirkama osobnih podataka koje vode kontrolori, a ima za cilj da nositelje podataka informira koje osobne podatke kontrolori mogu prikupljati i na drugi način obrađivati. Ove informacije Agencija objedinjava i objavljuje, na koji način i nastaje Središnji registar. Središnji registar pruža mogućnost Agenciji za sagledavanje i analizu koje vrste podataka su sadržane u zbirkama osobnih podataka kontrolora u određenoj oblasti.

Registracija kontrolora je obveza kontrolora da prije uspostavljanja zbirke osobnih podataka dostave Agenciji obavijest o namjeravanom uspostavljanju zbirke osobnih podataka sa informacijama o zbirci osobnih podataka propisanim člankom 13. Zakona o zaštiti osobnih

podataka. Način ispunjavanja ove obveze propisan je Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“ br. 52/09). Tijekom 2017. godine u Središnji registar je registrirano 145 kontrolora.

U sljedećoj tabeli prikazan je broj kontrolora i zbirki upisanih u Središnji registar za svaku godinu. Isto je predstavljeno i grafički.

Kontrolori i zbirke upisane u Središnji registar									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ukupno
Kontrolori	14	19	76	66	21	81	169	145	591
Zbirke osobnih pod.	55	205	713	270	203	498	541	663	3148

3.11. Informacijski sustav

Redovite aktivnosti potrebne za nesmetano funkcioniranje Informacijskog sustava Agencije obuhvataju niz aktivnosti, i to: instaliranje, održavanje i nadogradnju software-a; kreiranje sigurnosnih preslika za internu bazu, Središnji registar i File server; utvrđivanje i otklanjanje nepravilnosti; predlaganje servisa računara i drugih uređaja; pripremu specifikacija za nabavu računara i računarske opreme; pomoć zaposlenima pri korištenju računara; obrađivanje i vođenje evidencije o hardware-u i software-u; tehničko održavanje web stranice i dodavanje novih dokumenata na web stranicu Agencije.

Interna baza je u funkciji od 2012. godine i sadrži module: Inspekcija, Prigovori i Mišljenja. Interna baza je razvijena sa ciljem da se službenicima koji rade na ovim poslovima omogući brži i jednostavniji način dolaska do potrebnih informacija. Svi službenici su dužni da u Internu bazu unesu podatke o poslovima koji su vezani za inspekcije, prigovore i mišljenja. Upisivanjem ovih podataka u bazu isti postaju dostupni i drugim službenicima koji imaju pravo pristupa. Osim toga, moguće je izvršiti statističke preglede kao što su: zbirni pregled po službenicima i datumu, te preglede po na primjer: predmetu inspekcije, vrsti nadzora, predmetu prigovora, podnositelju prigovora, pokrenutom upravnom sporu, predmetu mišljenja i slično. U Internu bazu su do sada, između ostalog, upisani podaci za 617 inspekcija, 1588 mišljenja i 828 prigovora.

ISO 27001 je međunarodni standard objavljen od strane Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) koji opisuje kako upravljati informacijskom sigurnošću. Ovaj standard se može primijeniti u organizaciji bilo kojeg tipa i predstavlja skup najboljih svjetskih praksi pri upravljanju informacijskom sigurnošću. Projekat izgradnje sustava upravljanja informacijskom sigurnošću (Projekat ISMS) pokrenut je sa ciljem da se u Agenciji uspostavi sustav sigurnosti informacija koji će biti u skladu sa standardom ISO 27001. Agencija je započela aktivnosti na izgradnji sustava upravljanja informacijskom sigurnošću prema standardu ISO 27001 tijekom 2014. godine. Tijekom 2017. godine pripremljen je izvršen prvi interni *audit*, te su pripremljeni prijedlozi svih dokumenata koji su zahtijevani standardom, a koji nisu bili pripremljeni u prethodnim fazama. Do kraja 2017. godine 39 dokumenata je završeno u potpunosti.

3.12. Javnost rada i suradnja sa medijima

Zbog stalne potrebe promocije zaštite osobnih podataka i privatnosti u Bosni i Hercegovini, Agencija putem različitih aktivnosti, kontinuirano jača svijest javnosti o zaštiti osobnih podataka i privatnosti u granicama svojih mogućnosti.

Agencija je osmu godinu zaredom obilježila Dan zaštite podataka u Bosni i Hercegovini. Tim povodom 27.01.2017. organizirana je Pres konferencija u Parlamentarnoj skupštini BiH i „Dan otvorenih vrata“ u Agenciji. Dan ranije Agencija je organizirala sastanak rukovodstva Agencije sa članovima Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne Skupštine BiH, uzimajući u obzir zajedničke nadležnosti pri ostvarivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Smisao obilježavanja Dana zaštite podataka je promocija zaštite osobnih podataka i privatnosti putem realizacije različitih aktivnosti.

Vijeće Europe je 2006. godine proglasilo 28. siječanj europskim Danom zaštite podataka, koji je u svijetu poznat i kao Dan privatnosti. Na ovaj dan ujedno se obilježava i godišnjica Konvencije za zaštitu pojedinaca glede automatske obrade osobnih podataka. Konvencija je na snazi u 51 zemlji članici Vijeća Europe, a pristupile su joj i još neke zemlje koje nisu članice.

Aktivnosti vezane za medije

Agencija je u stalnom kontaktu sa medijima i javnošću i tijekom 2017. godine nastavila je informirati javnost o poduzetim aktivnostima, aktualnim predmetima i pitanjima, davanjem odgovora na česte upite medija, institucija i građanstva, putem priopćenja i izjava za medije, gostovanja u različitim medijima, te press konferencija. Provedeno je ukupno 37 aktivnosti koje se odnose na davanje pisanih odgovora medijima, izjave za medije ili sudjelovanje u TV i radijskim emisijama. Agencija je sačinila devet priopćenja za javnost. Pregledom sredstava javnog informiranja i Interneta pronađen je veći broj objavljenih članaka vezanih za aktivnosti Agencije i zaštitu osobnih podataka.

Aktivnosti vezane za web stranicu

Putem web stranice Agencije www.azlp.ba, javnost je pravovremeno informirana o zaštiti osobnih podataka i privatnosti. Broj posjetilaca stranice Agencije tijekom 2017. godine je 11594. Ukupan broj pregledanih stranica, uključujući i ponovljene preglede pojedinačnih stranica, iznosi 73930. Na web stranici Agencije, tijekom 2017. godine, izvršene su 104 objave. Ukupan broj dokumenata koji su objavljeni na web stranici Agencije je znatno veći, jer se svi sadržaji objavljuju na tri ili četiri jezika. Ukupan broj dokumenta koji su dodati na web stranicu iznosi 333. Sadržaji objavljeni na web stranici Agencije po oblastima su: rješenja 18, mišljenja 18, publikacije pet, presude jedan, propisi pet, priopćenja devet, dokumenti vezani za tendere i oglase 34, informacije o aktivnostima Agencije šest i informacije o aktualnostima osam.

Help desk

Temeljna svrha uspostavljanja HELP DESK-a je da fizičke osobe i zainteresirani pravni subjekti mogu putem kontakt telefona postaviti konkretna pitanja iz oblasti zaštite osobnih podataka. Putem kontakt telefona zaprimljeno je 428 upita od strane fizičkih i pravnih osoba i svima je dat pravni savjet. Najveći broj upita se odnosio na uspostavu zbirke osobnih podataka i prijavu evidencija, video nadzor, plan sigurnosti podataka, podnošenje prigovora, davanje osobnih podataka trećoj strani, mogućnosti prijenosa podataka u inozemstvo, vršenje uvida u dokumente, obradu JMB-a, davanje podataka o plaćama u javnom sektoru, obradu preslike osobne iskaznice, obradu podataka o brisanoj osudi, davanje podataka o zaposlenicima na zahtjev treće strane, davanje podataka o pacijentima, registracija kontrolora, suglasnost za obradu osobnih podataka, davanje podataka na zahtjev telekom operatera, objavu liste eksperata, uvjerenje o nekažnjavanju u natječajnoj proceduri, obrada otiska prsta, izravni marketing, javno objavljivanje osobnih podataka, obrade podataka u svrhu sudjelovanja u peticiji, obrade osobnih podataka u svrhu plaćanja parkinga u inozemstvu.

Iako je temeljna funkcija HELP DESKA da se na brz i jednostavan način pruži podrška građanima i pravnim osobama, isti se u velikom broju koristi i od predstavnika javnih tijela da bi riješili pojedinačne slučajeve koje imaju u radu. Na ovo je redovito ukazivano javnim tijelima, te su upućivani da se Agenciji obrate zahtjevom za davanje mišljenja.

Edukacija o zaštiti osobnih podataka

U oblasti zaštite osobnih podataka, u izvještajnom razdoblju je održano ukupno 11 predavanja i obuka, na kojima je sudjelovalo 475 polaznika.

Agencija je organizirala edukativna predavanja o zaštiti osobnih podataka, studentima Pravnih fakulteta Univerziteta u Sarajevu, Istočnom Sarajevu, Banja Luci, kao i Pravnih fakulteta Univerziteta i Sveučilišta u Mostaru, te Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije u Sarajevu.

U suradnji sa nadležnim entitetskim tijelima u Bosni i Hercegovini, održane su četiri obuke za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave. Obuke su održane u Bosanskom Petrovcu, Vitezu, Banja Luci i Istočnoj Ilidži.

3.13. Međunarodna suradnja

Po prirodi svog posla Agencija je upućena na međunarodnu suradnju. Jedna od obveza Agencije odnosi se na sudjelovanje na različitim radionicama, obukama, seminarima, naročito međunarodnim konferencijama i radnim grupama kao aktivni član ili promatrač. Shodno mogućnostima, Agencija

*Sarajevo–Сарајево, Dubrovačka broj 6 – Дубровачка број 6
tel/mel ++387 33 726-250, faks/факс 726-251*

nastoji redovito i aktivno sudjelovati na međunarodnom planu i na taj način doprinosti kontinuiranom razvoju rada, pronalaženju boljih rješenja, usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite osobnih podataka sa europskim i svjetskim normama i standardima, te ispunjavati preuzete međunarodne obveze.

Bosna i Hercegovina je punopravna članica Savjetodavnog odbora Konvencije za zaštitu pojedinaca glede automatske obrade osobnih podataka pri Vijeću Europe, Međunarodne konferencije povjerenika za zaštitu podataka i privatnosti, Proljetne konferencije europskih tijela za zaštitu podataka, kao i međunarodnog foruma suradnje CEEDPA - Konferencije tijela za zaštitu osobnih podataka zemalja Središnje i Istočne Europe. Pomenuta punopravna članstva, kao i članstva u pojedinim radnim grupama, između ostalog, nameću aktivno sudjelovanje Agencije i ispunjavanje različitih obveza.

U izvještajnom razdoblju predstavnici Agencije sudjelovali su u sljedećim događajima na međunarodnom planu:

1. Proljetnoj konferenciji europskih tijela za zaštitu podataka, održanoj u Limassolu, u organizaciji Povjerenika za zaštitu osobnih podataka Kipra, pod nazivom „Novi horizonti“;
2. Konferenciji tijela za zaštitu podataka zemalja Središnje i Istočne Europe koja je održana u Tbilisiju, u organizaciji Ureda inspektora za zaštitu osobnih podataka Gruzije;
3. 34. plenarnoj sjednici Savjetodavnog odbora Konvencije o zaštiti pojedinaca glede automatske obrade osobnih podataka, održanoj u Strasbourgu;
4. 35. plenarnoj sjednici Savjetodavnog odbora Konvencije o zaštiti pojedinaca glede automatske obrade osobnih podataka, održanoj u Strasbourgu;
5. Prvom sastanku Projekta „Inicijativa 2017“ održanom na Bledu. Projekat predstavlja suradnju između tijela za zaštitu osobnih podataka zemalja bivše Jugoslavije. Potpisana je Deklaracija o suradnji tijela za zaštitu podataka, te postignut dogovor o redovitim godišnjim sastancima Inicijative i aktivnoj razmjeni stručnih mišljenja, iskustava i najboljih praksi;
6. 8. Međunarodnoj konferenciji „Zaštita osobnih podataka“ održanoj u Moskvi u organizaciji Ministarstva veza i masovnih komunikacija Ruske Federacije.

Agencija nije bila u mogućnosti iz finansijskih razloga, kao i zbog nedovoljnog broja zaposlenih, sudjelovati na 19 značajnih međunarodnih dešavanja u polju zaštite podataka i privatnosti.

- Suradnja sa TAIEX-om

TAIEX – Ured za razmjenu tehničke pomoći i informacija predstavlja instrument tehničke pomoći i razmjene informacija kojim upravlja Opća uprava za proširenje Europske Komisije. Glavni zadaci TAIEX-a su osiguravanje kratkoročne tehničke pomoći i savjeta o implementaciji EU zakonodavstva u nacionalno zakonodavstvo zemalja korisnica.

U izvještajnom razdoblju osigurana je podrška TAIEX u vidu ekspertne misije. Ista je realizirana od 09. – 13. listopada 2017. kada su u posjeti Agenciji boravili eksperti iz saksonskog povjerenika za zaštitu podataka iz SR Njemačke i hrvatske Agencije za zaštitu osobnih podataka. Tijekom pet radnih dana eksperti iz EU održali su niz predavanja kojim su u određenoj mjeri predstavili primjenu odredbi iz navedene Uredbe i zajedno sa ostalim sudionicima razmatrani su važniji koraci u izradi nacрта novog Zakona o zaštiti osobnih podataka, te uspostavljanju standarda zaštite osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, po uzoru na zemlje članice Europske unije. Zbog zahtjevnosti postupka usklađivanja zakonodavstva, Agencija je planirala u 2018. godini nastavak suradnje sa prethodno navedenim ekspertima iz EU u vidu Studijske posjete Povjereniku za zaštitu podataka u Saksoniji i hrvatskoj Agenciji za zaštitu osobnih podataka.

Generalna direkcija za susjedstvo i pregovore o proširenju Europske komisije u okviru TAIEX Instrumenta organizirala je, u saradnji sa Visokim sudskim i tužiteljskim Vijećem BiH, TAIEX Multi-državnu radionicu o reformi postupka izvršenja – način poboljšanja pravosudne djelotvornosti, u Sarajevu, na kojoj je sudjelovao predstavnik Agencije. Cilj Radionice bio je izrada akcijskog plana za poboljšanje sudskog postupka izvršenja, sa naglaskom na smanjenje zaostataka komunalnih predmeta i identificiranje najboljih održivih rješenja i za jačanje izvršenja neplaćenih komunalnih računa.

- *Upitnik Europske komisije*

Prema Odluci o postupku usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa pravnom stečevinom EU, bila je potrebna Stručna redakcija prevoda propisa i stručnih termina. Relevantni pravni akt koji je Agencija revidirala je Zakon o zaštiti osobnih podataka. S obzirom da su pitanja iz nadležnosti Agencije bila sadržana u Političkom kriteriju Upitnika EK, obveza odgovaranja ograničila se na ukupno 19 pitanja. Unos 19 odgovora u Informacijski sustav, Agencija je obavila 30.01.2017, te je obavljena i tehnička dorada odgovora u online obrascima unutar Informacijskog sustava.

U skladu sa Odlukom o uspostavljanju radnih grupa za europske integracije, ispred Agencije je određen član Radne grupe za političke kriterije, koji je bio uključen u dalji rad na odgovorima iz Upitnika iz oblasti Političkog kriterija, te Poglavlja 23 (Pravosuđe i ljudska prava).

3.14. Suradnja sa kontrolorima

U izvještajnom razdoblju Agencija je provodila i suradnju sa kontrolorima, između ostalog, i sudjelovanjem na konferencijama koje su imale za predmet unaprjeđenje i zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i jačanju svijesti javnosti o značaju zaštite osobnih podataka.

Predstavnici Agencije su sudjelovali na šest konferencija, seminara, radionica i drugih događaja koje su organizirali kontrolori.

Drugi vid suradnje sa kontrolorima ostvaren je kroz održavanje zajedničkih sastanaka, a u cilju razjašnjenja pojedinih pitanja zaštite osobnih podataka. U izvještajnom razdoblju održana su 22 sastanka.

3.15. Normativni dio i administracija

U normativnom dijelu Agencija je u 2017. godini sačinila tri pravilnika, 34 odluke i 84 rješenja.

U izvještajnom razdoblju od administrativnih poslova urađeno je sljedeće:

- primljeno je i formirano 1319 novih predmeta;
- protokolirano je 10666 akata;
- unutar Agencije, po sektorima i odsjecima, zaduženo je 4306 akata;
- primljeno je i protokolirano 288 računa;
- primljeno je i protokolirano 113 službenih glasnika, 12 stručnih časopisa;
- putem kurira, PTT-a i e-maila iz Agencije je otpremljeno 2398 akata;
- arhivirano je 1526 predmeta, u upisnik UP 1 upisano je 250 predmeta, u upisnik UP 2 nije bilo predmeta.

Također, kao ostale redovite aktivnosti, u izvještajnom razdoblju doneseni su sljedeći dokumenti:

- Program rada Agencije za 2018. godinu;
- Godišnje izvješće o podnesenim zahtjevima za slobodan pristup informacijama instituciji Ombudsmana za ljudska prava BiH;
- Godišnje izvješće Ministarstvu pravde BiH o rješavanju upravnih stvari u upravnim postupcima;
- Godišnje i polugodišnje izvješće proslijeđeni Uredu koordinatora za reformu javne uprave;
- Plan za borbu protiv korupcije u Agenciji, 2018-2019;
- Izvješće o provođenju Plana borbe protiv korupcije Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije;
- Plan javnih nabava za 2017. godinu, Izmjene i dopune;
- Akti sa pratećom dokumentacijom za Ured revizije institucija BiH;
- Podaci za Središnju harmonizacijsku jedinicu, koji se odnose na kontrolu finansijskog upravljanja;
- Ocjenjivanje državnih službenika u Agenciji za 2017;
- Informacija o provođenju aktivnosti iz Akcijskog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2015-2019;
- Srednjoročni plan rada za razdoblje 2018-2020.

Agencija je u izvještajnom razdoblju zaprimila četiri zahtjeva za slobodan pristup informacijama, na koje je u zakonski propisanim rokovima, dostavila tražene informacije. Od toga, Agencija je u formi Rješenja u jednom slučaju odbila udovoljiti traženom zahtjevu za pristup informacijama, jer informacije nisu u posjedu Agencije, a u tri slučaja u potpunosti odobrila pristup traženim informacijama.

3.16. Proračun – javna nabava

U skladu sa Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih oaveza BiH za 2017. godinu, odobrena su sredstva iz Proračuna institucija BiH za potrebe rada Agencije za 2017. godinu u visini od **1.373.000 KM**. Ukupno odobrena sredstva su se odnosila na tekuće izdatke u iznosu od **1.322.500 KM** i kapitalne izdatke u iznosu od **50.500 KM**, od čega iz proračuna **41.500 KM**, a iz prihoda ostvarenih prodajom stalnih sredstava u iznosu od **9.000 KM**.

Prema podacima, na dan sačinjavanja izvješća, stanje izvršenja Proračuna od **01.01.2017 - 31.12.2017.** iznosi **1.255.192 KM** i prikazano je u sljedećoj tabeli:

Red .br.	Vrsta rashoda	Ekonom. kod	Odobreno za razdoblje siječanj - prosinac	Odobreno za izvještajno razdoblje siječanj - prosinac	Razlika-Raspolož. sredstva	Procenat izvršenja %
1	2	3	4	5	4-6	5-6
	I TEKUĆI IZDACI		1.322.500	1.209.328	113.172	91,44
1.	bruto plaće i naknade	6111	973,000	921.828	51.172	94,70
2.	naknade troškova zaposlenih	6112	102,000	86.802	15.198	85,10

3.	putni troškovi	6131	28,000	19.859	8.141	70,92
4.	izdaci telefonskih i poštanskih usluga	6132	26,000	19.349	6.651	74,40
5.	izdaci za energiju i komunalne usluge	6133	0	0	0	0
6.	nabava materijala	6134	12.600	12.236	364	97,10
7.	izdaci za usluge prijevoza i goriva	6135	12.800	7.609	5.191	59,40
8.	unajmljivanje imovine i opreme	6136	116,000	112.838	3.163	97,30
9.	izdaci za tekuće održavanje	6137	17,000	5.179	11.821	30,50
10.	izdaci za osiguranje i bankarske usluge	6138	3,600	3.310	290	91,90
11.	ugovorene usluge	6139	31.500	20.318	11.182	64,50
	II KAPITALNI IZDACI	8213	50.500	45.864	4.636	90,81
1.	nabava opreme	821300	50.500	1.255.192	4.636	90,81
	UKUPNO		1.373.000	1.255.192	117.808	91,41

Procenat izvršenja proračuna za razdoblje 01.01.2017. – 31.12.2017. iznosi 91,41 %.

• Aktivnosti vezane za proračun:

Ministarstvu financija i trezora BiH su dostavljeni sljedeći dokumenti:

- Godišnji operativni plan dinamike rashoda za 2017. godinu sa obrazloženjem, kao i namjenska struktura kapitalnih izdataka za nabavu stalnih sredstava za 2017. godinu;
- Zahtjev za prestrukturiranje rashoda proračuna Agencije, kao i Izmijenjena namjenska struktura kapitalnih ulaganja sa potrebnim obrazloženjem i Operativni plan za izvršenje proračuna Agencije za 2017. godinu;
- Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje 01.01.-31.03.2017;
- Izvješće o broju zaposlenih i dinamici broja zaposlenih Agencije za razdoblje 01.01.-31.03.2017;
- Izvješće o izvršenju proračuna sa potrebnim obrazloženjem;
- Izvješće o broju zaposlenih i dinamici broja zaposlenih Agencije za razdoblje 01.01.-30.06.2017;
- Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje 01.01.-30.09.2017. sa potrebnim obrazloženjem;
- Izvješće o broju zaposlenih i dinamici broja zaposlenih Agencije za razdoblje 01.01.-30.09.2017;
- Godišnje izvješće Agencije za zaštitu osobnih podataka u BiH o izvršenju Proračuna za razdoblje od 01.01. – 31.12.2016;
- Dopuna Izvješća o izvršenju proračuna za razdoblje 01.01. – 31.12.2016;
- Izvješće o broju i dinamici broja zaposlenih Agencije za 2017. godinu;
- Zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2018. godinu;
- Korigirani zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2018. godinu;

- Dokument okvirnog proračuna Agencije za razdoblje 2018. do 2020. po programima;
- Korigirani zahtjev Dokumenta okvirnog proračuna Agencije za razdoblje 2018. – 2020;
- Izvješće o popisu novčanih sredstava u blagajni Agencije na dan 31.12.2017;
- Izvješće o popisu obveza i potraživanja Agencije na dan 31.12.2017;
- Odluka o usvajanju izvješća o popisu imovine i obveza na dan 31.12.2017, te Odluka o otpisu stalnih sredstava.

Aktivnosti vezane za javnu nabavu

Formirana je Komisija za javnu nabavu koja je provodila postupke javnih nabavki. Tijekom 2017. godine pokrenuti su i provedeni sljedeći postupci javnih nabava:

1. Konkurentski postupci

a) Nabava roba putem konkurentskog postupka iznosila je	63.419,34 KM
b) Nabava usluga putem konkurentskog postupka iznosila je	4.014,31 KM
Ukupna nabava putem konkurentskog postupka	<u>67.433,65 KM</u>

2. Izravni postupci

a) Nabava roba putem izravnog postupka iznosila je	9.658,15 KM
b) Nabava usluga putem izravnog postupka iznosila je	23.818,34 KM
Ukupna nabava putem izravnog postupka	<u>33.476,49 KM</u>

3. Poseban režim

17.492,00 KM

UKUPNO NABAVA

118.402,14 KM

O svim nabavama donesena je Odluka o nabavci i dostavljana izvješća (u programu e-nabavke) prema Agenciji za javnu nabavu BiH.

• *Izvješće revizije*

Ured za reviziju institucija BiH izvršila je redovitu kontrolu financijskog poslovanja za 2016. godinu i usuglašenosti poslovanja sa odgovarajućim zakonima i propisima za 2016. godinu.

Prema mišljenju Revizora, financijska izvješća Agencije prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obveza i izvora sredstava na dan 31.12.2016, kao i izvršenje proračuna u skladu sa okvirima financijskog izvješćivanja. Aktivnosti, financijske transakcije i informacije Agencije za 2016. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane.

Preporuka revizije odnosi se na poduzimanje aktivnosti na izradi Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterija za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH, kao pretpostavke za stručno i učinkovito obavljanje poslova iz oblasti temeljene djelatnosti institucije. Preporuka revizije Agenciji odnosi se na to da u skladu sa propisima, dokumentira i implementira proces financijskog upravljanja i kontrole koji treba da doprinese smanjenju rizika poslovanja cjelokupne institucije. U tijeku su aktivnosti o donošenju Pravilnika o financijskom upravljanju i kontroli.

Uredu za reviziju institucija BiH dostavljen je odgovor na Nacrt izvješća o financijskoj reviziji za 2016. godinu, te odgovor na Izvješće o financijskoj reviziji za 2016. godinu sa akcentom na izvršavanju navedenih preporuka.

U skladu sa najavom prethodne revizije za 2017. godinu, dostavljena je dokumentacija za izvršenje prethodne revizije Uredu za reviziju institucija BiH. Parlamentarnoj skupštini BiH i Uredu za reviziju institucija BiH dostavljeno je Obavještenje o poduzetim aktivnostima, s ciljem uspostavljanja javnih internih financijskih kontrola u institucijama.

- *Interna revizija*

Provođenje interne kontrole u Agenciji odvija se kroz donošenje i poštovanje propisa, internih akata, uputstava i pravila, s ciljem namjenskog trošenja proračunskih sredstava, kao i kroz vođenje pomoćnih evidencija za pojedine oblasti potrošnje. Interna kontrola se odvija istovremeno sa tekućim procesom rada, kroz nadgledanje zaposlenih putem redovitog izvješćavanja, te kroz zakonitosti u provođenju pisanih internih akata.

Prema Zakonu o internoj reviziji Agencija ne ispunjava kriterije za uspostavljanje sopstvene jedinice za internu reviziju. Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH (Sl. BiH br. 49/12) internu reviziju u Agenciji vrši Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH. Navedenoj Jedinici na temelju njenog zahtjeva dostavljena je dokumentacija s ciljem obavljanja interne revizije u našoj instituciji.

Obavljene su sljedeće aktivnosti sa Jedinicom interne revizije Parlamentarne skupštine BiH: sačinjen je Strateški plan rada Jedinice za internu reviziju u Agenciji za razdoblje 2016-2018. i Godišnji plan rada Jedinice za internu reviziju u za 2016. godinu, dostavljen je odgovor na Anketu – Zadovoljstvo korisnika uslugama interne revizije u institucijama BiH.

IV. ZAKLJUČCI

Kada je u pitanju 2017. godina, u pogledu zaštite osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, Agencija nije zadovoljna ni trenutnim stanjem ni napretkom. Do sada je postojao evidentan i stalan napredak u ovoj oblasti. Međutim, u 2017. godini došlo je do zastoja, umjesto da se ubrzano radi na unaprjeđenju zaštite osobnih podataka, kao što je to slučaj u državama članicama Europske unije i državama koje se nalaze na putu pridruživanja Europskoj uniji. Naravno, i možda prije svega, to podrazumijeva preuzimanje europskih propisa.

Ponavljamo da je neprihvatljivo nepostupanje Vijeća ministara BiH po zahtjevima Agencije kojima se onemogućava zakonit i učinkovit rad Agencije. Prioritetno je da se, kroz podršku prijedlozima i zahtjevima Agencije pomogne očuvanju afirmacije zaštite osobnih podataka u Bosni i Hercegovini. Posebno je štetno dovodenje Agencije u situaciju da smanjuje svoje aktivnosti u dijelu inspekcijskih nadzora, suradnje sa agencijama za državnu službu, izdavanja prekršajnih naloga i sl. Agencija bez adekvatnih ljudskih i financijskih potencijala neće moći odgovoriti svojim nadležnostima, što će se negativno odraziti i na zaštitu ljudskih prava, a time i javni interes u ovoj oblasti.

Na temelju iznesenih pokazatelja proizlazi da je Agencija predano izvršavala svoje zakonom utvrđene nadležnosti u granicama svojih umanjenih kapaciteta.

Kao što smo konstatirali u Izvješću za 2016. godinu, tako i u ovom ponavljamo, isti zaključak da kontrolori iz javnog i privatnog sektora nisu poštovali relevantne pravne propise, koje su dužni

primjenjivati u svom radu, što je imalo za posljedicu kršenje prava na privatni život u pogledu obrade osobnih podataka. Iako nepoštovanje pravnih propisa ima istu važnost, u formalno pravnom smislu, neovisno da li su u pitanju javna tijela, privatna poduzeća, banke i sl., nameće se potreba da se istakne veća težina nepoštovanja pravnih propisa, a time i prava na privatni život u pogledu obrade osobnih podataka, od strane javnih tijela. Javna tijela, tijela koja je ustanovila država i preko kojih se predstavlja, ukoliko ne poštuju vlastite pravne propise, građanima, blago rečeno, prenose poruke o nepostojanju vladavine prava.

U kontekstu navedenog, značajno je istaći da, i pored toga što kontrolirani subjekti u pravilu izvrše naložene upravne mjere, te da iste aktivnosti Agencija kontinuirano publikuje, to se na očekivani način neodražava na druge subjekte. To je posebno izraženo kada je u pitanju obrada JMB i obrada preslike osobne iskaznice, obrada osobnih podataka u natječajnim procedurama, objavljivanje osobnih podataka na službenim web stranicama i sl.

Za većinu kontroliranih subjekata iz javnog sektora, obveze iz Zakona su samo puka formalnost, bez tendencija da iste budu primijenjene u praksi na pravi i djelotvoran način. Donošenje Plana sigurnosti, kao jednog od najvažnijih dokumenata koji su dužni izraditi svi kontrolori ili institut „davanja osobnih podataka trećoj strani“, za većinu subjekata su još uvijek nepoznanica, kao što je bila i na početku primjene Zakona.

Zaštita osobnih podataka, je živa materija, a posebno u svijetlu novog europskog zakonodavstva. Usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa europskim standardima i u ovom izvještajnom razdoblju se pokazalo kao veoma zahtjevan zadatak. Agencija je ovaj zadatak pokušala iznijeti samostalno, te će se pravi rezultati ovih njenih aktivnosti vidjeti u narednom izvještajnom razdoblju kada budu okončane aktivnosti na izradi Prijedloga novog Zakona o zaštiti osobnih podataka.

RAVNATELJ
Petar Kovačević

SADRŽAJ

I.	UVOD.....	2
II.	NAJAKTUALNIJE U VEZI SA ZAŠTITOM OSOBNIH PODATAKA.....	3
	2.1. <i>Novo europsko zakonodavstvo o zaštiti osobnih podataka.....</i>	3
	2.2. <i>Projekat „Ne ostavljajte svoje tragove na Internetu“.....</i>	5
	2.3. <i>Problemi u radu Agencije.....</i>	6
III.	RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA U BOSNI I HERCEGOVINI.....	9
	3.1. <i>Nadležnosti Agencije.....</i>	9
	3.2. <i>Ovlaštenja Agencije.....</i>	9
	3.3. <i>Neovisnost i kapaciteti Agencije.....</i>	9
	3.4. <i>Inspekcijski nadzori.....</i>	11
	3.4.1. Redoviti inspekcijski nadzori.....	11
	3.4.2. Revizijski inspekcijski nadzori.....	13
	3.4.3. Izvanredni inspekcijski nadzori.....	13
	3.4.4. Žalbe kontrolora.....	14
	3.4.5. Inspekcijski nadzori urađeni u 2016. godini.....	15
	3.4.6. Usporedni podaci za 2009 – 2017.....	15
	3.5. <i>Prigovori.....</i>	16
	3.5.1. Rješavanje po prigovorima.....	16
	3.5.2. Prigovori protiv kontrolora iz javnog sektora.....	16
	3.5.3. Prigovori protiv kontrolora iz privatnog sektora.....	17
	3.5.4. Prigovori iz 2016. godine koji su okončani u izvještajnom razdoblju.....	18
	3.5.5. Primjeri iz prakse.....	19
	3.5.6. Usporedni podaci za 2009 – 2017.....	29
	3.6. <i>Postupci po službenoj dužnosti.....</i>	30
	3.6.1. Postupci po službenoj dužnosti prema javnim tijelima.....	30
	3.6.2. Postupci po službenoj dužnosti prema kontrolorima iz privatnog sektora.....	30
	3.6.3. Postupci po službenoj dužnosti iz 2016. godine, okončani u izvještajnom razdoblju.....	31
	3.6.4. Primjeri iz prakse.....	32
	3.6.5. Usporedni podaci za 2009 – 2017.....	37
	3.7. <i>Kažnjavanje – prekršajni postupci.....</i>	37
	3.7.1. Usporedni podaci za 2009 – 2017.....	40
	3.8. <i>Upravni sporovi.....</i>	40
	3.8.1. Usporedni podaci za 2009 – 2017.....	42
	3.9. <i>Mišljenja.....</i>	43
	3.9.1. Mišljenja na zakone, podzakonske akte i druge pravne akte.....	43
	3.9.2. Primjeri iz prakse za druga stručna mišljenja.....	51
	3.9.3. Usporedni podaci za 2009 – 2017.....	59
	3.10. <i>Središnji registar.....</i>	60
	3.11. <i>Informacijski sustav.....</i>	61
	3.12. <i>Javnost rada i suradnja sa medijima.....</i>	62
	3.13. <i>Međunarodna suradnja.....</i>	63
	3.14. <i>Suradnja sa kontrolorima.....</i>	65
	3.15. <i>Normativni dio i administracija.....</i>	65
	3.16. <i>Proračun – javna nabava.....</i>	66
IV.	ZAKLJUČCI.....	69
	SADRŽAJ.....	71